

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2014

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost	7
1. STAV A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI	7
2. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V SEKTORECH, ODVĚTVÍCH A PODLE ZAMĚSTNÁNÍ	14
3. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI.....	16
4. REGIONÁLNÍ ZAMĚSTNANOST.....	18
5. INSOLVENCE	22
III. Nezaměstnanost	24
1. STAV A VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI	24
2. TOKY NEZAMĚSTNANOSTI.....	31
3. STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ	33
4. REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST.....	43
IV. Politika zaměstnanosti	47
1. ZAMĚŘENÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI	47
2. VÝDAJE NA POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI.....	48
3. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI REALIZOVANÁ ÚP ČR	49
4. PLÁN KE ZVÝŠENÍ ZAMĚSTNANOSTI.....	56
5. SYSTÉM INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	58
6. PROJEKTY FINANCOVANÉ Z PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU.....	59
7. VYHODNOCENÍ REALIZACE AKTIVNÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI.....	73
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	74
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	81

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- V 1. pololetí 2014 dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství **4 942,6 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 24,1 tis.**, v relativním vyjádření **o 0,5 %**. Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 0,8 %, ve 2. čtvrtletí zpomalil na 0,2 %.
- Na **zvýšení zaměstnanosti** se podíleli především **muži**, jejich počet **se zvýšil** o 19,9 tis. na **2 802,1 tis.**, počet zaměstnaných **žen se zvýšil** o 4,2 tis. na **2 140,4 tis.** **Zastoupení mužů** mezi zaměstnanými se **zvýšilo na 56,7 %** a **podíl žen se snížil na 43,3 %**.
- Zaměstnanost v **primárním sektoru** po přechodném mírném nárůstu meziročně **poklesla** (o 20,4 tis.) na **131,9 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **se snížil** (o 0,4 p. b.) na **2,7 %**.
- Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **sekundární sektor** (průmysl vč. stavebnictví), v němž **zaměstnanost meziročně vzrostla** (o 41,3 tis.) na **1 879,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru **vzrostl** o 0,6 p. b. na **38,0 %**. Na **nárůstu** se podílel **průmysl**, kde se **zvýšil** počet zaměstnaných osob (o 41,9 tis.) na **1 466,3 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **vzrostl** (o 0,7 p. b.) na **29,7 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 0,6 tis.) na **412,8 tis. osob**. **Podíl** stavebnictví na celkové zaměstnanosti zůstal na hodnotě **8,4 %**.
- Nárůst zaměstnanosti v **terciárním sektoru** na rozdíl od předchozích let byl pouze nepatrný, **zaměstnanost vzrostla** (o 3,2 tis.) na **2 931,6 tis. osob**. **Podíl terciárního sektoru** na celkové zaměstnanosti **poklesl** (o 0,2 p. b.) na **59,3 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných (81,9 %)**, mírně vzrostl (o 2,4 tis.) na **4 047,0 tis.**, **vzrostly pouze počty žen** (o 18,3 tis. na 1862,6 tis.), **počet mužů poklesl** (o 15,8 tis. na 2 184,5 tis.).
- **Nárůst zaměstnanosti ovlivnili podnikatelé**, jejich **celkový počet** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) na rozdíl od předchozího roku **vzrostl** (o 21,6 tis.) na **895,5 tis.**, zejména díky **nárůstu počtu podnikatelů bez zaměstnanců** (o 33,8 tis.), **nárůst počtu podnikatelů se zaměstnanci byl**

mírnější (o 6,3 tis.). Kategorie pomáhajících rodinných příslušníků poklesla (o 18,5 tis.). **Podíl podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti tak meziročně vzrostl o 0,4 p. b. na **18,1 %**.

- **Snížil** se počet **zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou** (o 19,0 tis.) na **3 653,7 tis. osob**, počet **zaměstnanců pracujících na dobu určitou** včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv, **vzrostl** (o 20,6 tis.) na **391,6 tis.**
- Výrazně **vzrostl** (o 32,4 tis.) **počet osob pracujících na plnou pracovní dobu**, a to na **4 624,1 tis. osob**, zároveň se (na rozdíl od posledních dvou let) snížil **počet pracujících na kratší dobu** (o 8,5 tis.) na **318,2 tis.** (počet žen poklesl o 12,7 tis., ale počet mužů se zvýšil o 4,2 tis.).
- **Největší** meziroční **nárůst zaměstnanosti** byl zaznamenán **ve Středočeském** (o 9,1 tis.), **Ústeckém** (o 6,9 tis.) a **Moravskoslezském kraji** (o 5,4 tis. osob). **Zaměstnanost meziročně poklesla** v šesti krajích, nejvíce **v Hl. m. Praze** (o 8,5 tis.).
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** Celková MZ osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 0,4 p. b.) na **55,3 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,1 p. b.) na **68,4 %**.
- MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se meziročně zvýšila o 0,8 p. b. na **73,0 %**, MZ **žen** ve stejném věku vzrostla o 0,6 p. b. na **64,1 %**. Na přiblížení se národním cílům strategie zaměstnanosti Evropa 2020 (zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %) se podílel především nárůst zaměstnanosti ve věkové skupině **55 – 64 let**, jejíž **míra zaměstnanosti vzrostla** o 2,3 p. b. na **53,2 %**.
- **Počet ekonomicky aktivních osob (EAO)**, tj. zaměstnaných a nezaměstnaných se snížil **o 13,1 tis.** na **5 280,8 tis.** Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil zejména **poklesem nezaměstnaných o 37,2 tis.** (podle VŠPS - metodika ILO), který převýšil nárůst počtu zaměstnaných (nárůst o 24,1 tis.).
- Snížení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** neprojevilo, **zůstala na stejné úrovni 59,1 %** jako v 1. pololetí

2013. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,6 p. b.) na **73,1 %**. MEA u osob ve věku **20 – 64 let** se zvýšila na **77,9 %** (o 0,3 p. b.).
- Obecná míra nezaměstnanosti (metodika ILO) v 1. pololetí 2014 v důsledku poklesu nezaměstnaných o 37,2 tis. dosáhla 6,4 % a meziročně se snížila o 0,7 p. b.
 - **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku (který počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti) **za 1. pololetí 2014 meziročně vzrostl** ze 7,8 % na **8,1 %**. K **30. 6. 2014 se zvýšil** na hodnotu **7,4 %** a proti červnu 2013 byl **vyšší o 0,1 p. b.**
 - **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání v hodnoceném období **vzrostl** o 22,0 tis. na **592,5 tis.**, ale **na konci června jich bylo evidováno 537,2 tis.**, o 3,3 tis. méně než před rokem.
 - **Počty nahlášených volných pracovních míst se** v 1. pololetí 2014 plynule mírně zvyšovaly, na konci **června** jejich počet dosáhl **49,5 tis.** a byl o 5,5 tis. meziročně vyšší.
 - Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající na **1 volné pracovní místo (14,2)** byl ve srovnání s 1. pololetím 2013 (14,9) **nepatrně nižší**. Díky zrychlení nárůstu **VPM a poklesu uchazečů o zaměstnání** byl **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na **konci pololetí 2014 (10,9)** a na konci června 2013 (12,3) **výraznější**.
 - **Podporu v nezaměstnanosti (PvN)** k **30. 6. 2014 pobíralo 100,0 tis. uchazečů** o zaměstnání, tj. o 8,9 tis. méně než před rokem. **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2014 meziročně vzrostl** o 2,7 tis. na **129,6 tis.**
 - **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN** k tomuto datu **poklesl na 18,6 %** (k 30. 6. 2013 činil 20,2 %) a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celé pololetí **představoval 21,9 %** (proti 22,3 % v 1. pololetí 2013).
 - **Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor** v nezaměstnanosti **v 1. pololetí 2014 dosáhly 5 269 431 tis. Kč** a byly ve

srovnání s výdaji v 1. pololetí 2013 (5 358 348 tis. Kč) o **88 917 tis. Kč**, tj. o **1,7 % nižší**.

- **K 30. 6. 2014** bylo v evidenci ÚP ČR **60,8 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 0,6 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných se na konci června 2014 meziročně nepatrně **snížil** (z 11,4 % na **11,3 %**).
- **Počet** uchazečů o zaměstnání **starších 50 let** se na konci roku meziročně **zvýšil** celkem o 6,4 tis. na **152,4 tis.** (zejména ve věku 60 – 64 let o 4,5 tis.). Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů **se zvýšil** o 1,4 p. b. na **28,4 %**.
- Mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles o **9,4 tis.**, k 30. 6. 2014 jich bylo evidováno **81,7 tis.** **Podíl** uchazečů **do 25 let** na celkovém počtu nezaměstnaných představoval **15,2 %** a byl ve srovnání s koncem června 2013 **nižší o 1,7 p. b.**
- Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňují především **absolventi škol** všech stupňů vzdělání a **mladiství** po ukončení základní školy. K **30. 6. 2014** jich bylo evidováno **22,8 tis.**, což je o **4,1 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se meziročně **snížil** z 5,0 % na **4,2 %**.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen v 1. pololetí 2014** dosáhl **286,7 tis.**, o 14,0 tis. meziročně více, **mužů bylo** v průměru **287,1 tis.**, o 37,1 tis. více než v 1. pololetí 2013. Průměrný **podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 48,4 %** (v 1. pololetí 2013 – 47,8 %). K **30. 6. 2014** se poměr mezi muži a ženami změnil, **počet mužů** v evidenci ÚP ČR dosáhl **264,0 tis.** a **žen 273,2 tis.**
- **Počet uchazečů** o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **vzrostl** o 32,8 tis. na **243,4 tis.**, jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se zvýšil z 39,0 % na 45,3 %. Na nárůstu se podíleli především **nezaměstnaní déle než 24 měsíců**, jejichž **počet se zvýšil** o 23,3 tis. na **140,4 tis.**
- K 30. 6. 2014 byl zaznamenán meziroční **pokles** uchazečů o zaměstnání **vyučených** o 11,2 tis., **se středním odborným vzděláním s maturitou** o 5,7 tis. a **se základním vzděláním** (vč. bez vzdělání) o 2,9 tis. Relativně nejvyšší nárůst

byl v méně početných kategoriích (střední vzdělání bez maturity, vyučení s maturitou, gymnázium), pokračuje **nárůst** počtu uchazečů o zaměstnání **s vysokoškolským vzděláním**.

- **Nejpočetnějšími** skupinami uchazečů o zaměstnání stále zůstávají **vyučení** a uchazeči **se základním vzděláním** (199,0 tis., resp. 149,9 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 37,0 % resp. 27,9 %.
- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (7,4 %) byl k 30. 6. 2014 zaznamenán v šesti krajích, nejvyšší byl v **Ústeckém** (10,8 %) a **Moravskoslezském kraji** (9,8 %).
- **Počet uchazečů** o zaměstnání **vzrostl v Hl. m. Praze** o 3 817 osob, tj. o 9,2 %, **ve Středočeském kraji** o 1 300 osob, tj. o 2,3 %, v **Moravskoslezském kraji** o 1 698 osob, tj. o 2,1 % a **Jihomoravském kraji** o 932 osob, tj. o 1,5 %. Největší relativní pokles byl zaznamenán v Karlovarském kraji (o 8,3 %), největší absolutní pokles byl patrný ve Zlínském kraji (o 1 809 osob).

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Část II.1 až II.3 je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za 1. pololetí 2013 a 2014 jsou spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické statistiky.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let tab. č. 1

	1. pololetí 2013			1. pololetí 2014			rozdíl 2014 - 2013			Index14/13
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8955,8	4364,2	4591,6	8932,6	4352,3	4580,3	-23,2	-11,9	-11,3	99,7
z toho: 15 – 64 let	7174,9	3634,0	3540,8	7095,7	3594,8	3500,9	-79,2	-39,2	-39,9	98,9
20 – 64 let	6672,1	3376,3	3295,8	6620,3	3351,1	3269,2	-51,8	-25,2	-26,6	99,2
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5293,9	2963,6	2330,4	5280,8	2961,8	2319,0	-13,1	-1,8	-11,4	99,8
z toho: 15 – 64 let	5203,6	2913,2	2290,4	5188,2	2907,5	2280,7	-15,4	-5,7	-9,7	99,7
20 – 64 let	5176,9	2897,0	2279,9	5158,8	2888,5	2270,2	-18,1	-8,5	-9,7	99,7
55 – 64 let	792,0	464,1	327,9	801,7	464,6	337,2	9,7	0,5	9,3	101,2
Zaměstnaní v NH	4918,5	2782,2	2136,3	4942,6	2802,1	2140,5	24,1	19,9	4,2	100,5
z toho: 5 – 64 let	4829,9	2732,8	2097,1	4851,4	2748,3	2103,1	21,5	15,5	6,0	100,4
20 – 64 let	4814,4	2722,7	2091,8	4832,5	2735,5	2097,0	18,1	12,8	5,2	100,4
55 - 64 let	742,5	436,2	306,4	760,2	442,1	318,1	17,7	5,9	11,7	102,4
Nezaměstnaní	375,4	181,4	194,0	338,2	159,8	178,5	-37,2	-21,6	-15,5	90,1
z toho: 15 – 64 let	373,7	180,4	193,3	336,7	159,1	177,6	-37,0	-21,3	-15,7	90,1
20 – 64 let	362,5	174,3	188,1	326,2	153,0	173,2	-36,3	-21,3	-14,9	90,0
55 - 64 let	49,5	28,0	21,5	41,5	22,5	19,0	-8,0	-5,5	-2,5	83,8
Ekonomicky neaktivní	3661,9	1400,7	2261,3	3651,7	1390,4	2261,3	-10,2	-10,2	0,0	99,7
z toho: 15 – 64 let	1971,3	720,9	1250,4	1907,5	687,3	1220,2	-63,8	-33,6	-30,2	96,8
20 – 64 let	1495,3	479,3	1015,9	1461,5	462,6	998,9	-33,8	-16,7	-17,0	97,7
55 - 64 let	667,4	242,5	424,9	628,5	228,8	399,7	-38,9	-13,7	-25,2	94,2
důchodci v předčas. důchodu	41,9	22,3	19,6	28,3	14,0	28,3	-13,6	-8,3	-5,3	67,5
důchodci v řádném důchodu	2195,0	836,6	1358,4	2225,2	854,3	1370,8	30,2	17,7	12,4	101,4
invalidní důchodci	228,2	117,6	110,6	231,2	117,6	113,6	3,0	0,0	3,0	101,3
žáci na 2. stupni zákl.školy	73,0	38,5	34,5	73,1	40,0	33,2	0,1	1,5	-1,4	100,1
učení bez maturity	69,5	46,6	22,9	67,8	42,6	25,2	-1,7	-4,0	2,3	97,6
střední škola	362,1	174,3	187,8	329,9	158,5	171,4	-32,2	-15,8	-16,4	91,1
vysokoškolské studium	293,3	128,8	164,5	293,7	124,9	168,8	0,4	-3,9	4,3	100,1
doktorské studium	5,5	3,3	2,2	5,8	2,2	3,7	0,3	-1,1	1,5	105,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Poznámka: Případné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

V 1. pololetí 2014 počet obyvatel starších 15 let meziročně poklesl o 23,2 tis. (o 0,3 %) na 8 932,6 tis. Ve věkové skupině 15 – 64 let, rozhodující pro zaměstnanost, počet osob poklesl až o 79,2 tis. na 7 095,7 tis. Z podrobnějšího rozboru jednotlivých věkových skupin vyplývá, že pokles byl zaznamenán především v mladších věkových skupinách 15 až 39 let - celkem o 95,0 tis., především ve věku 15 – 24 let a 30 – 34 let, kde pokles činil 44,6 tis., resp. 35,3 tis. Vzrostl pouze ve věku 40 až 44 let zahrnující větší část silné populační vlny ze 70. let minulého století (o 43,7 tis.) a ve věku 50 – 54 let (o 12,0 tis.). Počet obyvatel poklesl i ve skupině 55 až 64 let - celkem o 29,2 tis. Pokles v této kategorii a nárůst počtu obyvatel ve věku 65+ let (o 55,9 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

Věkové skupiny	1. pololetí 2013			1. pololetí 2014			rozdíl 2014 – 2013			Index 14/13 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1160,0	593,4	566,7	1115,4	570,6	544,8	-44,6	-22,8	-21,9	96,2
25 - 39	2452,3	1261,3	1191,1	2401,9	1233,8	1168,1	-50,4	-27,5	-23,0	97,9
40 - 54	2103,1	1072,8	1030,3	2148,1	1097,0	1051,2	45,0	24,2	20,9	102,1
55 - 64	1459,4	706,6	752,8	1430,2	693,4	736,9	-29,2	-13,2	-15,9	98,0
65+	1781,0	730,2	1050,8	1836,9	757,5	1079,4	55,9	27,3	28,6	103,1
15+	8955,8	4364,2	4591,6	8932,6	4352,3	4580,3	-23,2	-11,9	-11,3	99,7
15 - 64	7174,9	3634,0	3540,8	7095,7	3594,8	3500,9	-79,2	-39,2	-39,9	98,9
20 - 64	6672,1	3376,3	3295,8	6620,3	3351,1	3269,2	-51,8	-25,2	-26,6	99,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných se snížil o 13,1 tis. na 5 280,8 tis. Na jeho poklesu se podílely především ženy (pokles o 11,4 tis., počet ekonomicky aktivních mužů poklesl pouze o 1,8 tis.). Zlepšující se vývoj ekonomiky se na trhu práce se projevil zejména poklesem nezaměstnaných o 37,2 tis., který převýšil nárůst počtu zaměstnaných (nárůst o 24,1 tis.). K nárůstu zaměstnanosti ale i poklesu nezaměstnanosti přispěli po dlouhé době především muži.

Celkový počet ekonomicky neaktivních poklesl o 10,2 tis. na 3 651,7 tis. (snížil se pouze počet mužů, počet žen se nezměnil). Vývoj počtu ekonomicky neaktivních v produktivním věku téměř odpovídal vývoji obyvatelstva. Na rozdíl od

počtu obyvatel vzrostly pouze počty ekonomicky neaktivních ve věku 35 – 39 let a 45 – 49 let (především v souvislosti s péčí o děti nebo závislé osoby).

Počet ekonomicky neaktivních **ve věku 65 let a více vzrostl o 53,6 tis.**, tj. o 2,3 tis. méně než celkový nárůst počtu obyvatel tohoto věku, **zvýšila se totiž i zaměstnanost** těchto osob.

Pokles v nejmladších věkových skupinách produktivního věku se projevil v kategorii osob **připravujících se na povolání** (o 33,2 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty ekonomicky neaktivních studujících střední školu (o 32,2 tis.). Mezi studujícími na středních, vysokých školách a v doktorském studiu stále převažují dívky (52,0 %, 57,5 % resp. 62,6 %), v učilištích je více chlapců (62,8 %).

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let (o 38,9 tis.) souvisí s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. V kategorii neaktivních **důchodců** vzrostl počet řádných starobních důchodců o 30,2 tis., počet invalidních důchodců vzrostl o 3,0 tis., počet předčasných důchodců poklesl o 13,6 tis. Výraznější nárůst počtu řádných starobních důchodců (kromě demografického vývoje – silná generace narozená po 2. světové válce postupně přechází mezi seniory) a pouze mírný nárůst invalidních důchodců částečně souvisí s automatickým přeřazením invalidního důchodu na starobní při dosažení 65 let.

Snížení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** neprojevilo, **zůstala na stejné úrovni 59,1 %** jako v 1. pololetí 2013. MEA ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 0,6 p. b.) **na 73,1 %**. Na **77,9 %** (o 0,3 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.

Míra ekonomické aktivity podle věku (v %)

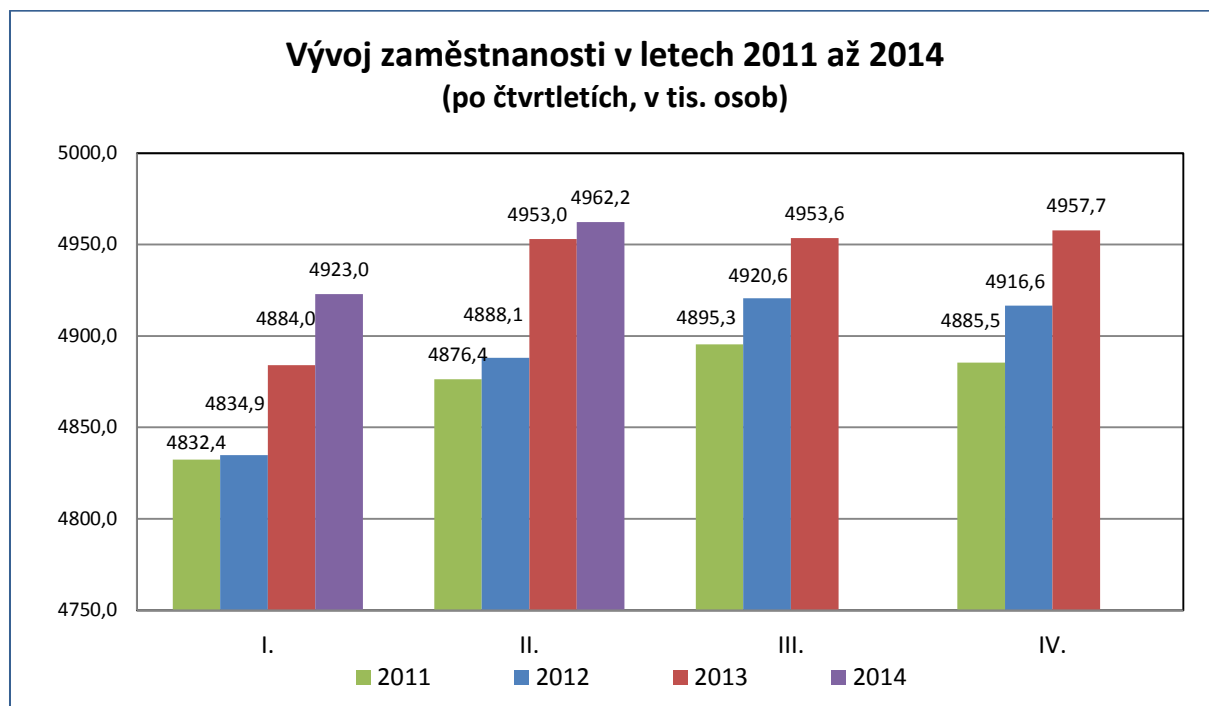
tab. č. 3

Věkové skupiny	1. pololetí 2013			1. pololetí 2014		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	30,9	35,8	25,7	31,2	37,5	24,6
25-39	84,7	95,7	73,1	84,4	95,7	72,5
40-54	93,9	96,0	91,8	93,6	95,5	91,6
55-64	54,3	65,7	43,6	56,1	67,0	45,8
15+	59,1	67,9	50,8	59,1	68,1	50,6
15 - 64	72,5	80,2	64,7	73,1	80,9	65,1
20 - 64	77,6	85,8	69,2	77,9	86,2	69,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v 1. pololetí 2014 dosáhl 4 942,6 tis. osob. Jejich počet meziročně vzrostl absolutně o 24,1 tis., v relativním vyjádření o 0,5 %.

graf č. 1

Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí 2014 představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 0,8 %, ve 2. čtvrtletí zpomalil na 0,2 %.

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 4

Věkové skupiny	1. pololetí 2013			1. pololetí 2014			rozdíl 2014 - 2013			Index 14/13 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	4918,5	2782,2	2136,3	4942,6	2802,1	2140,5	24,1	19,9	4,2	100,5
15 - 24	292,4	173,6	118,7	292,2	182,2	110,0	-0,2	8,6	-8,7	99,9
25 - 39	1927,6	1140,0	787,7	1892,9	1118,8	774,1	-34,7	-21,2	-13,6	98,2
40 - 54	1867,4	983,1	884,3	1906,1	1005,2	900,9	38,7	22,1	16,6	102,1
55 - 64	742,5	436,2	306,4	760,2	442,1	318,1	17,7	5,9	11,7	102,4
65+	88,6	49,4	39,2	91,2	53,7	37,4	2,6	4,3	-1,8	102,9
15 - 64	4829,9	2732,8	2097,1	4851,4	2748,3	2103,1	21,5	15,5	6,0	100,4
20 - 64	4814,4	2722,7	2091,8	4832,5	2735,5	2097,0	18,1	12,8	5,2	100,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se od vývoje věkové struktury obyvatelstva lišil ve věkové skupině 55 - 64 let, u níž počet zaměstnaných vzrostl o 17,7 tis. při poklesu obyvatelstva o 29,2 tis. Nárůst v této

skupině souvisí s **delším setrváním v zaměstnání** v souvislosti s prodlužující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu (u mužů byl patrný nárůst zaměstnanosti ve věku 60 – 64 let o 6,3 tis., u žen ve věku 55 – 59 let o 8,6 tis., ale také 60 – 64 let o 3,1 tis.). Zaměstnanost v nejstarších kategoriích věku 65+ (o 2,6 tis.) ovlivňují i pracující důchodci, i když jejich počet mírně poklesl (v 1. pololetí 2014 pracovalo 165,3 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, tj. o 4,1 tis. méně než v 1. pololetí 2013).

Zatímco v letech 2011 – 2013 se **na růstu zaměstnanosti** podílely především ženy, v **1. pololetí 2014** byl její růst ovlivněn především **růstem zaměstnanosti mužů**, jejichž počet **se zvýšil** o 19,9 tis. **na 2 802,1 tis.** Počet zaměstnaných **žen se zvýšil** pouze o 4,2 tis. **na 2 140,5 tis.** V důsledku toho **se zastoupení mužů** mezi zaměstnanými **zvýšilo** (z 56,6 %) **na 56,7 %** a **žen snížilo** (ze 43,4 %) **na 43,3 %**².

Zaměstnaní představovali 55,3 % obyvatel ČR starších 15 let, což znamená meziroční **nárůst podílu o 0,4 p. b.** Podíl zaměstnaných mužů se zvýšil (o 0,6 p. b.) na 64,4 % a podíl zaměstnaných žen (o 0,2 p. b.) na 46,7 %.

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ osob ve věku 15+ se zvýšila** (o 0,4 p. b.) **na 55,3 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,1 p. b.) **na 68,4 %**.

V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (která nahradila Lisabonskou strategii) si **ČR stanovila do roku 2020** dosažení těchto **národních cílů**: zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %.

MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v 1. pololetí 2014 meziročně zvýšila o 0,8 p. b. **na 73,0 %**, ke stanoveným cílům se přiblížila MZ **žen** ve stejném věku, která vzrostla o 0,6 p. b. **na 64,1 %** (MZ mužů v tomto věku vzrostla o 1,0 p. b. na 81,6 %). Na postupném naplňování stanovených cílů se v souvislosti s prodlužující se hranicí pro odchod do důchodu podílela především věková skupina **55 – 64 let**, jejíž MZ **vzrostla o 2,3 p. b. na 53,2 %**. V rámci této skupiny nejrychleji rostla MZ u osob ve věku 55 – 59 let (celkem o 3,6 p. b., u mužů o 2,5 p. b. a žen o 4,7 p. b.), ve věku 60 – 64 let se zvýšila celkem o 1,6 p. b. (u mužů o 2,1 p. b. a u žen o 1,0 p. b.).

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v příloze č. 4

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 5

Věkové skupiny	1.pololetí 2013			1.pololetí 2014		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	25,2	29,3	21,0	26,2	31,9	20,2
25 - 39	78,6	90,4	66,1	78,8	90,7	66,3
40 - 54	88,8	91,6	85,8	88,7	91,6	85,7
55 - 64	50,9	61,7	40,7	53,2	63,8	43,2
15+	54,9	63,8	46,5	55,3	64,4	46,7
15 - 64	67,3	75,2	59,2	68,4	76,5	60,1
20 - 64	72,2	80,6	63,5	73,0	81,6	64,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podobně jako v letech 2011 až 2013 pokračoval mírný **nárůst počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel). V 1. pololetí 2014 se jejich počet zvýšil (o 2,7 tis.) na **4 549,3 tis. osob** (počet mužů se snížil o 1,8 tis., počet žen se zvýšil o 4,4 tis.), ovšem pouze díky růstu počtu podnikatelů, počet zaměstnanců zaměstnaných na dobu neurčitou poklesl o 19,0 tis. na 3 653,7 tis.

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 6

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2013		1.pololetí 2014		rozdíl 14-13 (tis.)	index 14/13 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 918,5	100,0	4 942,6	100,0	24,1	100,5
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	113,9	2,3	108,4	2,2	-5,5	95,2
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 546,6	92,4	4 549,3	92,0	2,7	100,1
- úvazek na dobu určitou	371,0	7,5	391,6	7,9	20,6	105,6
- na plnou pracovní dobu	4 591,7	93,4	4 624,1	93,6	32,4	100,7
- na kratší pracovní dobu	326,7	6,6	318,2	6,4	-8,5	97,4

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Výraznější byl nárůst počtu osob pracujících na dobu určitou včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv. Jejich počet **se zvýšil** (o 20,6 tis.) **na 391,6 tis.** (a to nárůstem počtu mužů o 21,1 tis., počet žen stagnoval). Vývoj zaměstnanosti nejvíce ovlivnil nárůst počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu, **jejich počet se zvýšil** o 32,4 tis. **na 4 624,1 tis.** osob, muži i ženy se na tomto nárůstu podíleli podobně (nárůst počtu mužů o 15,5

tis., žen o 16,8 tis.). **Počet osob pracujících na kratší pracovní dobu** po období prudkého růstu v minulém roce se mírně **snížil** (o 8,5 tis.) **na 318,2 tis. osob** (u žen o 12,7 tis., počty mužů vzrostly o 4,2 tis.).

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno **63,8 tis. osob**, tj. **o 9,5 tis. méně** než v 1. pololetí 2013. Počet podzaměstnaných **mužů** vzrostl o 1,0 tis., počet podzaměstnaných **žen** poklesl o 10,5 tis.

Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných**, a to **81,9 %**, na rozdíl od 1. pololetí 2013 vzrostl pouze mírně, a to (o 2,4 tis.) **na 4 047,0 tis.**, **vzrostly pouze počty žen** (o 18,3 tis. na 1 862,6 tis.), **počet mužů se snížil** (o 15,8 tis. na 2 184,5 tis.).

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 7

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2013		1.pololetí 2014		rozdíl 14-13 (tis.)	index 14/13 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 918,5	100,0	4 942,6	100,0	24,1	100,5
z toho:						
zaměstnanci	4 044,6	82,2	4 047,0	81,9	2,4	100,1
podnikatelé bez zaměstnanců	660,9	13,4	694,7	14,1	33,8	105,1
podnikatelé se zaměstnanci	163,8	3,3	170,1	3,4	6,3	103,8
pomáhající rodinní příslušníci	49,2	1,0	30,7	0,6	-18,5	62,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Po přechodném poklesu **celkového počtu podnikatelů** v 1. pololetí 2013 jejich počet v 1. pololetí 2014 **vzrostl** (o 21,6 tis.) **na 895,5 tis.** **Nárůst podnikatelů se zaměstnanci byl mírný** (o 6,3 tis.) **na 170,1 tis.**, **výrazněji vzrostl** počet podnikatelů **bez zaměstnanců** (o 33,8 tis.) **na 694,7 tis.** Nárůst kategorie podnikatelů zmírnil **pokles** počtu **pomáhajících rodinných příslušníků**, jejich počet klesl (o 18,5 tis.) **na 30,7 tis.** Na nárůstu celkového počtu podnikatelů se podíleli hlavně muži. Jejich celkový počet vzrostl o 35,6 tis., především v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců (o 28,2 tis.). Celkový počet podnikajících žen poklesl o 14,1 tis., a to zejména v postavení pomáhajících rodinných příslušníků (o 11,6 tis.), ale i podnikatelek se zaměstnanci.

Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně zvýšil o 0,4 p. b. na **18,1 %** a zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v početně menších odvětvích „činnosti v oblasti nemovitosti“ 51,9 % a „profesní, vědecké a technické činnosti“ 50,5 %, z velkých odvětví **ve stavebnictví 44,0 %**. Ve srovnání s 1. pololetím 2013 se ve výše uvedených odvětvích také nejvýrazněji zvýšily (o 7,7 p. b., 7,8 p. b., resp. 4,0 p. b.).

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém** (dalším) **zaměstnání 108,4 tis. osob, 55,3 % z nich tvoří muži**. Četnost této kategorie se **meziročně snížila o 5,5 tis. osob**.

Postavení osob v druhém zaměstnání je odlišné od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali podnikatelé** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), jejich **počet** ale meziročně **poklesl** (o 4,0 tis.) **na 63,1 tis. Počet zaměstnanců se snížil** (o 1,6 tis.) **na 45,1 tis.**

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle zaměstnání

Nárůst zaměstnanosti **v primárním sektoru** v roce 2013 byl vystřídán jejím poklesem. Zaměstnanost v tomto sektoru se v 1. pololetí 2014 meziročně snížila o 20,4 tis. na **131,9 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se snížil o 0,4 p. b. na **2,7 %**.

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 8

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2013		1.pololetí 2014		rozdíl 14-13 (tis.)	index 14/13 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 918,5	100,0	4 942,6	100,0	24,1	100,5
I. sektor	152,3	3,1	131,9	2,7	-20,4	86,6
II. sektor	1 837,8	37,4	1 879,1	38,0	41,3	102,2
<i>v tom stavebnictví</i>	413,4	8,4	412,8	8,4	-0,6	99,9
III. sektor *)	2 928,4	59,5	2 931,6	59,3	3,2	100,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) vč. nezjištěné sektorové příslušnosti

Zlepšení ekonomické situace se projevilo **růstem zaměstnanosti v sekundárním sektoru** (průmysl vč. stavebnictví). **Zaměstnanost v tomto sektoru**

meziročně vzrostla (o 41,3 tis.) **na 1 879,1 tis. osob.** **Podíl** tohoto sektoru **se zvýšil** o 0,6 p. b. **na 38,0 %.**

Pro vývoj celkové zaměstnanosti měl rozhodující význam **nárůst zaměstnanosti** v **průmyslu**, kde vzrostl počet zaměstnaných osob (o 41,9 tis.) na **1 466,3 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,7 p. b.) na **29,7 %.** **K nárůstu přispěl zejména zpracovatelský průmysl** (nárůst o 38,1 tis. na 1 318,6 tis. osob), zaměstnanost naopak poklesla v sekci těžba a dobývání (o 4,3 tis. na 38,1 tis.).

Zaměstnanost ve **stavebnictví** mírně **klesla** (o 0,6 tis.) na **412,8 tis. osob.** **Podíl** stavebnictví na celkové zaměstnanosti (8,4 %) se nezměnil.

Podíl sekundárního sektoru v ČR je vysoký a nadále **dosahuje nejvyšší hodnoty ze všech států EU** (viz část V. Mezinárodní srovnání).

V terciárním sektoru služeb, jenž měl v předchozích letech pozitivní vliv na vývoj zaměstnanosti, **se zaměstnanost zvýšila pouze nepatrně**, a to (o 3,2 tis.) na **2 931,6 tis. osob.** Nejvýraznější **pokles** zaznamenala **sekce peněžnictví a pojišťovnictví** (o 19,7 tis.) a **velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (19,4 tis.), naopak zaměstnanost vzrostla zejména v sekci zdravotní a sociální péče (o 16,2 tis.), ubytování stravování a pohostinství (o 15,0 tis.) a informačních a telekomunikačních činností (o 14,2 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se** v důsledku toho **snížil** (o 0,2 p. b.) na **59,3 %.**

ČR patří stále ke státům s nejnižším podílem tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti v rámci EU (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Změny v sektorové struktuře zaměstnanosti ovlivnily i strukturu zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). Nejvíce vzrostl počet zaměstnaných **ve třídě 2 – specialisté (o 30,6 tis.)** a **třídě 7 – řemeslníci a opraváři** (o 28,0 tis.), nejvíce pak klesla **ve třídě 1 – zákonodárci a řídicí pracovníci** (o 18,8 tis.) a **třídě 4 – úředníci** (o 10,6 tis.).

Struktura zaměstnanosti podle vykonávaného zaměstnání se však výrazněji nezměnila. Nejvíce osob pracovalo **ve třídě 3 – techničtí a odborní pracovníci – 17,9 %.** **Nejvíce mužů** (27,8 % z celkového počtu zaměstnaných mužů) bylo zařazeno v druhé nejpočetnější **třídě 7 - řemeslníci a opraváři.** Naopak **nejvíce žen**

(22,5 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno v **třídě 5** - pracovníci ve službách a prodeji.

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 9

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2013		1.pololetí 2014		rozdíl 14-13 (tis.)	index 14/13 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4918,5	100,0	4942,6	100,5	24,1	100,5
z toho:						
1 Zákonodárci a řídící pracovníci	274,1	5,6	255,3	5,2	-18,8	93,1
2 Specialisté	708,8	14,4	739,4	15,0	30,6	104,3
3 Techničtí a odborní pracovníci	884,5	18,0	879,7	17,9	-4,8	99,5
4 Úředníci	475,0	9,7	464,4	9,4	-10,6	97,8
5 Pracovníci ve službách a prodeji	740,5	15,1	748,7	15,2	8,2	101,1
6 Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	64,9	1,3	57,3	1,2	-7,6	88,3
7 Řemeslníci a opraváři	843,4	17,1	871,4	17,7	28,0	103,3
8 Obsluha strojů a zařízení	644,7	13,1	639,5	13,0	-5,2	99,2
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	265,1	5,4	269,3	5,5	4,2	101,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

V 1. pololetí 2014 meziročně vzrostl (mezi zaměstnanými ve věku 15 – 64 let) počet zaměstnaných **s vysokoškolským (o 31,9 tis., tj. o 3,0 %)** a **středním vzděláním s maturitou (o 11,6 tis., tj. o 0,6 %)**. Zaměstnanost se **snížila u osob se středním vzděláním bez maturity o 19,7 tis. a u osob se základním vzděláním a bez vzdělání o 2,2 tis. (shodně o 1,1 %)**.

Vzdělanostní struktura zaměstnaných (15-64 let)

tab. č. 10

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2013		1.pololetí 2014		rozdíl 14-13 (tis.)	index 14/13 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 829,9	100,0	4 851,4	100,0	21,5	100,4
v tom:						
základní a bez vzdělání	199,5	4,1	197,3	4,1	-2,2	98,9
střední bez maturity	1 761,0	36,5	1 741,3	35,9	-19,7	98,9
střední s maturitou	1 810,9	37,5	1 822,5	37,6	11,6	100,6
vysokoškolské	1 058,1	21,9	1 090,0	22,5	31,9	103,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkové zaměstnanosti osob ve věku 15 – 64 let se sice v ČR zvyšuje (v roce 2011 to bylo 19,5 %, v roce 2012 20,7 %, v roce 2013 22,1 %), v porovnání s ostatními státy EU 28 však patří v ČR **mezi nejnižší**. Podle posledních dostupných údajů EUROSTATu za 1. čtvrtletí 2014 byl nejvyšší podíl vysokoškoláků (úrovně 5 – 8 klasifikace vzdělání ISCED 2011 - krátký cyklus terciárního vzdělávání, bakalářské, magisterské a doktorské nebo jim odpovídající úrovně vzdělání) mezi zaměstnanými v tomto věku v Lucembursku (47,8 %), na Kypru (45,7 %) v Irsku (44,5 %) a Belgii (44,1 %), průměr EU 28 představuje 32,5 %. Nižší hodnotu než v ČR (22,5 %) mělo pouze Slovensko (22,2 %), Itálie (20,2 %) a Rumunsko (19,6 %).

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ podle věku v 1. pololetí 2014 (v %)

tab. č. 11

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	8,4	33,8	49,0	8,8
25-39 let	100,0	3,3	31,3	38,8	26,7
40-54 let	100,0	3,2	38,8	37,4	20,6
55-64 let	100,0	6,6	40,8	30,5	22,1
65+ let	100,0	4,6	23,3	38,3	33,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Z údajů o věkové struktuře zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním je **patrné, že ve věkových kategoriích nad 25 let má jejich podíl klesající tendenci. Nejpočetněji jsou zastoupeni ve věkové skupině 25 – 39 let** (45,0 % všech zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním).

Při podrobnějším zkoumání vzdělanostní struktury zaměstnaných je patrné, že **nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob mají věkové skupiny od 25 – 29 let (31,4 %) a 30 – 34 let (28,2 %)**, když podíl těchto věkových skupin na celkové zaměstnanosti představuje 10,6 %, resp. 12,0 %. Naproti tomu věkové kategorie **35 – 39 let a 40 – 44 let**, do nichž spadají populačně silné ročníky ze 70. let minulého století (jejich podíl na celkové zaměstnanosti představuje 15,7 % a 14,5 %), vykazují **pouze 22,2 % a 19,4 %** zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním. Prohlubuje se tak rozpor mezi populačně silnými ročníky starších třicátníků a čtyřicátníků s nižším podílem vyššího stupně vzdělání a početně slabšími mladšími

ročníky s vysokým podílem vysokoškolského vzdělání. Přitom populačně silná generace třicátníků a čtyřicátníků bude významně ovlivňovat celkovou zaměstnanost v příštích 25 - 30 letech. Je tedy zřejmé, že v tomto smyslu je nutné posílit také roli celoživotního vzdělávání.

Vyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob mezi osobami ve věkových kategoriích 55 – 64 let (22,1 %) a 65 a více let (33,8 %) souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání.

4. Regionální zaměstnanost

Největší meziroční **nárůst zaměstnanosti** v absolutním vyjádření byl v 1. pololetí 2014 zaznamenán **ve Středočeském** (o 9,1 tis.), **Ústeckém** (o 6,9 tis.) **a Moravskoslezském kraji** (o 5,4 tis. osob). **Zaměstnanost meziročně nejvíce poklesla** vlivem ekonomické interakce se Středočeským krajem **v Hl. m. Praze** (o 8,5 tis.), v ostatních pěti krajích zaměstnanost prakticky stagnovala. Relativně nejvíce (o 1,9 %) vzrostla zaměstnanost v Libereckém a Ústeckém kraji, pokles zaměstnanosti v Hl. m. Praze představoval 1,3 %.

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 12

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	1.pololetí 2013	1.pololetí 2014	rozdíl 14-13 (tis.)	1.pololetí 2013	1.pololetí 2014	rozdíl 14-13 (p. b.)
Celkem	4918,5	4942,6	24,1	72,2	73,0	0,8
Hl. m. Praha	651,4	642,9	-8,5	77,9	78,1	0,2
Středočeský kraj	622,0	631,1	9,1	74,4	75,4	1,0
Jihočeský kraj	293,1	296,9	3,8	71,4	72,8	1,4
Plzeňský kraj	280,2	279,4	-0,8	75,5	75,7	0,2
Karlovarský kraj	140,2	140,9	0,7	70,6	71,7	1,1
Ústecký kraj	360,0	366,9	6,9	67,6	69,4	1,8
Liberecký kraj	196,1	199,9	3,8	69,3	70,8	1,5
Královéhradecký kraj	252,6	252,2	-0,4	72,0	72,2	0,2
Pardubický kraj	239,5	242,8	3,3	72,8	73,8	1,0
Kraj Vysočina	234,1	236,2	2,1	71,3	72,7	1,4
Jihomoravský kraj	554,5	554,4	-0,1	73,2	73,4	0,2
Olomoucký kraj	279,4	279,0	-0,4	68,3	69,1	0,8
Zlínský kraj	274,3	273,7	-0,6	72,5	72,9	0,4
Moravskoslezský kraj	541,0	546,4	5,4	68,1	69,4	1,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míry zaměstnanosti (vypočtené jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20 - 64 let – ukazatel Strategie Evropa 2020) **vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti** za ČR (73,0 %), dosáhlo **pět krajů**. **Nejvyšší** byla v **Hl. m. Praze (78,1 %)**, Plzeňském (75,7 %) a Středočeském kraji (75,4 %), **nejnižší** v **Olomouckém (69,1 %)**, Moravskoslezském a Ústeckém kraji (shodně 69,4 %). I přes rozdílný vývoj zaměstnanosti meziročně **vzrostla ve všech krajích, nejvíce v Ústeckém (o 1,8 p. b.)**, Libereckém kraji (o 1,5 p. b.) a v Kraji Vysočina a Jihočeském kraji (o 1,4 p. b.).

Rozpětí regionální míry zaměstnanosti na úrovni krajů se díky tomuto vývoji meziročně snížilo z 10,3 p. b. na 9,0 p. b.

Počet zaměstnanců se zvýšil v sedmi krajích, nejvíce v Jihočeském (o 7,5 tis.), Moravskoslezském (o 6,7 tis.) a Jihomoravském kraji (o 6,1 tis.). Jejich počet se **snížil** v šesti krajích, **nejvíce ve Zlínském (o 8,4 tis.)**, Ústeckém (o 5,4 tis.) a Plzeňském kraji (o 5,3 tis.).

Pokles počtu zaměstnanců byl v krajích kompenzován nárůstem počtu podnikatelů (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), pouze v Hl. m. Praze poklesl počet zaměstnanců i podnikatelů, naopak v Libereckém a Pardubickém kraji počty zaměstnaných v obou kategoriích vzrostly. **Počet podnikatelů poklesl** v polovině krajů, především v **Hl. m. Praze (o 6,8 tis.)** a Jihomoravském kraji (o 6,2 tis.). Naopak velký **nárůst počtu podnikatelů** byl zaznamenán zejména v **Ústeckém (o 12,4 tis.)** a Středočeském kraji (o 11,3 tis.).

Krajem **s nejvyšším podílem podnikatelů** se v 1. pololetí 2014 stal **Středočeský kraj (22,5 % z celkové zaměstnanosti)** a dostal se před Hl. m. Prahu (21,9 %). To může být ovlivněno skutečností, že se z Prahy do Středočeského kraje stěhují často osoby ve vyšším postavení, které za prací dojíždějí do hl. města. Naopak **Olomoucký kraj** má relativně **nejvíce zaměstnaných v postavení zaměstnanců (85,8 %)** následovaný Moravskoslezským (85,5 %) a Karlovarským krajem (85,4 %).

Z tabulky č. 13 je patrné, že **Hl. m. Praha** má nejvyšší zastoupení ve skupinách zaměstnání spadajících do **třídy 2 – 4** (specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci) na rozdíl od předešlého roku ji však v podílu zaměstnaných ve skupině zaměstnání spadajících **do třídy 1** (zákonodárci a řídicí pracovníci) předstihl **Středočeský kraj**. I nadále je v **Kraji Vysočina** nejvyšší podíl zaměstnaných ve skupinách zaměstnání **třídy 7 a 8** (řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení,

montéři). **Karlovarský kraj** má ze všech krajů nejvyšší zastoupení zaměstnaných ze skupiny zaměstnání spadajících do **třídy 5** (pracovníci ve službách a prodeji) a **Olomoucký kraj** do **třídy 9** (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci).

Nejvýznamněji k nárůstu zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu přispěl **Olomoucký** (o 10,6 tis.) a **Jihomoravský** kraj (o 8,1 tis.), a to i přesto, že jejich celková zaměstnanost poklesla, a dále **Ústecký kraj** (nárůst o 6,2 tis.). Ve všech třech krajích se projevil zejména nárůst zaměstnaných řemeslníků a opravářů, ale také obsluhy strojů a zařízení (Jihomoravský a Olomoucký kraj) a pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (Ústecký a Olomoucký kraj).

Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích (v %)

tab. č. 13

CZ-ISCO	ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
Celkem	5,2	15,0	17,8	9,4	15,1	17,6	12,9	5,4
Hl. m. Praha	7,2	28,3	20,9	12,3	13,0	10,1	4,0	3,6
Středočeský	7,3	14,5	18,0	10,5	16,0	15,9	12,6	4,1
Jihočeský	3,7	12,5	16,9	8,3	15,5	19,5	15,0	5,8
Píseňský	4,5	12,1	18,0	8,0	14,2	20,1	16,9	4,7
Karlovarský	4,4	9,9	13,4	9,6	19,3	21,3	15,0	6,7
Ústecký	3,8	9,6	17,2	8,0	19,1	19,5	14,5	7,2
Liberecký	3,8	13,1	17,2	7,7	13,3	19,8	18,4	5,2
Královehradecký	6,6	14,2	16,8	8,9	14,7	16,7	13,4	6,8
Pardubický	4,4	10,5	20,4	9,2	14,5	18,7	14,9	5,6
Kraj Vysočina	2,9	11,0	16,2	6,4	15,3	21,9	18,0	5,2
Jihomoravský	5,5	18,0	19,1	9,0	13,3	17,3	11,2	5,0
Olomoucký	3,7	12,5	14,6	9,2	15,8	21,5	13,0	8,0
Zlínský	4,4	12,2	16,3	9,1	14,4	21,0	15,1	6,1
Moravskoslezský	4,6	11,8	17,2	9,7	16,2	17,9	14,6	6,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO1 - Zákodníci a řídicí pracovníci

2 - Specialisté

3 - Techničtí a odborní pracovníci

4 - Úředníci

5 - Pracovníci ve službách a prodeji

7 - Řemeslníci a opraváři

8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři

9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Pokles zaměstnanosti ve stavebnictví byl zaznamenán **v šesti krajích, největší v Hl. m. Praze**. I když nárůst v terciárním sektoru byl minimální, výrazně jej ovlivnilo zvýšení zaměstnanosti **v odvětví zdravotní a sociální péče**. Výraznější nárůst byl patrný ve Středočeském kraji (o 7,1 tis.), Hl. městě Praze (o 5,3 tis.) a Moravskoslezském kraji (o 4,4 tis.).

Přes rozdílný vývoj v jednotlivých krajích se **sektorová struktura zaměstnanosti** významněji **nezměnila**. **Nejvyšší podíl primárního sektoru** zůstal **v Kraji Vysočina** (6,2 %), naopak **zanedbatelný** byl **v Hl. m. Praze**. **V Hl. m. Praze** byl nejnižší také podíl sekundárního sektoru (19,1 %), ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního** (80,6 %). **Sekundární sektor** byl **nejvíce zastoupen ve Zlínském kraji (48,7 %)** a dostal se tak v pomyslném žebříčku před Liberecký kraj (47,5 %). Tyto kraje patří spolu s Krajem Vysočina a Pardubickým krajem ke krajům s nejnižším podílem terciárního sektoru, viz příloha č. 3a.

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v 1. pololetí 2014 v krajském členění v %

tab. č. 14

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,1	35,7	37,6	22,7
Hl. m. Praha	2,0	18,1	39,6	40,4
Středočeský	3,4	34,6	39,2	22,7
Jihočeský	5,0	38,2	37,6	19,2
Plzeňský	4,2	38,8	39,4	17,6
Karlovarský	9,7	42,1	35,9	12,2
Ústecký	7,2	40,0	36,3	16,6
Liberecký	5,6	39,8	35,2	19,4
Královéhradecký	3,8	38,4	38,9	19,0
Pardubický	3,6	40,0	37,3	19,1
Kraj Vysočina	3,5	43,8	35,8	16,8
Jihomoravský	3,5	33,0	36,0	27,5
Olomoucký	4,2	40,9	35,2	19,7
Zlínský	3,1	43,1	35,1	18,7
Moravskoslezský	4,3	38,2	38,9	18,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** stále zůstává **v Karlovarském a Ústeckém kraji** (9,7 %, resp. 7,2 %). Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v 1. pololetí 2014 **nejvyšší v Hl. m. Praze** (40,4 %) a Jihomoravském kraji (27,5 %). S tím souvisí i vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší kvalifikaci) v Karlovarském (62,2 %) a Ústeckém kraji (60,2 %) a naopak vysoký podíl ve třídách 1 až 4 byl v Hl. m. Praze (68,7 %) a Jihomoravském kraji (51,6 %).

5. Insolvency

Zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, mají právo na uspokojení splatných mzdových nároků nevyplacených jim jejich zaměstnavatelem v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 118/2000 Sb.“). Daný zákon nabyl účinnosti dne 1. 7. 2000. Mzdové nároky jsou zaměstnancům vypláceny prostřednictvím krajských poboček Úřadu práce ČR.

Zákon č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů, umožnil zaměstnancům, na jejichž zaměstnavatele byl podán v době od 1. 9. 2008 do nabytí účinnosti novely zákona č. 118/2000 Sb. (tj. do 20. 7. 2009) insolvenční návrh nebo bylo podáno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, a nesplňovali podmínky pro přiznání mzdových nároků ve znění zákona č. 118/2000 Sb. platného do 19. 7. 2009, aby mohli do 21. 9. 2009 požádat o jejich uspokojení. Tyto legislativní změny nejen prodloužily lhůtu pro podání žádostí (ve zmíněných případech) do 21. 9. 2009, ale také umožnily zaměstnancům zaměstnavatele, na kterého byl v období od 1. září 2008 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona podán insolvenční návrh nebo bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, a kteří nemohli uplatnit mzdové nároky z důvodu nesplnění podmínek stanovených zákonem č. 118/2000 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona a splňovali podmínky pro uplatnění mzdových nároků podle zákona č. 118/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, mohli požádat ve lhůtě 2 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. do 20. 7. 2009, o uspokojení mzdových nároků. To znamenalo podstatné zvýšení výdajů na insolvenční (844 mil. Kč v r. 2009 oproti 150 mil. Kč v r. 2008), ale také se napříště zvýšil počet měsíců rozhodného období ze 6 na 7 ve smyslu ust. § 3 písm. a) zákona č. 118/2000 Sb.

Výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční, které **v 1. pololetí 2014** dosáhly **211 069 tis. Kč**, byly oproti 1. pololetí předchozího roku (159 554 tis. Kč) **o 51 515 tis. Kč**, tj. **o 32,3 %**, **vyšší. Nejvyšší objem finančních prostředků** vyplatil v 1. pololetí 2014 ÚP ČR v **Jihomoravském kraji** (37 373 tis. Kč), **Hl. m. Praze** (36 453 tis. Kč) a **Středočeském kraji** (35 855 tis. Kč).

V 1. pololetí 2014 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvence** z minulých let ve výši **59 830 tis. Kč**. **Celkem** bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno** cca **4 303,0 mil. Kč**. Do státního rozpočtu bylo od roku 2002 **postupně vráceno** celkem **842,2 mil. Kč**, tj. **19,6 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele**.

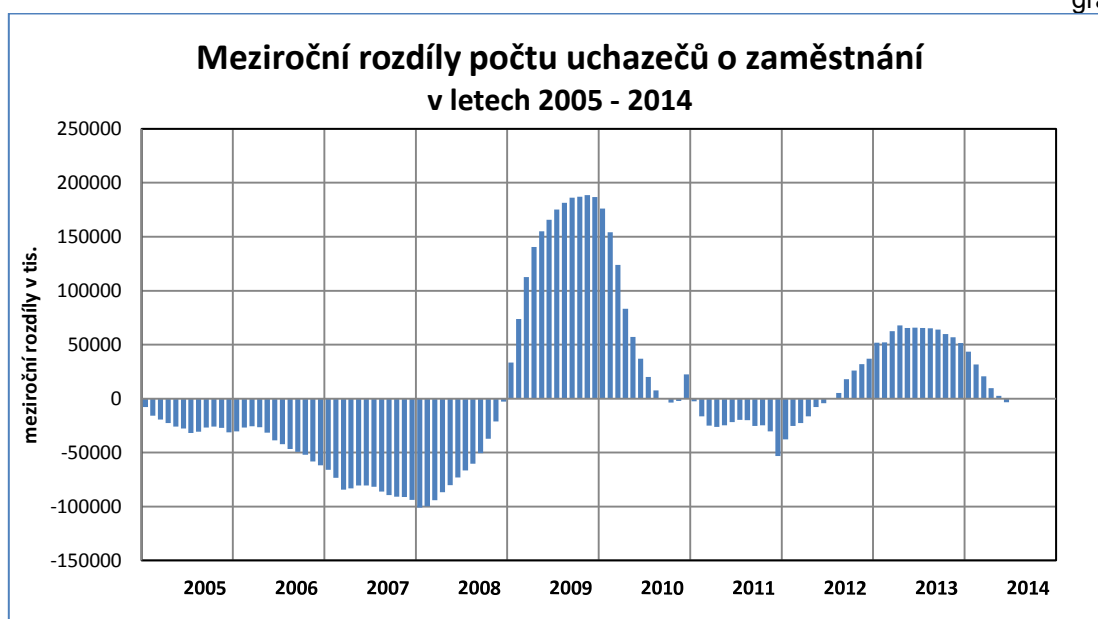
III. Nezaměstnanost

1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

Změna trendu vývoje ekonomiky (meziroční růst HDP zaznamenaný počínaje 4. čtvrtletí 2013) se vzhledem ke zpoždování vývoje na trhu práce zatím poklesem registrované nezaměstnanosti neprojevila. **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v 1. pololetí 2014 dosáhl 592,5 tis.** a byl **meziročně vyšší o 22,0 tis., průměrný počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let**, rozhodující pro výpočet podílu nezaměstnaných osob³, představoval **577,4 tis.** (97,5 % všech uchazečů o zaměstnání) a byl meziročně **vyšší o 20,5 tis.**

Postupné zmírňování poklesu HDP v roce 2013 se začalo projevovat ve druhé polovině roku 2013 zpomalováním růstu registrované nezaměstnanosti, který s větší intenzitou pokračoval i v 1. pololetí 2014, na jehož konci byl poprvé od července 2012 zaznamenán meziroční pokles. Zatímco k 30. 6. 2013 bylo na pracovištích ÚP ČR evidováno 540,5 tis. **uchazečů o zaměstnání**, o 65,9 tis. meziročně více, na konci roku 2013 596,8 tis. a meziroční rozdíl klesl na 51,5 tis., na konci 1. pololetí 2014 dosáhl jejich počet **537,2 tis.** a dostal se **o 3,3 tis. pod hranici** před roka. **Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání (522,1 tis.) byl** ve srovnání s koncem června 2013 **nižší o 3,0 tis.**

graf č. 2

³ Podíl nezaměstnaných osob, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

Podíl nezaměstnaných osob (PNO) měl obdobný vývoj jako počet uchazečů o zaměstnání. Po obvyklém nárůstu na přelomu let 2013 a 2014 se postupně snížil až na **7,4 % k 30. červnu 2014**, oproti červnu 2013 byl však stále vyšší (o 0,1 p. b.). Pomalejší pokles PNO ve srovnání s poklesem počtu uchazečů o zaměstnání byl způsoben poklesem počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let. Zatímco v červnu 2013 jich bylo 7 158,0 tis., v červnu 2014 pouze 7 081,7 tis. **Průměrný PNO za 1. pololetí 2014 dosáhl 8,1 %**, zatímco v 1. pololetí 2013 činil 7,8 %.

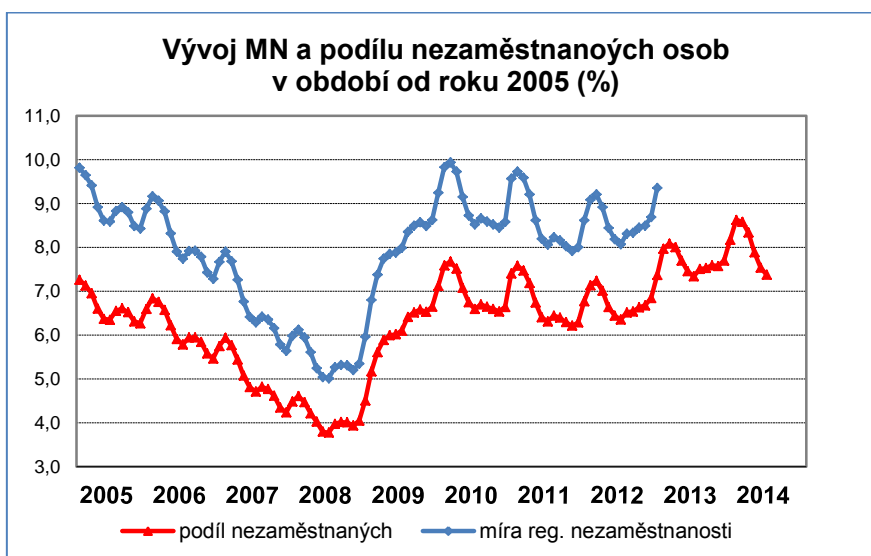
Při srovnávání vývoje nezaměstnanosti v 1. pololetí 2014 z VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 37,2 tis., pokles míry nezaměstnanosti o 0,7 p. b. na 6,4 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční nárůst průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 22,0 tis., nárůst PNO o 0,3 p. b.) se projeví rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů (viz Metodické poznámky). V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním (v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané) nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání (v případě VŠPS jsou ekonomicky neaktivní).

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

tab. č. 15

	1.pol. 2013 průměr	31.12. 2013	1. pololetí 2014						1.pol. 2014 průměr
			31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	570,5	596,8	629,3	625,4	608,3	574,9	550,0	537,2	592,5
z toho – ženy	272,7	289,5	297,2	294,9	290,2	281,2	275,0	273,2	286,7
– muži	297,8	307,3	332,0	330,5	318,1	293,7	274,9	264,0	305,8
– ženy (v %)	47,8	48,5	47,2	47,2	47,7	48,9	50,0	50,9	48,4
– muži (v %)	52,2	51,5	52,8	52,8	52,3	51,1	50,0	49,1	51,6
– dosažitelní	556,9	583,1	614,9	610,7	592,7	559,0	534,3	522,1	577,4
– ženy	265,5	282,1	289,7	287,0	281,7	272,5	266,4	265,0	278,5
– muži	291,4	301,0	325,2	323,8	311,0	286,5	268,0	257,0	298,9
Pobírající Pvn (v tis.)	126,9	120,0	150,5	152,5	137,3	119,1	108,0	100,0	129,6
z toho – ženy	56,5	59,2	65,4	65,2	60,7	58,1	57,0	54,8	60,6
– muži	70,3	60,9	85,2	87,3	76,6	61,0	51,0	45,2	69,0
Pobírající Pvn na celkovém počtu uchazečů (v %)	22,2	20,1	23,9	24,4	22,6	20,7	19,6	18,6	21,9
– ženy (v %)	20,7	20,4	22,0	22,1	20,9	20,6	20,7	20,1	21,1
– muži (v %)	23,6	19,8	25,7	26,4	24,1	20,8	18,5	17,1	22,6
Průměrná výše Pvn (v Kč) ^{*)}	6 211	6 343	5 839	5 811	5 690	5 831	5 930	6 000	5 867
z toho – ženy	5 694	5 775	5 266	5 266	5 214	5 297	5 297	5 317	5 312
– muži	6 648	6 900	6 275	6 218	6 067	6 339	6 638	6 829	6 353
Volná pracovní místa (v tis.)	38,2	35,2	36,4	38,3	40,8	44,2	48,0	49,5	41,7
Počet uchazečů na 1 VPM	14,9	17,0	17,3	16,3	14,9	13,0	11,5	10,9	14,2
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	7,8	8,2	8,6	8,6	8,3	7,9	7,5	7,4	8,1
z toho – ženy	7,5	8,0	8,2	8,2	8,0	7,8	7,6	7,6	7,9
– muži	8,0	8,3	9,0	9,0	8,6	8,0	7,5	7,2	8,3

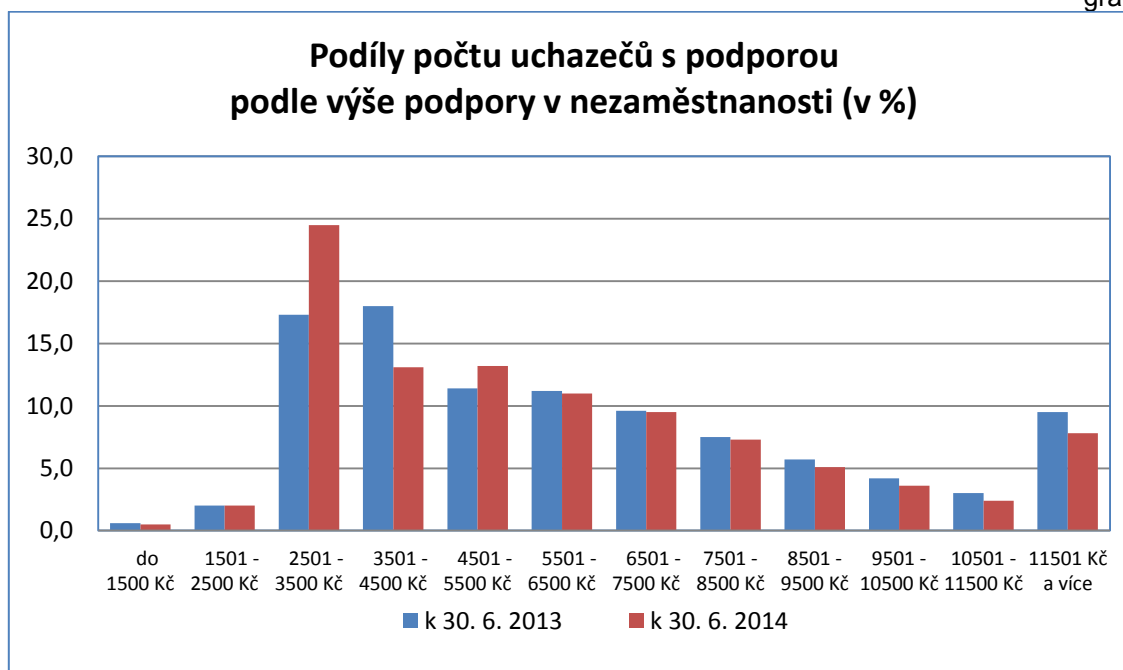
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2014 pobíralo 100,0 tis. uchazečů o zaměstnání, tj. o 8,9 tis. méně než před rokem. **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN** k tomuto datu **poklesl** vzhledem k menšímu meziročnímu poklesu celkového počtu UoZ **na 18,6 %** (k 30. 6. 2013 činil 20,2 %).

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2014 meziročně **vzrostl** o 2,7 tis. **na 129,6 tis.** a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celé pololetí **představoval 21,9 %** (proti 22,3 % v 1. pololetí 2013). Nárůst průměrného počtu uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN souvisel především s vyšším počtem nově hlášených uchazečů o zaměstnání.

Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2014 poklesla o 344 Kč (o 5,5 %) na **5 867 Kč**. Průměrná podpora k 30. 6. 2014 činila **6 000 Kč** a byla **meziročně nižší o 303 Kč** (o 4,8 %). Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpora v nezaměstnanosti k tomuto datu **u žen** (5 317 Kč) **nižší** (o 22,1 %) než mužů (6 829 Kč). **Maximální PvN ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy** (v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) pobíralo v červnu 2014 méně uchazečů o zaměstnání (3,5 tis.) než před rokem (5,9 tis.). **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN **se meziročně snížil** z 5,4 % v červnu 2013 **na 3,5 %**.

Pokles průměrné výše podpory souvisel s nárůstem **počtu uchazečů o zaměstnání starších 50 let** (s delší podpůrní dobou, ale ve snížené procentní výměře), ale také tím, že **přibývá uchazečů o zaměstnání, kteří ukončili pracovní poměr sami, bez vážných důvodů** a v případě nároku na podporu v nezaměstnanosti jim je od počátku podpůrní doby vyplácena **ve snížené procentní výši** (45 % místo 65 %, resp. 55 %). **Průměrnou podporu snižují také** uchazeči o zaměstnání – **studenti**. Osoby, které se soustavně připravují na povolání, mají nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud splní podmínku na vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti (tj. pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců), v jejich případě se často jedná o práci na kratší úvazek a tedy o nižší výpočtový základ.

Přibývá osob, převážně žen, vracejících se po rodičovské dovolené, jejich podpora v nezaměstnanosti je nízká, vypočítává se jako 0,15, 0,12, resp. 0,11 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství (za 1. – 3. čtvrtletí předchozího roku). Jak je patrné z grafu č. 4, pokles průměrné výše podpory nejvíce ovlivnil rostoucí podíl uchazečů o zaměstnání v kategorii 2 501 – 3 500 Kč, kam převážně tyto osoby spadají.

Celkově sice počet osob spadajících do nejnižších kategorií Pvn poklesl, podíl osob s **podprůměrnou podporu v nezaměstnanosti** se přesto meziročně mírně zvýšil z 58,3 % na **58,8 %**.

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše Pvn

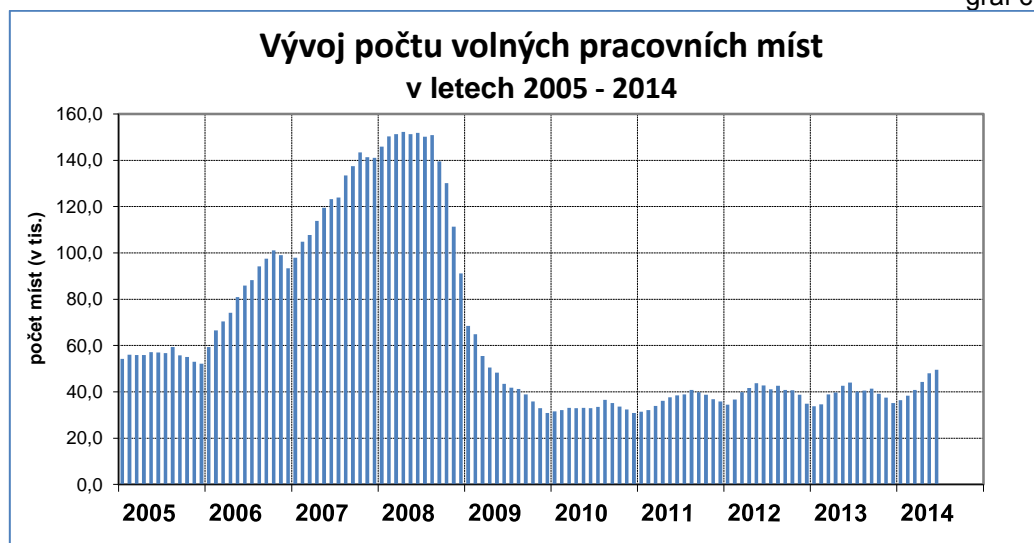
tab. č. 16

	k 30. 6. 2013		k 30. 6. 2014		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn	108,9	100,0	100,0	100,0	-8,9	-8,2
z toho:						
do 1500 Kč	0,6	0,6	0,5	0,5	-0,1	-16,7
1501 - 2500 Kč	2,2	2,0	2,0	2,0	-0,2	-9,1
2501 - 3500 Kč	18,9	17,3	24,5	24,5	5,6	29,6
3501 - 4500 Kč	19,6	18,0	13,1	13,1	-6,5	-33,2
4501 - 5500 Kč	12,4	11,4	13,2	13,2	0,8	6,5
5501 - 6500 Kč	12,2	11,2	11,0	11,0	-1,2	-9,8
6501 - 7500 Kč	10,5	9,6	9,5	9,5	-1,0	-9,5
7501 - 8500 Kč	8,2	7,5	7,3	7,3	-0,9	-11,0
8501 - 9500 Kč	6,2	5,7	5,1	5,1	-1,1	-17,7
9501 - 10500 Kč	4,6	4,2	3,6	3,6	-1,0	-21,7
10501 - 11500 Kč	3,3	3,0	2,4	2,4	-0,9	-27,3
11501 Kč a více	10,4	9,5	7,8	7,8	-2,6	-25,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

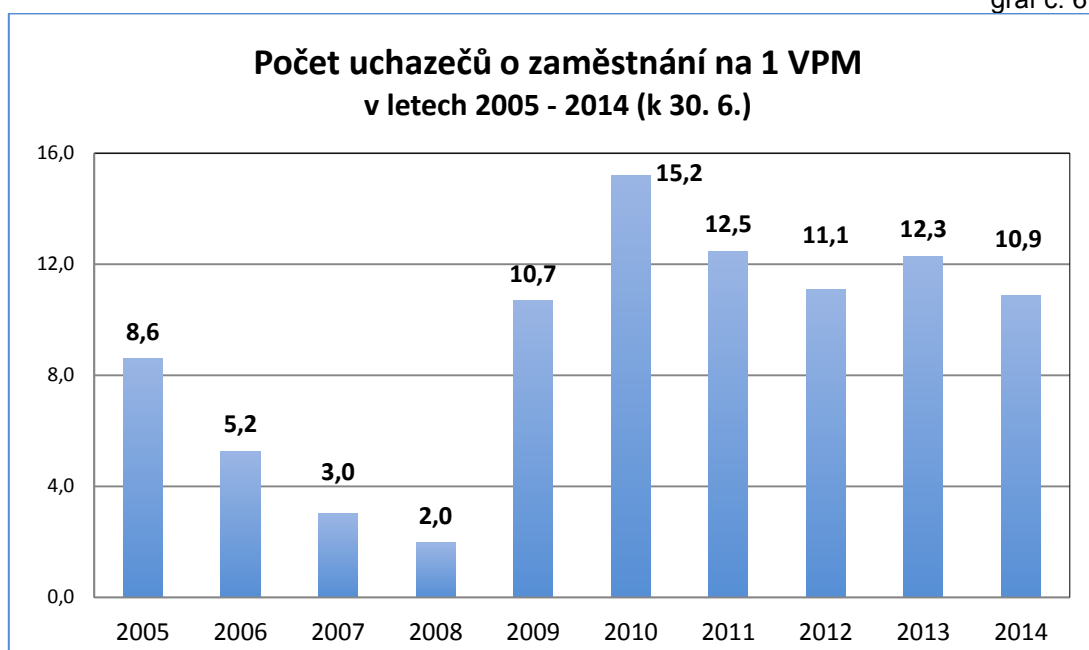
Po obvyklém sezónním poklesu na přelomu let se **počty volných pracovních míst (VPM) nahlášených na ÚP ČR v 1. pololetí 2014 plynule zvyšovaly**, dynamika nárůstu byla ve srovnání s 1. pololetím 2013 větší (viz graf č. 5). **Ke konci června 2014** evidoval ÚP ČR celkem **49,5 tis. VPM**, tj. o 5,5 tis. více než před rokem, jejich **průměrný roční počet 41,7 tis.**, byl proti 1. pololetí 2013 také mírně vyšší (o 3,5 tis.).

graf č. 5

Vzhledem k pouze mírnému nárůstu počtu hlášených VPM a vysokému počtu uchazečů o zaměstnání nadále přetrvává výrazná **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní. Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (14,2)** byl ve srovnání s 1. pololetím 2013 (14,9) **nižší** pouze **nepatrně**. Díky **zrychlení nárůstu VPM a poklesu uchazečů o zaměstnání** byl **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele **na konci pololetí 2014 (10,9)** a na konci června 2013 (12,3) **výraznějším**. Po přechodném snížení nezaměstnanosti v roce 2011 jako důsledku mírného oživení v roce 2010 se současná hodnota tohoto ukazatele přiblížila hodnotě z roku 2009.

graf č. 6

V nabídce volných pracovních míst v evidenci ÚP ČR k 30. 6. 2014 představovala místa určená pro kvalifikované pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství, řemeslníky a opraváře, obsluhu strojů a zařízení a montéry (**CZ-ISCO hlavní třídy 6 – 8**), celkem **38,5 %**. Převažovala volná místa pro řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, pro kováře a nástrojáře, montážní dělníky výrobků a zařízení, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby, slévače a svářeče, pracovníky obsluhy pojízdných zařízení.

Podíl volných pracovních míst pro řídící pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky a úředníky (**CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4**) činil **25,4 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd byl zaznamenán u místa pro odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře,

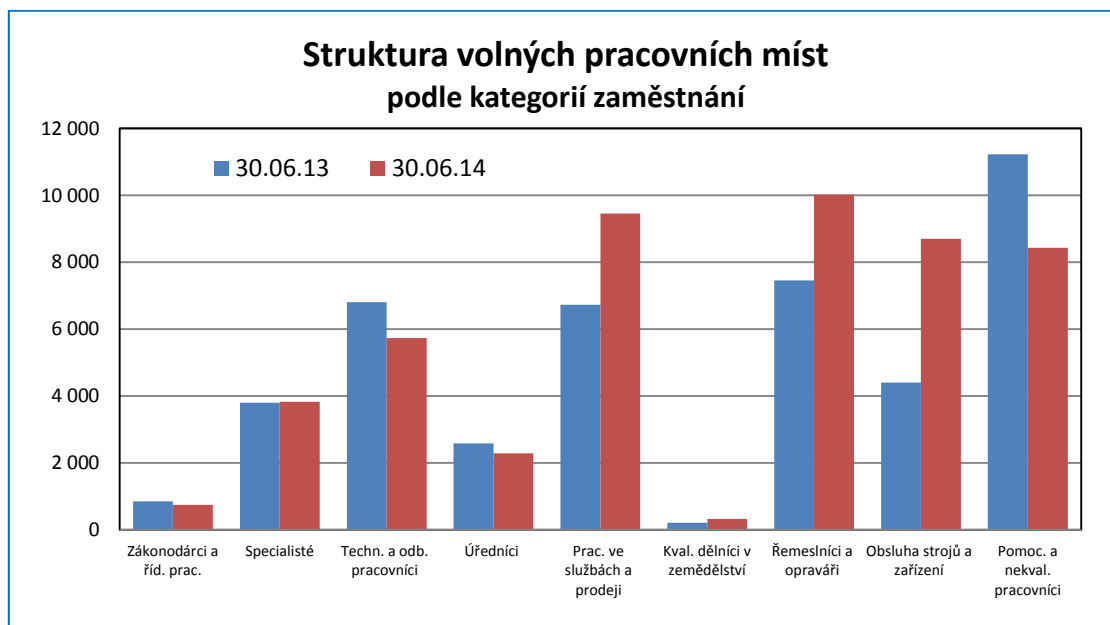
zprostředkovatele služeb, techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, pracovníky informačních služeb, zprostředkovatele služeb, specialisty v oblasti financí.

Místa pro **pracovníky ve službách a prodeji (CZ-ISCO 5)** tvořila v celkovém počtu volných míst **19,1 %**, šlo zejména o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy, kuchaře a pomocné kuchaře, číšníky, servírky a barmany provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen, prodavače v prodejnách.

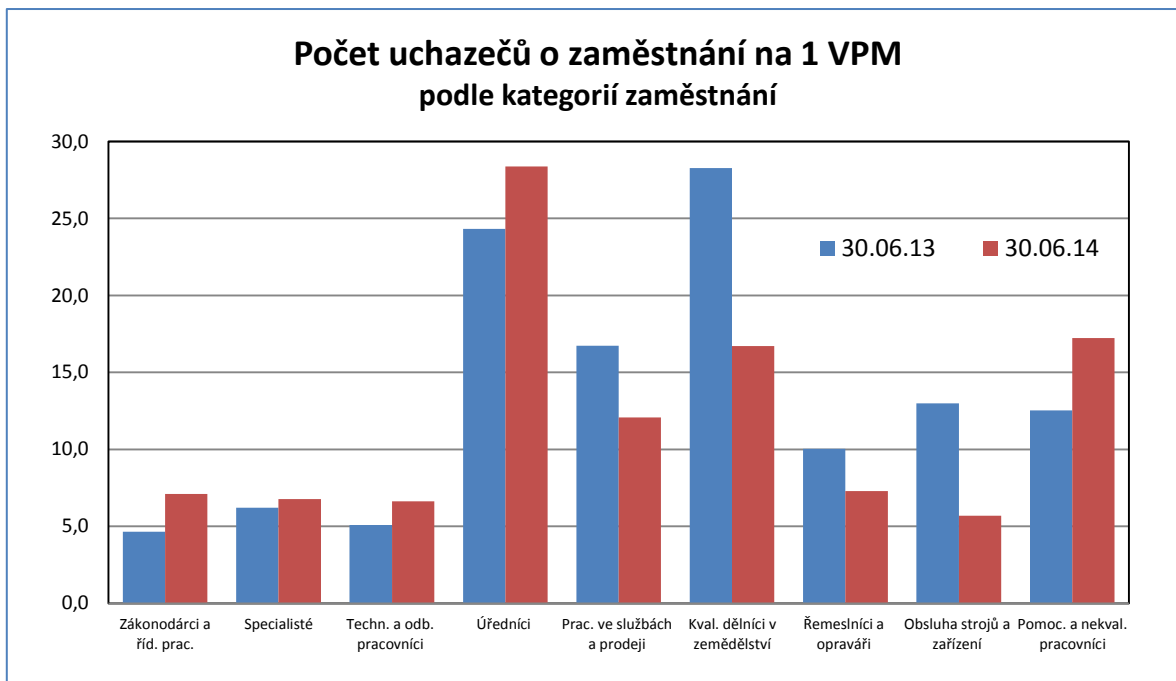
U volných míst pro **pomocné a nekvalifikované pracovníky (CZ-ISCO 9)** tento podíl činil **17,0 %**, poptávka byla po pomocných pracovnících ve výrobě, v oblasti těžby a stavebnictví, v zemědělství, lesnictví a rybnářství, po uklízečích a pomocnících v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech.

Meziročně významněji **vzrostl počet volných míst** ve třídě 8 - **obsluha strojů a zařízení** (ze 4,4 tis. na 8,7 tis.), ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (z 6,7 tis. na 9,4 tis.) a v nepočtenější třídě 7 - **řemeslníci a opraváři** (ze 7,5 tis. na 10,0 tis.). **Nejvýraznější pokles** zaznamenala třída 9 - pomocní a nekvalifikovaní dělníci (z 11,2 tis. na 8,4 tis.) a třída 3 - **techničtí a odborní pracovníci** (ze 6,8 tis. na 5,7 tis.).

graf. č. 7

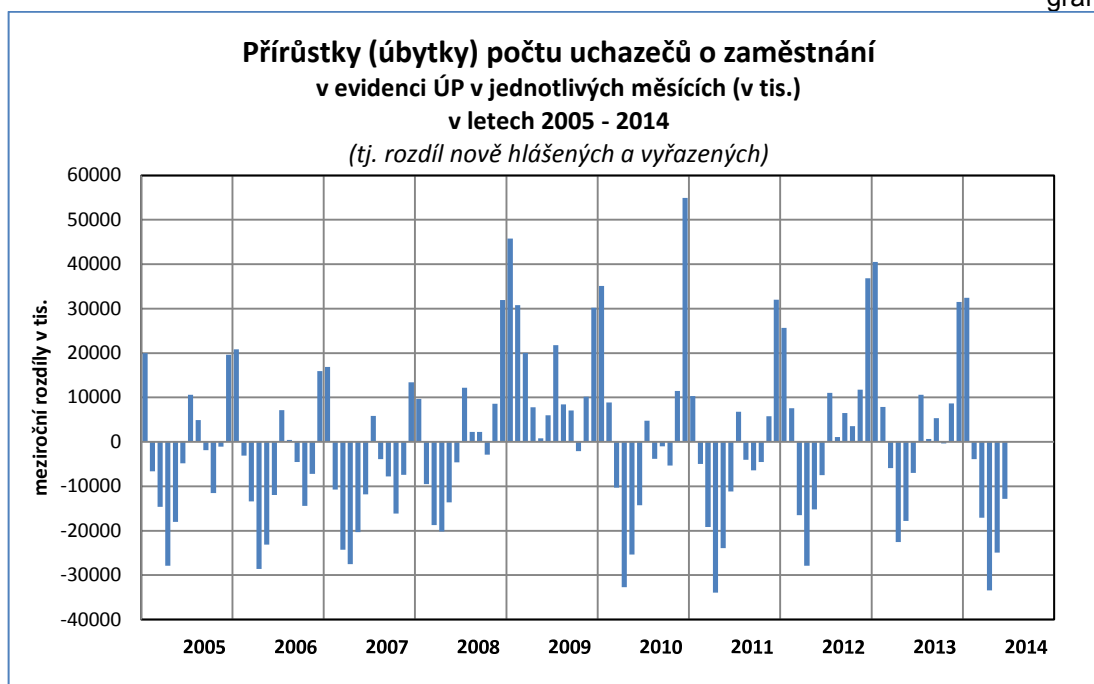

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících je patrný ve třídě 4 – úředníci (28,4 UoZ na 1 VPM), a dále v početnější třídě 9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (17,2).

2. Toky nezaměstnanosti

Vývoj přírůstků a úbytků počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2008 – 2014 znázorňuje následující graf.

V 1. pololetí 2014 se do evidence ÚP ČR nově zaregistrovalo 313,8 tis. osob, tj. o 16,0 tis. více než v 1. pololetí 2013. Na nárůstu se podílely především ženy, jejichž počet se zvýšil o 13,3 tis. Vyšší nárůst počtu nově hlášených žen ve srovnání s muži je patrný v letním v období, u mužů spíše v období utlumování poptávky v sezónně orientovaných odvětvích, především na přelomu let.

K postupnému zmírňování meziročních stavů uchazečů o zaměstnání přispěli zejména vyřazení⁴ uchazeči o zaměstnání, jejichž počet (373,4 tis.) byl vyšší oproti 1. pololetí 2013 (302,6 tis.) o 70,8 tis., přičemž vyřazeno bylo více mužů než žen. V hodnoceném období se prokazatelně umístilo do zaměstnání 259,3 tis. nezaměstnaných, jejich počet byl v důsledku zlepšující se nabídky práce meziročně vyšší celkem o 85,4 tis. osob, zvýšil se zejména počet těch, kteří si našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR (nárůst o 68,0 tis.), ale i těch, kteří se uplatnili na trhu práce pomocí ÚP ČR (nárůst o 17,4 tis.) Ve větší míře se na trhu práce uplatnili muži (148,8 tis., tj. 58,4 % celkového počtu umístěných).

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab. č. 17

	I. pololetí 2013			I. pololetí 2014		
	Celkem	I.Q	II.Q	Celkem	I.Q	II.Q
nově evidovaní	297,8	172,2	125,6	313,8	179,6	134,1
z toho ženy	131,6	70,8	60,8	144,9	78,1	66,7
muži	166,2	101,4	64,8	168,9	101,5	67,4
vyřazení celkem	302,6	129,7	172,9	373,4	168,2	205,3
z toho:						
umístění ÚP ČR	20,5	5,0	15,5	37,9	9,6	28,4
umístění jinak	153,4	67,1	86,3	221,4	101,8	119,6
vyřazení pro nespoupráci	28,6	16,2	12,4	38,9	17,5	21,4
vyřazení - ženy	128,5	60,6	67,8	161,2	77,4	83,8
z toho:						
umístěné ÚP ČR	9,3	2,3	7,0	18,3	5,1	13,2
umístěné jinak	62,0	30,3	31,6	92,3	46,1	46,1
vyřazené pro nespoupráci	8,6	5,0	3,6	11,5	5,4	6,1
vyřazení - muži	174,1	69,1	105,1	212,2	90,8	121,5
z toho:						
umístění ÚP ČR	11,2	2,7	8,5	19,6	4,5	15,1
umístění jinak	91,4	36,7	54,7	129,2	55,7	73,5
vyřazení pro nespoupráci	20,0	11,2	8,8	27,4	12,1	15,2

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

⁴ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti rozlišuje v § 29 ukončení evidence a v § 30 vyřazení z evidence. V tomto materiálu jsou pod pojmem **vyřazení z evidence** považovány obě formy odchodu z evidence.

Podíl umístěných z celkového počtu vyřazených uchazečů o zaměstnání meziročně vzrostl na 69,4 % (v 1. pololetí 2013 činil 57,5 %).

Uchazečů **vyřazených pro nespolupráci**⁵ s ÚP bylo 38,9 tis. (11,5 tis. žen a 27,4 tis. mužů), tj. meziročně více o 10,3 tis. **Vyřazeno z ostatních důvodů**⁶ bylo **75,1 tis. osob** (39,1 tis. žen a 36,0 tis. mužů). V 1. pololetí 2013 se však jednalo pouze o případy sankčního vyřazení, u nichž bylo do konce pololetí 2013 uzavřeno správní řízení, tudíž jejich počet mohl být vyšší na úkor vyřazených z ostatních důvodů).

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

V 1. pololetí 2014 se z osob, kterým je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání výrazněji zhoršila situace věkově starších, dlouhodobě nezaměstnaných a uchazečů o zaměstnání bez vzdělání. Výraznější absolutní nárůst i zvýšení podílu byl zaznamenán u uchazečů o zaměstnání starších 50 let, a to zejména nárůstem počtu osob ve věku 60 – 64 let, a dále u dlouhodobě nezaměstnaných, zejména nezaměstnaných déle než 24 měsíců. U ostatních kategorií uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán nárůst nezaměstnanosti nižší než nárůst celkové nezaměstnanosti. V evidenci ÚP ČR bylo na konci hodnoceného období více žen než před rokem, počet mužů meziročně poklesl.

Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

K 30. 6. 2014 bylo v evidenci ÚP ČR **60,8 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 0,6 tis. **méně** než před rokem.

Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání meziročně poklesl o 0,6 %, počet OZP v evidenci ÚP ČR byl meziročně vyšší o 0,9 %. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných se na konci června 2014 meziročně **téměř nezměnil** (poklesl z 11,4 % **na 11,3 %**).

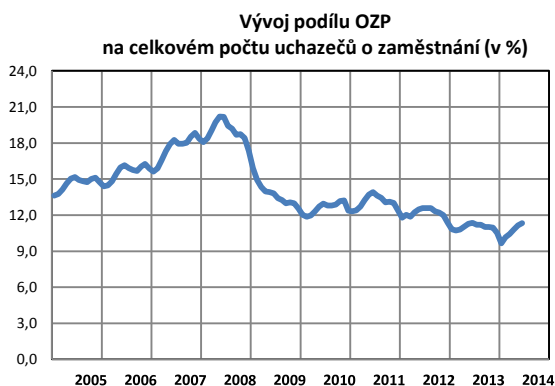
V průběhu hodnoceného období však pokračoval nárůst **volných pracovních míst vhodných pro OZP**, k **30. 6. 2014** jich bylo nahlášeno **4,8 tis.**, tj. o 1,4 tis. více

⁵ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí vykonávat veřejnou službu, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

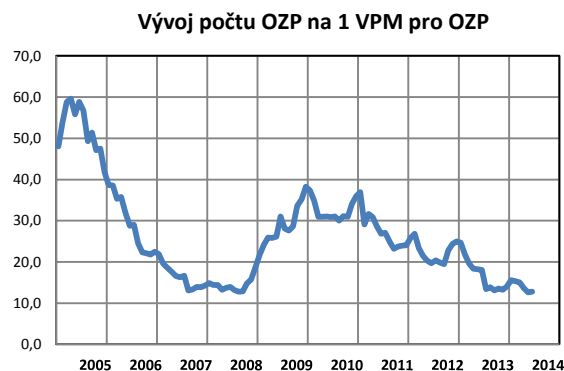
⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, vykonávající nelegální práci, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se plně invalidními podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

než v polovině roku 2013. Ze všech volných míst hlášených na ÚP představovala místa pro OZP 9,6 % (před rokem 7,7 %).

graf č. 10

graf č. 11

Průměrný měsíční počet uchazečů – OZP v 1. pololetí 2013 dosáhl 62,7 tis., v 1. pololetí 2014 poklesl na 62,1 tis., průměrný počet volných míst vhodných pro tuto kategorii vzrostl z 3,1 tis. na 4,4 tis. Díky nárůstu počtu volných míst pro OZP a téměř neměnnému počtu uchazečů o zaměstnání – OZP připadalo v **1. pololetí 2014 na jedno volné pracovní místo** určené pro tuto skupinu **průměrně 14,2 OZP, což je výrazně méně než** v 1. pololetí 2013 (v průměru 20,4 OZP) a dokonce stejně jako v případě podílu celkového počtu uchazečů o zaměstnání k celkovému počtu VPM. Meziroční pokles tohoto ukazatele z 18,0 **na 12,8 k 30. 6. 2014** byl o něco nižší - viz graf č. 11.

Věková struktura uchazečů o zaměstnání

Z hlediska věku jsou nejvíce ohroženými skupinami nejmladší a nejstarší věkové kategorie.

Počet uchazečů nad 50 let věku se v polovině roku meziročně **zvýšil** celkem **o 6,4 tis. osob.** (o 4,4 %) **na 152,4 tis.,** a to nárůstem ve všech pětiletých věkových skupinách, nejvíce v kategorii **60 – 64 let** o 4,5 tis., tj. 25,6 % (z toho mužů o 3,5 tis., počet žen vzrostl vzhledem k nižší hranici pro odchod do důchodu nejvíce ve věkové skupině 55 – 59 let, a to o 1,8 tis.). **Podíl uchazečů starších 50 let** na celkovém počtu uchazečů se zvýšil o 1,4 p. b. na **28,4 %.**

Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let** meziročně **poklesl o 3,2 tis.** na 15,2 tis. (o 17,4 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na

ÚP ČR (2,8 %) **poklesl o 0,6 p. b.** Počet uchazečů o zaměstnání v kategorii **20 - 24 let** se meziročně **snížil na 66,5 tis.**, pokles jejich počtu byl ve srovnání s poklesem celkového počtu UoZ rychlejší (představoval 6,2 tis., tj. 8,5 %), **podíl této kategorie se snížil z 13,5 % na 12,4 %.**

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

tab. č. 18

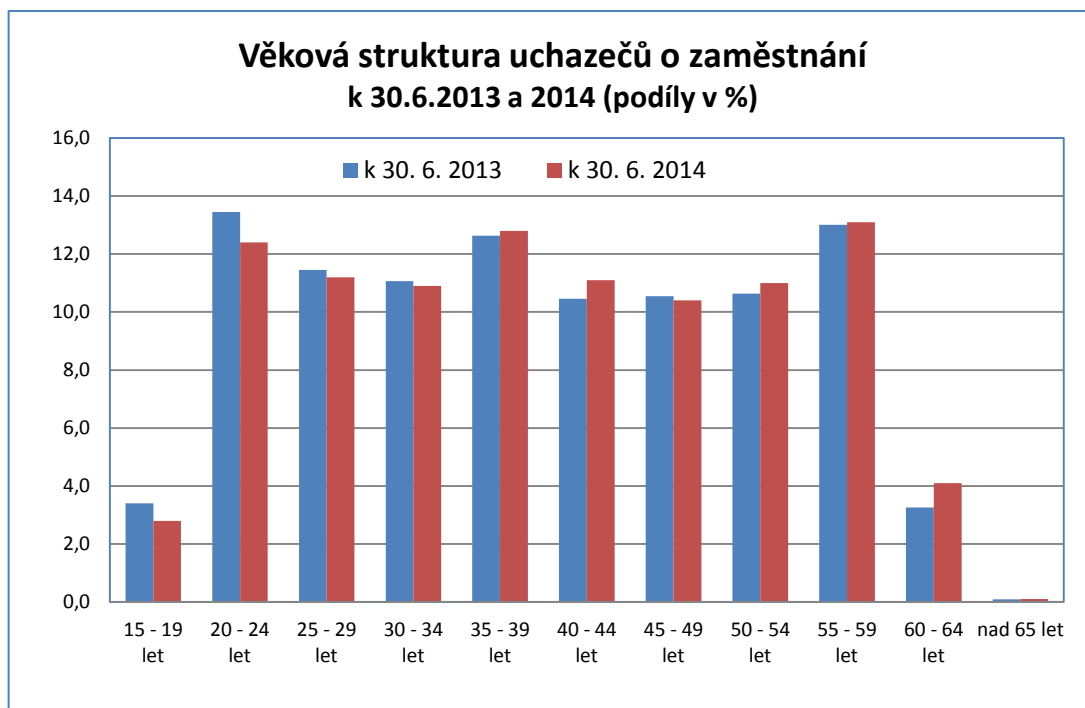
	k 30. 6. 2013		k 30. 6. 2014		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	540,5	100,0	537,2	100,0	-3,3	-0,6
15 - 19 let	18,4	3,4	15,2	2,8	-3,2	-17,4
20 - 24 let	72,7	13,5	66,5	12,4	-6,2	-8,5
do 25 let	91,1	16,9	81,7	15,2	-9,4	-10,3
25 - 29 let	61,9	11,5	60,1	11,2	-1,8	-2,9
30 - 34 let	59,8	11,1	58,7	10,9	-1,1	-1,8
35 - 39 let	68,3	12,6	68,6	12,8	0,3	0,4
40 - 44 let	56,5	10,5	59,5	11,1	3,0	5,3
45 - 49 let	57,0	10,5	56,0	10,4	-1,0	-1,8
50 - 54 let	57,5	10,6	59,1	11,0	1,6	2,8
55 - 59 let	70,3	13,0	70,5	13,1	0,2	0,3
60 - 64 let	17,6	3,3	22,1	4,1	4,5	25,6
nad 65 let	0,5	0,1	0,7	0,1	0,2	40,0
nad 50 let	146,0	27,0	152,4	28,4	6,4	4,4

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

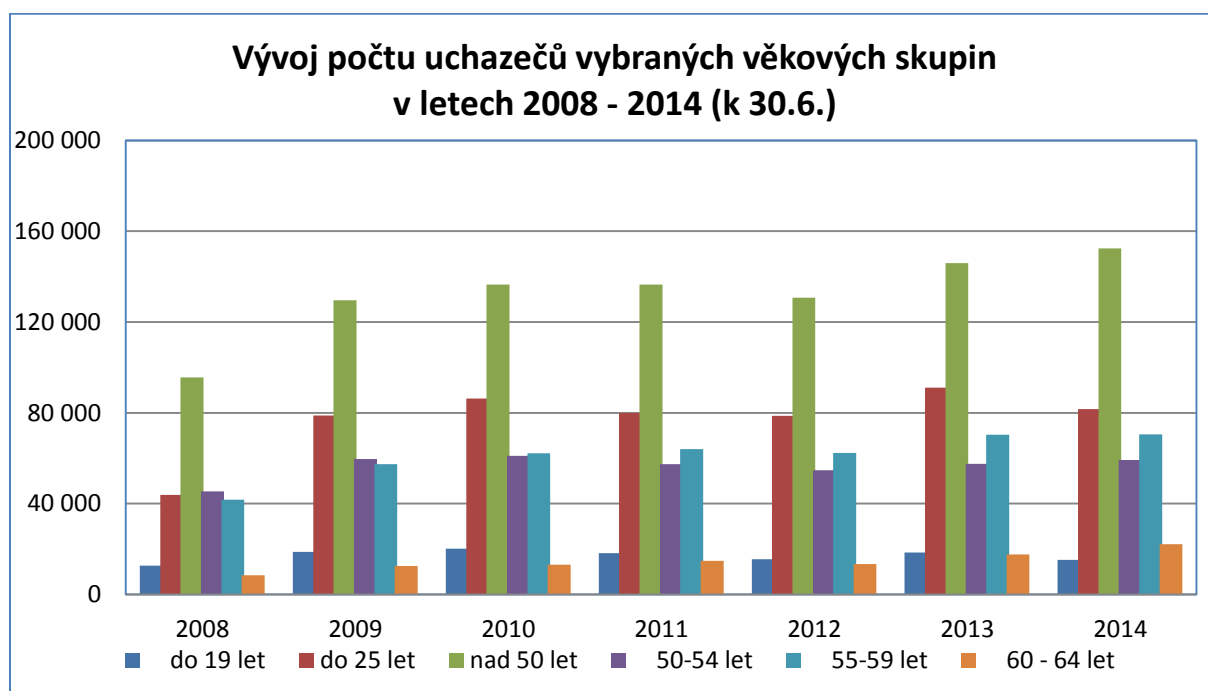
Celkově tak mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles **o 9,4 tis.**, k 30. 6. 2014 jich bylo evidováno **81,7 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **15,2 %** je ve srovnání s polovinou roku 2013 **nižší o 1,7 p.b.** Pokles této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) ovlivněn i demografickým vývojem (počet obyvatel ve věku 15 – 24 let se mezi červnem 2013 a 2014 snížil o 4,1 %).

Meziroční nárůst byl patrný (kromě zmíněných věkových kategorií 50+) u uchazečů o zaměstnání **v kategorii 35 – 39 let** (o 0,4 %) a zejména **40 – 44 let** (o 5,3 %), jedná se **o početně silné ročníky** 70. let 20. století.

graf č. 12

graf č. 13

Specifické podíly nezaměstnaných osob podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

U mezinárodně sledované věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 30. 6. 2014 specifický PNO hodnoty **7,3 %** a (na rozdíl od celkového PNO)

meziročně poklesl o 0,4 p. b., v kategorii **55 – 64 let** činil PNO **6,2 %** a meziročně byl vyšší o 0,3 p. b.

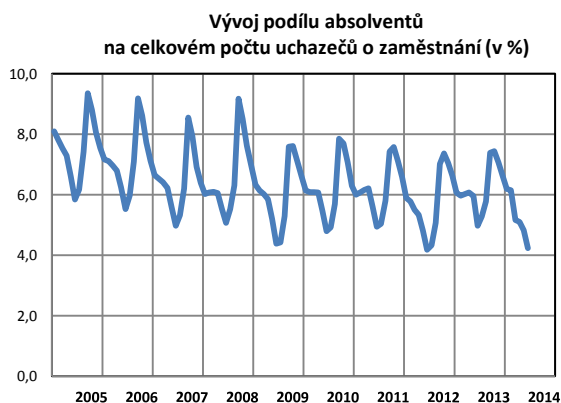
Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 7,4 %) vykazují kategorie **20 – 34 let a 45 – 59 let. PNO se liší i podle pohlaví. U žen je nižší ve věku 15 – 29 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní z důvodu studia – mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen, a zejména z důvodů péče o dítě) **a ve věku 60 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu nebo z důvodu jejich péče o osobu blízkou).

Nově zavedený ukazatel PNO vztažený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

Vývoj věkové struktury se odrazil v meziročním **zvýšení průměrného věku uchazečů** o zaměstnání z 39,3 k 30. 6. 2013 na **40,3 let** (u žen z 39,3 na 40,1 a u mužů z 39,4 na 40,5 let).

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **30. 6. 2014** jich bylo evidováno **22,8 tis.**, což je **o 4,1 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil z 5,0 % na 4,2 %**. **Průměrný počet absolventů** v evidenci ÚP ČR v **1. pololetí 2014** meziročně **poklesl o 1,4 tis. na 32,7 tis.**

graf č. 14

graf č. 15

Příznivější je situace v nabídce **volných míst** pro tuto skupinu uchazečů. Jejich počet **vzrostl** na konci června 2014 na **10,1 tis.**, zatímco na konci 1. pololetí 2013 jich bylo 6,7 tis. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo **2,3**, což je **výrazně méně** než před rokem (červen 2013 – 4,0).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

I když hlášených volných pracovních míst přibýlo, je jejich počet ve srovnání se situací v předkrizovém období a počtu uchazečů o zaměstnání stále nízký a délka setrvání v evidenci ÚP ČR se stále prodlužuje. Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **vzrostl o 32,8 tis.** (tj. o 15,6 %) na **243,4 tis.**, jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se zvýšil z 39,0 % na 45,3 %. Na nárůstu v této kategorii se podíleli především **nezaměstnaní déle než 24 měsíců**, jejichž **počet se zvýšil** o 23,3 tis. na **140,4 tis.** a podíl vzrostl z 21,7 % na **26,1 %**. **Tato kategorie** představuje 57,7 % všech dlouhodobě nezaměstnaných.

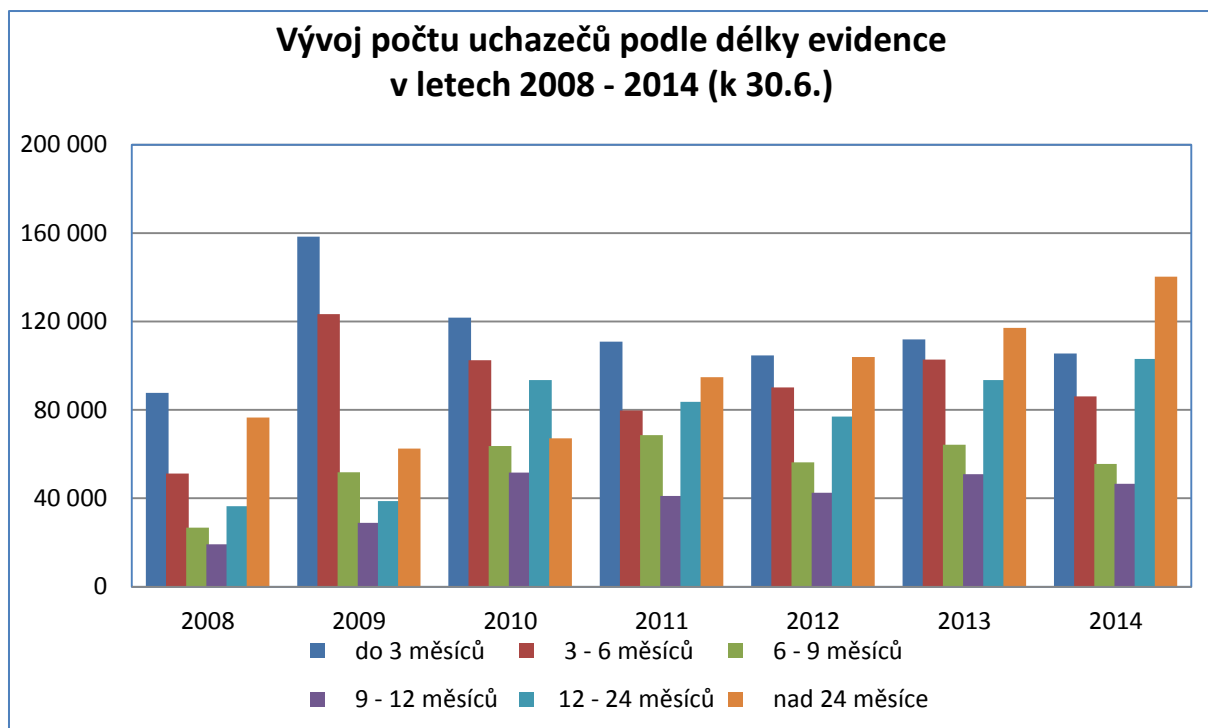
Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

tab. č. 19

	k 30. 6. 2013		k 30. 6. 2014		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	540,5	100,0	537,2	100,0	-3,3	-0,6
z toho:						
do 3 měsíců	111,8	20,7	105,6	19,7	-6,2	-5,5
3 - 6 měsíců	102,8	19,0	86,1	16,0	-16,7	-16,2
6 - 9 měsíců	64,3	11,9	55,5	10,3	-8,8	-13,7
9 - 12 měsíců	50,9	9,4	46,5	8,7	-4,4	-8,6
12 - 24 měsíců	93,6	17,3	103,1	19,2	9,5	10,1
nad 24 měsíců	117,1	21,7	140,4	26,1	23,3	19,9
nad 5 měsíců	363,5	67,2	373,5	69,5	10,0	2,8
nad 6 měsíců	325,8	60,3	345,5	64,3	19,7	6,0
nad 12 měsíců	210,6	39,0	243,4	45,3	32,8	15,6

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Kategorie nezaměstnaných déle než 12 měsíců (a zvláště déle než 24 měsíců) **vykazuje dlouhodobě rostoucí tendenci**. Po výrazném poklesu v letech 2007 - 2008 v důsledku účinnosti zákonů v sociální oblasti se jejich podíl na celkové nezaměstnanosti vrátil přibližně na úroveň z počátku roku 2007 (ovšem jejich absolutní počet byl výrazně nižší, pohyboval se na úrovni cca 130 tis.).

V souladu s novelou zákona o zaměstnanosti od 1. 1. 2009 a instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnoval ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří byli v evidenci **déle než 5 měsíců**. Na konci června 2014 jich bylo evidováno **373,5 tis.**, což znamená meziroční nárůst o 10,0 tis. osob, tj. o 2,8 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných činil **69,5 %** a meziročně vzrostl o 2,3 p. b. Nárůst samozřejmě souvisí s nárůstem dlouhodobě nezaměstnaných.

Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Nárůst počtu dlouhodobě nezaměstnaných se projevil v prodloužení délky evidence. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 30. 6. 2014 registrovaní na ÚP ČR) se prodloužila z 572 dní na konci června 2013 na **639 dní**.

Větší šanci najít uplatnění na trhu práce mají ti, kteří jsou evidováni na ÚP ČR kratší dobu, což dokládá i pokles počtu uchazečů o zaměstnání v kategoriích do 12 měsíců vedení v evidenci ÚP ČR. Ve 2. čtvrtletí 2013 průměrná **délka**

ukončené evidence (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli) představovala 314 dní, v červnu 2014 se zkrátila na 295 dní⁷.

Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle vzdělání

K 30. 6. 2014 byl zaznamenán meziroční **pokles** uchazečů o zaměstnání **vyučených** o 11,2 tis., **se středním odborným vzděláním s maturitou** o 5,7 tis. a **se základním vzděláním** (vč. bez vzdělání) o 2,9 tis. V ostatních kategoriích se počet uchazečů o zaměstnání zvýšil. Jedná se zejména o **méně početné kategorie osob se středním vzděláním bez maturity, vyučených s maturitou a absolventů gymnázií**. Nadále pokračuje i **nárůst** počtu uchazečů o zaměstnání **s vysokoškolským vzděláním**.

Vzhledem k rozdílné intenzitě nárůstu absolutních počtů uchazečů o zaměstnání podle dosaženého vzdělání se změnilo **poměrné zastoupení** jednotlivých kategoriích na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. **Nejpočetnějšími** skupinami uchazečů o zaměstnání však stále zůstávají **vyučení** a uchazeči **se základním vzděláním** (199,0 tis., resp. 149,9 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 37,0 % resp. 27,9 %.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

tab. č. 20

	k 30. 6. 2013		k 30. 6. 2014		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	540,5	100,0	537,2	100,0	-3,3	-0,6
z toho:						
bez vzdělání	2,9	0,5	3,1	0,6	0,2	6,9
základní vzdělání	153,0	28,3	149,9	27,9	-3,1	-2,0
vyučen	210,2	38,9	199,0	37,0	-11,2	-5,3
středoškol. bez mat.	12,0	2,2	18,2	3,4	6,2	51,7
vyučen s mat.	18,8	3,5	23,8	4,4	5,0	26,6
gymnázium	12,8	2,4	15,8	2,9	3,0	23,4
SOŠ s mat.	93,6	17,3	87,9	16,4	-5,7	-6,1
vyšší vzdělání	4,1	0,8	4,3	0,8	0,2	4,9
vysokoškolské	33,0	6,1	35,1	6,5	2,1	6,4

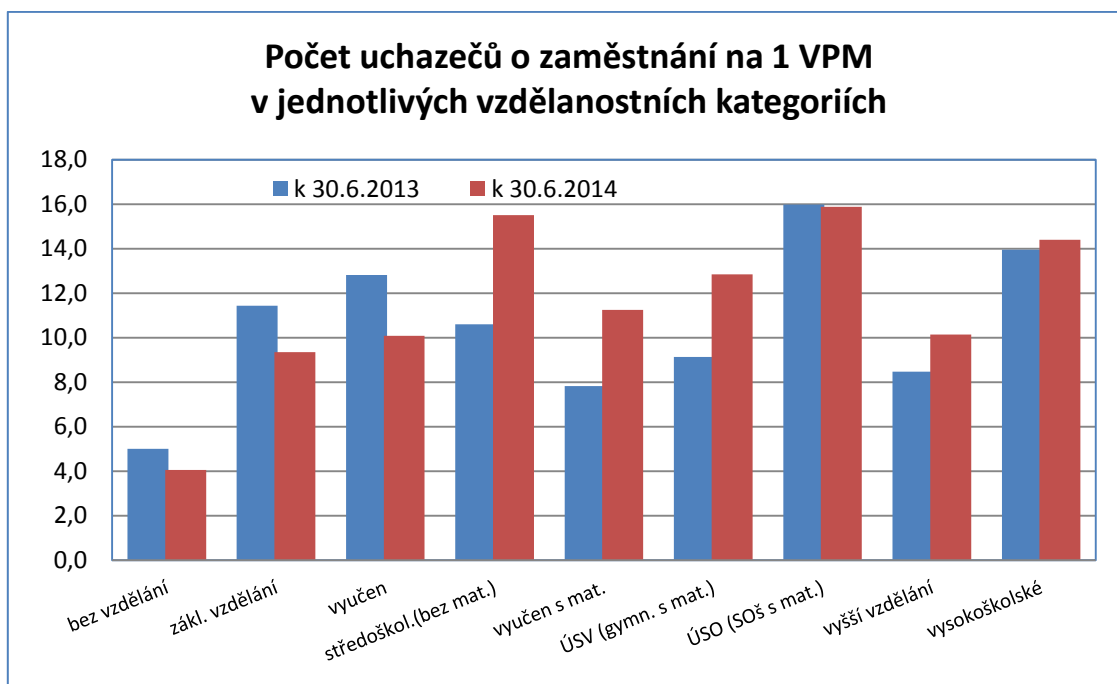
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podobný vývoj měl i ukazatel vyjadřující **nesoulad** mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, tj. **počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní**

⁷ Vzhledem k tomu, že se údaje o délce nezaměstnanosti od roku 2014 sledují měsíčně, tyto údaje nejsou zcela srovnatelné, délka ukončené evidence za 2. čtvrtletí 2014 by byla ještě kratší (cca 271 dní).

místo podle jednotlivých kategoriích vzdělání. Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů se oproti červnu 2013 nejvíce zmírnily u základního vzdělání a vyučení. Naopak nejvíce vzrostl nepoměr u středního vzdělání bez maturity, vyučení s maturitou a gymnázií.

graf č. 17

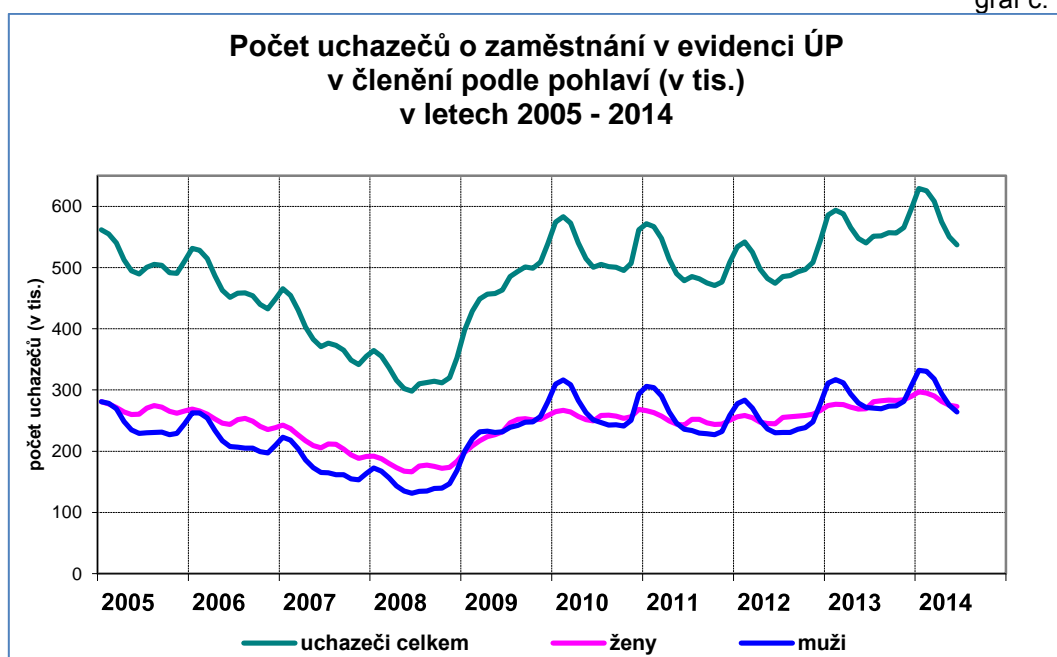
Potřeba snížení vysoké míry nezaměstnanosti některých skupin obyvatel se odrazila i ve stanovení národních cílů České republiky v oblasti zaměstnanosti v souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020. Konkrétně se jedná o **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 - 24 let) o třetinu a míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 – 2 klasifikace vzdělání) o čtvrtinu oproti roku 2010** (vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti).

Ženy v evidenci ÚP ČR

Zatímco do roku 2008 v evidenci ÚP ČR převažovaly i přes nižší ekonomickou aktivitu spíše ženy, v důsledku ekonomické krize, která postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů, v následujících letech v průměru převažovali muži.

Stejně tomu bylo zatím i v **1. pololetí 2014**, ale je zřejmé, že rozdíly mezi počty mužů a žen se postupně zmenšují. **Průměrný počet mužů** dosáhl **305,8 tis.**, což je o 8,0 tis. více než v 1. pololetí 2013. **Žen bylo** v průměru **286,7 tis.**, oproti předchozímu roku o 14,0 tis. více. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 48,4 %** (v 1. pololetí 2013 – 47,8 %). Patrné je to i z údajů k **30. 6. 2014**, kdy se poměr mezi muži a ženami obrátil. **Počet mužů** v evidenci ÚP ČR k tomuto datu dosáhl **264,0 tis.** a **žen 273,2 tis.**

graf č. 18

Nehledě na vývoj ekonomiky se vzhledem k rozdílnému uplatnění mužů a žen v sezónně orientovaných odvětvích nebo na sezónních pracích v průběhu roku zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší průměrný počet mužů za pololetí je odrazem vyšších hodnot z přelomu let a prvních měsíců roku. Muži se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak mírná převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR v grafu č. 16.

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci pololetí 2014 **u žen (7,6 %)** také vyšší než **u mužů (7,2 %)**,

průměrná hodnota tohoto ukazatele za celé pololetí představovala **u žen 7,9 %** a **u mužů 8,3 %**.

K 30. 6. 2014 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 65,0 %** a **déle než 12 měsíců 46,1 % žen**. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 63,6 %**, **déle než 12 měsíců 44,5 %**. Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají i faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojíždka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo jiná forma uspořádání pracovní doby). **V 1. pololetí vzrostly podíly dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání u obou pohlaví, navíc u mužů byl tento nárůst výraznější.**

Podíly počtu mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (7,4 %) byl k 30. 6. 2014 zaznamenán v šesti krajích. Stejně jako v červnu 2013 byl nejvyšší v **Ústeckém kraji, následoval Moravskoslezský, Olomoucký, Karlovarský kraj a Jihomoravský kraj.**

Meziročně **vzrostl v pěti krajích, nejvíce v Hl. m. Praze** (o 0,6 p. b.), **Moravskoslezském** (o 0,3 p. b.), Středočeském a Jihomoravském kraji (o 0,2 p. b.). V sedmi krajích došlo k poklesu tohoto ukazatele, největší byl patrný **v Karlovarském kraji** (o 0,7 p. b.) a dále v Plzeňském, Pardubickém a Zlínském kraji (o 0,4 p. b.).

Vývoji podílu nezaměstnaných osob v podstatě odpovídal vývoj absolutního počtu uchazečů o zaměstnání. Počet uchazečů o zaměstnání v Hl. m. Praze vzrostl o 3 817 osob, tj. o 9,2 %, ve Středočeském kraji o 1 300 osob, tj. o 2,3 %, v Moravskoslezském o 1 698 osob, tj. o 2,1 % Jihomoravském o 932 osob, tj. o 1,5 %. Největší relativní pokles byl zaznamenán v Karlovarském kraji (o 8,3 %, tj. o

1 529 osob), největší absolutní pokles byl patrný ve Zlínském kraji (o 1 809 osob, tj. 5,9 %).

Podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR
(seřazené podle podílu nezaměstnaných osob k 30. 6. 2014)

tab. č. 21

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		z toho dosažitelní ve věku 15-64 let		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 30. 6.		k 30. 6.		k 30. 6.	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
1. Ústecký kraj	63 038	61 845	61 562	60 355	10,9	10,8
2. Moravskoslezský kraj	82 556	84 254	79 897	81 778	9,5	9,8
3. Olomoucký kraj	38 323	38 079	36 969	36 465	8,5	8,5
4. Karlovarský kraj	18 514	16 985	18 128	16 358	8,7	8,0
5. Jihomoravský kraj	63 427	64 359	61 821	62 788	7,8	8,0
6. Liberecký kraj	24 390	23 995	23 529	23 206	7,9	7,9
7. Zlínský kraj	30 708	28 899	29 915	28 138	7,5	7,1
8. Kraj Vysočina	24 189	22 920	23 667	22 437	6,8	6,5
9. Středočeský kraj	55 399	56 699	54 411	55 717	6,2	6,4
10. Královéhradecký kraj	24 598	23 540	23 900	22 883	6,4	6,3
11. Pardubický kraj	23 312	21 601	22 797	21 023	6,5	6,1
12. Jihočeský kraj	26 749	26 682	25 677	25 541	5,9	6,0
13. Plzeňský kraj	23 580	21 814	22 856	21 127	5,9	5,5
14. Hl. m. Praha	41 690	45 507	40 554	44 249	4,7	5,3
Celkem ČR	540 473	537 179	525 683	522 065	7,3	7,4

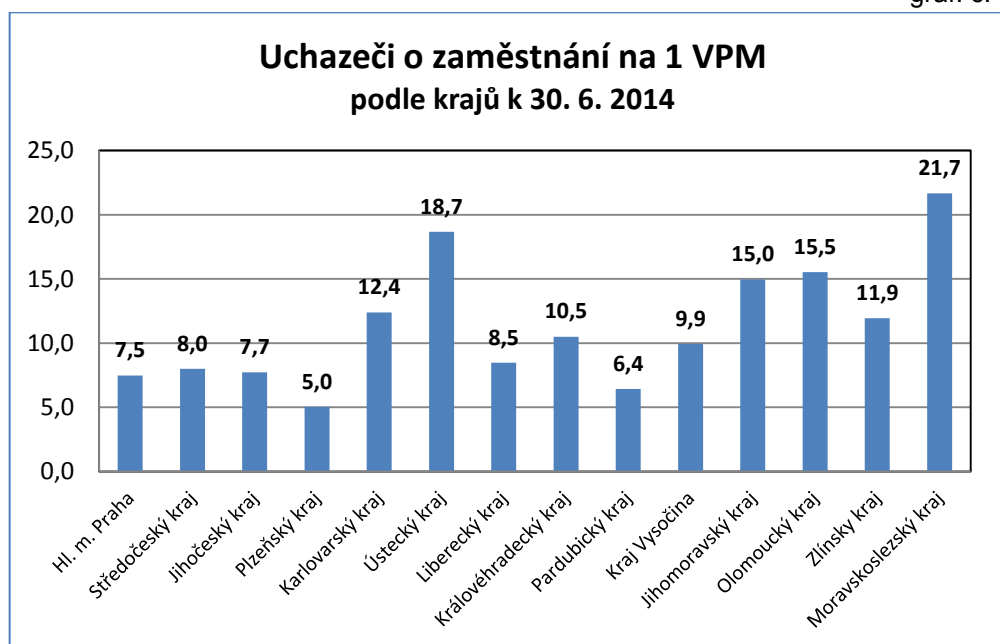
Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích byl ovlivněna zejména strukturou zaměstnanosti, nabídkou práce, různou mírou uplatňování flexibilních forem práce, věkovou a vzdělanostní strukturou obyvatelstva.

Dalším faktorem byla hromadná propouštění, které jej ve smyslu § 62 zákoníku práce nahlásily ÚP ČR prostřednictvím svých krajských poboček. Jejich rozsah v 1. pololetí 2014 byl v souvislosti s příznivějším vývojem ekonomiky co do počtu firem i počtu dotčených zaměstnanců ve srovnání s 1. pololetím 2013 mírnější. Zatímco v 1. pololetí 2013 se jednalo o 213 zaměstnavatelů a hromadná propouštění se měla týkat 8 773 zaměstnanců, v 1. pololetí 2014 to bylo 100 zaměstnavatelů a hromadná propouštění se měla dotknout 5 119 zaměstnanců. Z hlediska krajských poboček se nejvíce zaměstnavatelů s hlášením hromadného propouštění obrátilo na krajskou pobočku pro Hl. m. Prahu (41), Jihomoravský kraj (12), Liberecký kraj a Kraj Vysočina (7), Středočeský a Olomoucký

kraj (6). Nejvíce zaměstnanců, kterých se propouštění mělo týkat, bylo nahlášeno na krajskou pobočku pro Hl. m. Prahu (2 230), Středočeský kraj (930), Liberecký kraj (322) a Jihomoravský kraj (313). Zde je však potřeba mít na zřeteli, že např. v Praze se v mnoha případech jedná o zaměstnavatele s celorepublikovou působností.

Největší počet volných pracovních míst k 30. 6. 2014 byl evidován **ve Středočeském kraji** (7 098) a **Hl. m. Praze** (6 098, kde nejvíce volných míst ubylo), nejméně v Karlovarském kraji (1 371), Královéhradeckém kraji (2 244) a Kraji Vysočina (2 307). Vzhledem k rozdílné velikosti krajů je více vypovídající ukazatel počet uchazečů o zaměstnání, připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla situace lepší než celorepublikový průměr (10,9 uchazečů na 1 VPM) v šesti krajích, nejpříznivější situace byla v Plzeňském, Pardubickém kraji, v Hl. m. Praze a Jihočeském kraji, naopak **nejhorší v Moravskoslezském a Ústeckém kraji** (21,7, resp. 18,7 uchazečů o zaměstnání na 1 VPM).

graf. č. 19

Podíl většiny znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných za celou ČR se výrazněji nezměnil, ale nadále přetrvávají velké regionální rozdíly (viz příloha č. 13).

Podíl uchazečů o zaměstnání bez vzdělání nebo se základním vzděláním v ČR k 30. 6. 2014 představoval 28,5 % (meziročně se snížil o 0,3 p. b.). Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (45,8 %) a Ústeckém kraji (42,6 %).**

Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele byla překročena i v Plzeňském, Moravskoslezském a Libereckém kraji. Nejnižší podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním byl evidován v Hl. m. Praze (18,9 %), ve Zlínském kraji (18,9 %) a Kraji Vysočina (19,6 %).

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je jak absolutně, tak i relativně vyšší dlouhodobá nezaměstnanost (nad 12 měsíců). Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) měl Ústecký (51,7 %), Moravskoslezský (50,4 %) a Karlovarský kraj (49,7 % všech uchazečů o zaměstnání). Vyšší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti než celorepublikový průměr (45,3 %) byl také v Olomouckém kraji, Kraji Vysočina a Jihomoravském kraji. Nejnižší podíl evidovaly regiony s nižší nezaměstnaností - Hl. m. Praha (37,0 %) a Jihočeský kraj (37,8 %).

V krajích s vysokou nezaměstnaností bývá obvykle i nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci ÚP ČR, tzv. délka průběžné evidence. K 30. 6. 2014 dosáhla **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském (783), Ústeckém (767) a Karlovarském kraji (717 dní).** Celorepublikový průměr 639 dní byl překročen v Kraji Vysočina, v Olomouckém a Jihomoravském kraji. **Nejkratší délka průběžné evidence byla v Hl. m. Praze (413), Královéhradeckém (495) a Jihočeském kraji (507 dní).**

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla **nejdelší v Ústeckém (345), Moravskoslezském (327) a Karlovarském kraji (316 dní), nejkratší byla v Hl. m. Praze (254), v Jihočeském (255), Plzeňském a Pardubickém kraji (shodně 269 dní).** Celostátní průměr měl hodnotu 295 dní.

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 13. Na rozdíl od výše uvedených podílů ostatních skupin ohrožených na trhu práce (UoZ do 20 let, do 25 let, nad 50 let, zdravotně postižených osob nebo žen) nemá přímou souvislost s výší celkové nezaměstnanosti v regionech.

V přílohách jsou uvedeny i další podrobnější údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2014 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie Národní program reforem České republiky kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

Tyto cíle navazují na předchozí strategické dokumenty v oblasti zaměstnanosti, zejména na usnesení vlády České republiky č. 434 ze dne 7. června 2010.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v 1. pololetí 2014 ovlivněna hospodářským oživením, které následovalo po dvou letech ekonomické recese.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 1/2014 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak mladí lidé do 25 let bez praxe, osoby starší 55 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V 1. pololetí 2014 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v 1. pololetí 2014 dosáhly **5 269 431 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2013 (5 358 348 tis. Kč) **o 88 917 tis. Kč, tj. o 1,7 % nižší.**

Čerpání finančních prostředků **ovlivnil** zejména **počet nově zaevidovaných uchazečů** o zaměstnání, **počet** uchazečů o zaměstnání **s podporu v nezaměstnanosti** a její **průměrná výše:**

- v 1. pololetí 2014 se **nově zaevidovalo** na ÚP ČR celkem **313,8 tis. uchazečů, tj. o 16,0 tis. více** než v 1. pololetí 2013;
- v důsledku vyššího počtu nově evidovaných se **zvýšil průměrný počet uchazečů** o zaměstnání **pobírajících podporu v nezaměstnanosti**, a to z 126,9 tis. v 1. pololetí 2013 **na 129,6 tis.**, jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se ale **mírně snížil** z 22,2 % **na 21,9 %**;
- ovšem průměrná měsíční **výše podpory** se **meziročně snížila** z 6 211 Kč v 1. pololetí 2013 **na 5 867 Kč.**

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v 1. pololetí 2014 na MPSV a ÚP ČR (včetně mimorozpočtových zdrojů) vynaloženo **3 151 551 tis. Kč**, v tom MPSV 428 484 tis. Kč, ÚP ČR 2 723 068 tis. Kč. Ve srovnání s 1. pololetím 2013 **vzrostly výdaje na APZ o 1 676 322 tis. Kč, tj. o 113,6 %.** V porovnání s 1. pololetím 2013 se zvýšil zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu, který se více než zdvojnásobil.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu **jako příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona o zaměstnanosti** vynaloženo **1 930 715 tis. Kč.** Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 240 024 tis. Kč, tj. 14,2 %, více než v 1. pololetí 2013. Tuto skutečnost lze vysvětlit tím, že od července 2012 lze tento příspěvek zvýšit o částku odpovídající zaměstnavatelem vynaloženým prostředkům na provozní náklady chráněných pracovních míst. Zvýšení příspěvku je možné aplikovat až po 12 měsících od zřízení či vymezení chráněných pracovních míst. V 1. pololetí 2013 tedy ještě u některých chráněných pracovních míst nevznikl nárok na zvýšení příspěvku.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **211 069 tis. Kč** (meziročně více o 51 515 tis. Kč, tj. o 32,3 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR, a to obdobným způsobem, jakým alokovalo finanční prostředky v uplynulých letech MPSV, tedy na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Moravskoslezském, Jihomoravském a v Ústeckém kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování. S ohledem na stav volných pracovních míst byly přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění.

V 1. pololetí 2014 se rekvalifikovalo celkem 24 981 osob (o 3 468 více než v 1. pololetí 2013). Meziroční nárůst počtu účastníků rekvalifikace v průběhu 1. pololetí 2014 byl především ovlivněn zvýšeným zájmem uchazečů/zájemců o zaměstnání o zvolenou rekvalifikaci. V rámci zvolené rekvalifikace se v 1. pololetí 2014 rekvalifikovalo 12 460 osob (tj. cca 50 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti stejnému období minulého roku o 5,8 tis. více.

Nejpočetnější skupinou v rekvalifikaci byly osoby ve věku **35 - 39 let** (15,3 %) a **50 - 54 let** (13,4 %).

Rekvalifikací se nejčastěji účastnili **vyučení** (32,9 %) a lidé s **úplným středním odborným vzděláním s maturitou** (28,1 %).

Struktura použitých nástrojů APZ v 1. pololetí 2013 a 2014 (ÚP ČR a MPSV)

tab. č. 22

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků od počátku roku (v tis. Kč)	
	30.6. 2013	30.6. 2014	1.pol. 2013	1.pol. 2014	30.6. 2013	30.6. 2014	1.pol. 2013	1.pol. 2014	1. pol. 2013	1. pol. 2014
Rekvalifikace ¹⁾	x	x	x	x	5 348	10 830	21 513	24 981	131 405	165 692
Aktivizační pracovní příležitost	-	609	-	617	-	418	-	452	-	761
Veřejně prospěšné práce	19 783	20 604	16 730	17 954	18 629	18 831	16 341	17 000	496 282	839 188
- vytvoření VPP	4 103	4 121	3 456	3 148	3 672	3 738	3 146	2 964	122 467	187 930
- ESF - OP LZZ - VPP	15 680	16 483	13 274	14 806	14 957	15 093	13 195	14 036	373 814	651 258
Společensky účelná pracovní místa	12 325	19 597	9 271	14 357	11 944	19 040	9 077	14 446	278 148	840 673
- zřízená u zaměstnavatelů	289	151	93	33	242	208	108	116	10 115	2 345
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	2 508	3 028	1 037	1 177	2 508	3 028	1 037	1 177	49 917	57 770
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	2 333	5 133	1 430	3 289	2 144	5 006	1 264	3 317	71 906	273 486
- ESF - OP LZZ - SÚPM	7 195	11 285	6 711	9 858	7 050	10 798	6 668	9 836	146 210	507 072
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	1 259	1 617	292	420	1 294	1 537	458	583	18 634	31 949
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	1 259	1 617	292	420	1 099	1 429	351	468	15 560	28 023
- provoz chrán. pracov. míst ³⁾	x	x	x	x	195	108	81	95	1 909	2 521
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	26	20	1 165	1 405
Cílené programy ESF - OP LZZ	751	5 912	612	3 935	896	6 556	714	4 291	269 493	757 615
Ostatní podpora zaměstnanosti									263 492	84 265
- programy pro podporu tvorby nových prac. míst (vč. investičních pobídek)									757	250
- ESF OP LZZ ostatní (VS pro stabilitu, Call centrum ÚP ČR, MIKOP, VS pro růst!, Vzdělávejte se! (pouze v 1.pol.2013), SIP Real APZ (pouze v 1.pol.2013), v 1.pol. 2014 také POVEZ a Rozvoj služeb v obl. volných prac. míst)									262 735	84 015
Ostatní ⁴⁾									2 941	2 924
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									1 460 394	2 723 068
- APZ OP LZZ									8 542	422 191
- ostatní ⁴⁾									6 293	6 293
Aktivní politika čerpaná na MPSV									14 835	428 484
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									1 475 229	3 151 551
z toho: financování programů ESF celkem									1 101 264	2 552 412

¹⁾ statistiky o počtech uchazečů v rekvalifikaci nerozlišují, zda se jedná o rekvalifikace financované z prostředků na národní APZ nebo z prostředků ESF

²⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ)

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespécifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek) a čerpání z mimorozpočtových zdrojů

Pozn.: Finanční prostředky na rekvalifikace zahrnují i rekvalifikace zaměstnanců (64 tis. Kč v 1. pol. 2013 a 127 tis. Kč v 1. pol. 2014)

V 1. pololetí 2014 bylo na **rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 165 692 tis. Kč**, tj. **6,1 %** všech prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ ze SR (v 1. pololetí 2013 bylo vyčerpáno 131 405 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ čerpaných na rekvalifikace bylo na tento nástroj vynaloženo v Moravskoslezském kraji (16,4 %) a v hl. m. Praze (14,4 %).

Poradenské činnosti byly v 1. pololetí 2014 zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb formou skupinových poradenských aktivit a poskytováním individuálního poradenství klientům ÚP ČR. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především poradci Informačně poradenských středisek pro volbu a změnu povolání (IPS), a to pro žáky a studenty, jejich rodiče, a zároveň také pro uchazeče či zájemce o zaměstnání. Mezi další zabezpečované poradenské aktivity patřily skupinové poradenské programy, zahrnující poradenskou práci se skupinou uchazečů či zájemců o zaměstnání zaměřenou např. na tvorbu životopisu, práci s portálem MPSV, rozvíjení komunikačních a sebeprezentačních dovedností a skupinové informační schůzky cílené na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Významnou část realizovaných poradenských programů tvořily Job Cluby strukturované jako ucelený aktivizační poradenský program. V rámci individuálního poradenství bylo poskytováno především poradenství k volbě povolání, poradenství k rekvalifikacím, poradenství k pracovní rehabilitaci OZP. V rámci psychologického poradenství byla zabezpečována bilanční diagnostika.

V 1. pololetí 2014 převažovalo poradenství interně zajišťované ÚP ČR nad externím nákupem poradenských služeb. Interně bylo realizováno celkem 6 883 skupinových poradenských aktivit včetně skupinových poradenských aktivit v rámci regionálních individuálních projektů. Do těchto aktivit bylo zařazeno celkem 122 785 klientů. Individuální poradenství bylo interně poskytnuto celkem 119 145 klientům. V rámci externího nákupu poradenských služeb bylo zabezpečeno celkem 399 skupinových poradenských aktivit pro 4 017 klientů. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována především nákupem služeb. Interně byla realizována pro 125 klientů, externě pak pro 634 klientů. ÚP ČR

realizoval celkem 209 Job Clubů, do kterých zařadil 2 265 klientů. Z celkového počtu zařazených úspěšně absolvovalo program Job Club 1 892 klientů. V rámci aktivit prioritně orientovaných na prevenci nezaměstnanosti realizoval ÚP ČR rovněž dalších 179 akcí, především prezentace IPS na veletrzích vzdělávání, výstavách, burzách práce, či poradenská setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

VPP jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní, atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí.

V 1. pololetí 2014 bylo vytvořeno celkem **17 954 míst na VPP** (z toho 14 806 v rámci ESF) a na nich **umístěno 17 000 uchazečů o zaměstnání**, což je o 659 více, než za stejné období předchozího roku.

V 1. pololetí 2014 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem **839 188 tis. Kč** (z toho 651 258 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 342 906 tis. Kč více než v 1. pololetí 2013. Výdaje na vytvoření VPP vzrostly především díky nárůstu finančních prostředků z ESF (meziroční nárůst o 277,0 tis., tj. o 74 %). **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**30,8 %** celkových výdajů ÚP ČR) se ovšem meziročně snížil (v 1. pololetí 2013 představoval 34,0 %).

Realizace aktivní politiky zaměstnanosti reagovala v 1. pololetí roku 2014 na aktuální problémy trhu práce a soustředila se na podporu nejvíce ohrožených skupin – zejména starších osob a absolventů. Z důvodu nutnosti zvýšit zájem zaměstnavatelů o tyto skupiny osob vedoucí k eliminaci jejich znevýhodnění na trhu práce, přistoupil Úřad práce České republiky ke zvýšení poskytovaných příspěvků. Naplno se rovněž projevila první fáze zvyšování příspěvků z roku 2013 (realizace těchto dohod ukončována v průběhu roku 2014). Relativně nižší částky vynaložené v loňském roce oproti roku aktuálnímu jsou totiž do značné míry poznamenány

útlumem realizace aktivní politiky zaměstnanosti v letech 2011 a 2012 (dohody z roku 2012 dobíhaly v roce 2013).

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Moravskoslezském (17,7 % prostředků ÚP ČR čerpaných ze SR na VPP) a v Ústeckém kraji (15,9 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V 1. pololetí 2014 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **14 357 pracovních míst** (z toho 9 858 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 14 446 uchazečů o zaměstnání**, což je o 5 369 více než ve stejném období předchozího roku.

Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **840 673 tis. Kč** (z toho 507 072 tis. Kč v rámci ESF), meziročně o 562 526 tis. Kč více, tj. o 202,2 %. Uvedený nárůst je způsoben stejnými vlivy jako v případě nástroje VPP vyšším důrazem na realizaci nástrojů vytvářející nová pracovní místa.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**30,9 %**) byl podstatně vyšší než v 1. pololetí 2013 (19,0 %).

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Moravskoslezském (24,3 %) a Olomouckém (14,3 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR ze státního rozpočtu na tento nástroj APZ), viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V 1. pololetí 2014 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 420 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno** od počátku roku **468 osob se zdravotním postižením** (OZP). V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se

rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 28 023 tis. Kč, což je o 12 463 tis. Kč více než v 1. pololetí 2013.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 95 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 2 521 tis., což je o 613 tis. Kč více než v 1. pololetí 2013.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila 30 544 tis. Kč, což bylo o 13 075 tis. Kč více než v 1. pololetí 2013. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se** meziročně **snížil** ze 1,2 % na **1,1 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. Nejčastěji zabezpečovanou formou pracovní rehabilitace byla příprava k práci. **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením **představoval v 1. pololetí 2014** objem **1 405 tis. Kč**, tj. o 240 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V 1. pololetí 2014 bylo dále **vymezeno 3 560 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v 1. pololetí 2014 realizováno v souvislosti s vazbou chráněných pracovních míst na poskytování příspěvku podle § 78 zákona o zaměstnanosti. Příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti lze totiž poskytnout pouze na osoby se zdravotním postižením pracující na chráněných pracovních místech.

Aktivizační pracovní příležitost (APP)

Od března 2014 je podle § 106 zákona o zaměstnanosti nově realizován nástroj aktivní politiky zaměstnanosti Aktivizační pracovní příležitost (APP). Jedná se o krátkodobou pracovní příležitost, na maximálně 3 měsíce, sloužící k aktivizaci uchazečů o zaměstnání dlouhodobě vedených v evidenci ÚP ČR, tj. nepřetržitě déle než 12 měsíců, nebo kteří se ocitnou v hmotné nouzi.

V období březen až červen 2014 bylo v rámci APP umístěno **452 uchazečů o zaměstnání**. Na tento nástroj bylo ve sledovaném období vynaloženo 761,0 tis. Kč, z toho nejvíce v Olomouckém kraji (43,7 %).

Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program a překlenovací příspěvek.**

- **Příspěvek na zapracování** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V 1. pololetí 2014 bylo zaměstnavatelům z tohoto titulu vyplaceno **91 tis. Kč** a podpořeno **30 osob.**
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V 1. pololetí 2014 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky.**
- **Překlenovací příspěvek** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, jíž byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V 1. pololetí 2014 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 1 864 tis. Kč** a podpořeno bylo **106 osob.**

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) **jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 5. a 6.**

4. Plán ke zvýšení zaměstnanosti

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizuje od března 2013 v rámci APZ opatření sedmibodového **Plánu ke zvýšení zaměstnanosti**, která mají za cíl především pomoci vytvořit nová pracovní místa a zvýšit zaměstnatelnost osob, které hledají práci. Na tento sedmibodový plán vyčlenilo MPSV a ÚP ČR celkem 7 mld. Kč.

Podpora zaměstnávání mladých uchazečů do 30 let

V rámci opatření „**Podpora zaměstnávání mladých uchazečů do 30 let**“ mohou zaměstnavatelé získat měsíční příspěvek od státu na nově přijatého mladého zaměstnance z evidence Úřadu práce ČR, a to až do výše 24 000 Kč (hrubá mzda plus odvody). Tento příspěvek může být poskytován až po dobu 12 měsíců. Firmy také mohou získat jednorázově peníze na vybavení, které pro zřízení tohoto místa potřebují. **Do 30. 6. 2014** bylo takto podpořeno **41 750** uchazečů o zaměstnání.

V rámci tohoto opatření je od července 2013 realizován regionální individuální projekt „**Odborná praxe mladých do 30 let**“. Projekt realizuje Úřad práce ČR prostřednictvím svých krajských poboček a je zaměřen také na mladé do 30 let, ale především formou poradenství, rekvalifikace a následného zaměstnávání (měl by podpořit 3 200 osob uchazečů o zaměstnání). Pomocí rekvalifikací dochází k rozšíření jejich teoretických znalostí v souladu s potřebami zaměstnavatelů. Absolvováním pracovní praxe v reálném prostředí u zaměstnavatelů získávají reálné pracovní dovednosti a kvalitní pracovní návyky. Všechny tyto aktivity tak vedou ke zvýšení šance uspět na trhu práce. Dále může ÚP ČR v rámci tohoto projektu zaměstnavateli vyplatit příspěvek na úhradu mzdových nákladů mentora (pracovníka firmy), který bude odpovědný za zaškolení účastníka odborné praxe a bude dohlížet na plnění plánu odborné praxe.

V rámci projektu bylo do 30. 6. 2014 umístěno 3 986 uchazečů o zaměstnání ve věku do 30 let na společensky účelná pracovní místa (tento počet je již zahrnut v celkovém počtu podpořených mladých do 30 let v rámci tohoto opatření).

Zkrácené pracovní úvazky pro rodiče a dlouhodobě nezaměstnané

Opatření „**Zkrácené pracovní úvazky pro rodiče a dlouhodobě nezaměstnané**“ má za cíl podpořit především rodiče, kteří pečují o malé děti, a uchazeče o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR déle než 1 rok.

Zaměstnavatelé, kteří budou pracovní příležitosti na zkrácené úvazky vytvářet, získají příspěvek až ve výši 12 000 Kč. **Do 30. 6. 2014 bylo na zkrácené pracovní úvazky umístěno 4 300 uchazečů o zaměstnání.**

Pomoc obcím a občanskému sektoru

Opatření „**Pomoc obcím a občanskému sektoru**“ má za cíl formou dotací na mzdy pomoci obcím a neziskovým organizacím vytvořit veřejně prospěšné práce nebo společensky účelná pracovní místa pro uchazeče o zaměstnání. Příspěvek se poskytuje až do výše 15 000 Kč (mzda plus odvody), u obzvláště ohrožených skupin až 24 000 Kč, na jednoho nezaměstnaného z evidence ÚP ČR. **Do 30. 6. 2014 bylo takto podpořeno 75 507 uchazečů o zaměstnání.**

Zaměstnej sám sebe. Buď OSVČ.

V rámci opatření „**Zaměstnej sám sebe. Buď OSVČ.**“ podporuje ÚP ČR uchazeče o zaměstnání, kteří se rozhodnou podnikat. Budoucí osobě samostatně výdělečně činné (OSVČ) lze poskytnout příspěvek na podnikání v průměru 40 až 80 tis. Kč. Podmínkou poskytnutí finančních prostředků bude závazek, že nezaměstnaný bude svoji živnost provozovat po předem dohodnutou dobu, tj. obvykle 1 až 2 roky. **Do 30. 6. 2014 bylo takto podpořeno 3 480 uchazečů o zaměstnání.**

Kurzarbeit - Projekt Vzdělávejte se pro stabilitu!

V rámci tohoto projektu byly zaměstnavatelům poskytovány prostředky na vzdělávání zaměstnanců, kterým nemohla být přidělována práce z důvodu poklesu objemu zakázek. Současně byl poskytován příspěvek na mzdové náklady těchto zaměstnanců, podrobné informace o projektu viz kapitola 6.

V období od září 2012 do 30. 6. 2014 bylo podpořeno 995 zaměstnanců podniků v obtížné ekonomické situaci.

Chceš práci. Rekvalifikuj se!

Opatření „**Chceš práci. Rekvalifikuj se!**“ má za cíl vycházet při zaměření rekvalifikací zejména z požadavků zaměstnavatelů, a dále zabezpečit odborně vzdělané zaměstnance v oborech s dlouhodobým nedostatkem pracovní síly, tj. zejména v technických oborech a profesích. **Do 30. 6. 2014 bylo v rámci**

rekvalifikací podpořeno 66 419 uchazečů o zaměstnání.

Lepší rady a pomoc

V rámci opatření „**Lepší rady a pomoc**“ ÚP ČR zabezpečuje kvalitnější a rozsáhlejší poradenství uchazečům o zaměstnání, zaměstnavatelům, starostům měst a obcí a také sociálním partnerům. Taktéž byla přijata opatření, která vedou ke zlepšení komunikace a informovanosti mezi kontaktními a krajskými pracovišti ÚP ČR a zaměstnavateli. K tomuto opatření dochází zejména proto, že kontaktní pracoviště ÚP ČR jsou základním prvkem struktury služeb zaměstnanosti. Jedná se o výrazné zvýšení kontaktu mezi jednotlivými subjekty na trhu práce, čímž dochází ke stimulaci poptávky po pracovní síle. Opatření zahrnuje posílení personálních kapacit o 700 zaměstnanců ÚP ČR.

5. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky do zpracovatelského průmyslu v gesci Generálního ředitelství Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) jsou poskytovány na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. GŘ ÚP ČR má v gesci dvě formy pobídek, tj. hmotnou podporu **vytváření nových pracovních míst** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení zaměstnanců**. Pobídky byly v předchozích letech poskytovány MPSV. Vznikem GŘ ÚP ČR přešla práva a povinnosti při uzavírání dohod a poskytování hmotné podpory z MPSV na GŘ ÚP ČR.

V 1. pololetí 2014 ÚP ČR poskytl Investiční pobídku 1 investorovi v hodnotě 250 tis. Kč (viz příloha č. 18 a 19).

Na základě doplatku Dohod v rámci Investičních pobídek byla podpořena již vytvořená **nová pracovní místa pro 5 zaměstnanců**.

Z hlediska regionálního rozložení této podpory byl podpořen pouze **Moravskoslezský kraj – 100%**.

Podrobnější údaje k této části jsou obsahem přílohy č. 18 a 19.

6. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). Prostředky ESF jsou v 1. pololetí 2014 čerpány na základě **operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) programovacího období 2007 – 2013**. Jeho globálním cílem je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU“. V souladu s tímto cílem a s návrhy a strategiemi obsaženými v Národním strategickém referenčním rámci 2007 - 2013 (a dalších dokumentech) jsou koncipovány prioritní osy OP LZZ.

Oblasti zaměstnanosti se týkají především tyto prioritní osy a oblasti podpory:

Prioritní osy a oblasti podpory OP LZZ

tab. č. 23

Prioritní osa	Oblast podpory	
PO 1	Adaptabilita	
	Oblast podpory 1.1	Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
	Oblast podpory 1.2 (část)	Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
PO 2	Aktivní politiky trhu práce	
	Oblast podpory 2.1	Posílení aktivních politik zaměstnanosti
	Oblast podpory 2.2	Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
PO 3	Sociální integrace a rovné příležitosti	
	Oblast podpory 3.3	Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

Další oblasti podpory 3.1 a 3.2 jsou zaměřeny především na oblast sociálních služeb, 3.4 na rovné příležitosti a sladování rodinného a pracovního života⁸, prioritní osa PO 5, oblast podpory 5.1 na mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

⁸ **Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb** je zaměřena na cílové skupiny v ohrožení sociálním vyloučením či přímo sociálně vyloučené; jedním z nástrojů pro prevenci nebo boj proti sociálnímu vyloučení je zvyšování kompetencí příslušníků cílových skupin a zlepšování jejich situace na trhu práce. V této oblasti se realizují **projekty zaměřené na kvalitu a dostupnost sociálních služeb**, případně na vzdělávání jejich pracovníků, ale **také projekty zaměřené přímo na uplatnitelnost cílových skupin na trhu práce** nebo přímo na rozvoj sociálního podnikání.

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit je zaměřena stejným směrem, jako oblast podpory 3.1 cílovou skupinou jsou přímo příslušníci romských lokalit.

Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života - nejčastějšími aktivitami jsou příprava na SVC, kvalifikační a rekvalifikační programy, motivační kurzy, kariérní poradenství a bilanční diagnostika, v oblasti sladování pracovního a rodinného života je to zejména zavádění flexibilních forem práce, podnikových služeb péče o děti, motivace a vzdělávání zaměstnavatelů v této oblasti.

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti (především individuální projekty realizované ÚP ČR, národní a systémové individuální projekty), grantové projekty vztahující se k aktivní politice zaměstnanosti a systémové projekty zaměřené na modernizaci služeb zaměstnanosti.

- **Prioritní osa 1 OP LZZ – Adaptabilita**

V rámci **oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků** probíhá realizace projektů z výzvy č. 94 zaměřené **převážně na odborné vzdělávání zaměstnanců a vytváření/rozvoj podnikových systémů vzdělávání**. Celkem bylo v této výzvě podpořeno 372 projektů ve výši 1,1 mld. Kč.

Fáze realizace probíhá také u projektů z výzvy „EDUCA III“ (89 projektů ve výši 208 mil. Kč) a z výzvy „EDUCA IV“, kde bylo podpořeno 95 projektů ve výši 197 mil. Kč. Obě výzvy byly zaměřeny na podporu zvýšení kvalifikační úrovně, profesních dovedností a znalostí zaměstnanců a zaměstnavatelů, s cílem přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných CZ - NACE.

V 1. pololetí 2014 dále probíhala závěrečná fáze realizace projektu „**Vzdělávejte se pro růst!**“, který byl určen zaměstnavatelům v odvětvích s předpokladem růstu a s významným podílem na tvorbě HDP. Jeho realizace byla zahájena 31. 5. 2011 **s rozpočtem 850 000 tis. Kč** a byla ukončena 31. 5. 2014, přičemž vzdělávací aktivity zaměstnavatelů skončily v únoru 2014. Byly podporovány cílové skupiny zaměstnanců a zaměstnavatelů v odvětvích:

- zpracovatelský průmysl,
- zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi,
- stavebnictví,
- velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba,
- ubytování, stravování a pohostinství (pouze žádosti podané do 30. 11. 2011),
- zdravotní a sociální péče.

Celkem bylo v rámci tohoto projektu vyčerpáno 743,8 mil. Kč a podpořeno 25 695 zaměstnanců.

Projekt „**Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí pracovníků v cestovním ruchu**“ (zkráceně „**Vzdělávání v cestovním ruchu!**“), jehož příjemcem je Česká

centrála cestovního ruchu - CzechTourism, pokračoval svou realizaci v roce 2014 a jeho **rozpočet je 133 969 tis. Kč**. Posláním projektu je zvýšení zaměstnatelnosti pracovníků ve službách cestovního ruchu prostřednictvím rozšíření jejich znalostí a dovedností. Uvedeného cíle chce žadatel dosáhnout především realizací vzdělávacích aktivit cílených na jednotlivé podporované skupiny CZ-NACE. Vzhledem k rozdílným potřebám a úrovni odborných znalostí a kompetencí jsou vzdělávací aktivity připraveny specificky pro řadové zaměstnance, střední a vyšší management. Stěžejní součástí vzdělávacích aktivit je zaměření na zapojení odborníků z praxe, kteří mohou cílové skupině vedle odborných znalostí nabídnout i široké praktické zkušenosti. Pro ty zájemce z cílové skupiny, kterým prezenční forma nevyhovuje, jsou připraveny e-learningové moduly a e-knihovna obsahující odborné publikace.

Od 17. 9. 2012 probíhá realizace projektu „**Vzdělávejte se pro stabilitu!**“. Projekt byl zaveden jakožto opatření politiky zaměstnanosti na podporu udržení zaměstnanosti v podnicích postižených negativním vývojem ekonomiky. Zaměstnavatel v době, kdy není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci, pro tyto zaměstnance zajišťuje odborný rozvoj, a to jak externím vzdělávacím zařízením, tak interními lektory zaměstnavatele. Zaměstnavateli je v souladu s podmínkami veřejné podpory poskytován příspěvek na zajištění odborného rozvoje a na mzdové náklady, které vynaložil za dobu účasti zaměstnanců na odborném rozvoji. Vzhledem k nízkému zájmu zaměstnavatelů o vstup do projektu došlo v průběhu trvání projektu již několikrát ke zjednodušení vstupních podmínek a ke snížení rozpočtu projektu na **150 mil. Kč**. Od června 2014 je postačující podmínkou to, že zaměstnavatel není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby a zároveň prokáže meziroční propad tržeb o více než 10 % (možno posuzovat i za dotčenou provozovnu), toto procento bylo na základě doporučení evaluátora a na základě vlastního expertního vyhodnocení v průběhu realizace sníženo z 20 % na 10 %. Hranice 20 % byla za současné ekonomické situace shledána jako příliš vysoká, a to zejména z důvodu mírného hospodářského oživení a rovněž z důvodu relativně nízkých tržeb v letech minulých. Kromě změn v posuzování objemu tržeb došlo dále ke změnám ve výpočtu výpadku pracovní doby, v maximální výši příspěvku v době, kterou zaměstnanec stráví na odborném rozvoji a v definici „provozovny“. Celkem bylo k 30. 6. 2014 v rámci tohoto projektu vyčerpáno 37,8 mil. Kč a podpořeno 995 zaměstnanců.

Od prosince 2013 je realizován projekt **„Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců“** (zkráceně **POVEZ**) s rozpočtem 900 mil. Kč, projekt bude ukončen k 31. 8. 2015. Tento projekt navazuje na sérii projektů, jež jsou v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímo navazuje na projekt "Vzdělávejte se pro růst", který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na českém trhu práce. Projekt je zaměřen zejména na vzdělávání zaměstnanců těch zaměstnavatelů, případně na vzdělávání osob samostatně výdělečně činných, kteří i přes negativní vývoj ekonomiky mají na trhu stabilní pozici s možností přechodu k růstu. Celkem bylo k 30. 6. 2014 v rámci tohoto projektu vyčerpáno 25,6 mil. Kč a podpořeno 6 379 zaměstnanců.

V 1. pololetí roku 2014 pokračovala také realizace regionálních individuálních projektů ve dvou výzvách určených pro Úřad práce ČR. V každé z nich bylo předloženo 13 projektů, které realizují jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR. V první výzvě č. 82 **„Vzdělávejte se pro růst! – regiony“** byly již všechny projekty ukončeny (k 30. 4. 2014 byla ukončena realizace u 7 projektů, k 31. 5. 2014 byla ukončena realizace u zbývajících 6 projektů). V navazující výzvě č. B1 **„Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“** je všech 13 projektů v realizaci. Vzhledem k velkému zájmu o vzdělávací aktivity, financované z těchto projektů, došlo v průběhu 1. pololetí 2014 k opětovnému navýšení rozpočtů většiny projektů z výzvy B1. V květnu 2014 došlo k navýšení rozpočtů u 9 projektů, v celkové částce o 116 961 700,- Kč. Alokace na všech 13 krajských poboček k 30. 6. 2014 činí dohromady 862 788 530,-Kč. Celkový objem finančních prostředků v rozpočtech projektů výzev 82 a B1 je nyní téměř **1,2 mld. Kč**.

V rámci výzvy č. A5 z 30. 11. 2012 k předložení **národního individuálního projektu zaměřeného na vzdělávání zaměstnanců – osob se zdravotním postižením**, která je určena pro Fond dalšího vzdělávání s celkovou alokací 170,0 mil. Kč, probíhá od 1. 1. 2013 realizace projektu **„Vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením“**. Smyslem projektu je zlepšit postavení osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) či osob se zdravotním znevýhodněním (dále jen „OZZ“) na trhu práce. Projekt je zaměřen na podporu vzdělávání zaměstnanců se zdravotním postižením a dále na motivaci zaměstnavatelů k aplikování společenské odpovědnosti vůči osobám se zdravotním postižením. V rámci projektu bude realizováno poradenství, školení pro personalisty a management firem a audity

vhodných pracovních pozic pro OZP/OZZ u zaměstnavatele. Rozpočet projektu je 168 335 181,78Kč.

V rámci oblasti podpory **1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů restrukturalizovaných podniků** pokračovala v 1. pololetí 2014 realizace posledního z **regionálních individuálních projektů ÚP ČR** typu **RESTART** (jako jedno z opatření na potlačení dopadů krize). Hlavním cílem těchto projektů bylo podchycení zaměstnanců před tím, než s nimi zaměstnavatel rozváže pracovní poměr z organizačních důvodů. Podpora v rámci projektů má napomoci jejich dalšímu osobnímu a profesnímu rozvoji prostřednictvím širokého spektra poradenských a vzdělávacích aktivit. Získaný kvalifikační profil by měl přispět ke snadnějšímu nalezení nového pracovního uplatnění na trhu práce, případně zahájení samostatné výdělečné činnosti. V současné době je v realizaci pouze jeden projekt „Restart na druhou“ realizovaný Krajskou pobočkou v Ústí nad Labem s rozpočtem cca 49 mil. Kč.

V oblasti podpory 1.2 dále dobíhala realizace **grantových projektů**, jejichž cílem je zajistit především vhodnou rekvalifikaci v době, kdy zaměstnancům běží výpovědní lhůta u stávajícího zaměstnavatele. Rekvalifikace by měla vycházet z požadavků trhu práce s cílem nalézt nové pracovní uplatnění u nového zaměstnavatele nebo zahájení samostatné výdělečné činnosti. Projekty jsou zaměřeny na rekvalifikaci, další profesní vzdělávání zaměstnanců, včetně aplikování moderních forem vzdělávání zaměstnanců, pracovních poradenských služeb, poskytování mzdových příspěvků zaměstnavatelům, uplatňování pružných forem organizace práce a podporu zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů. Objem finančních prostředků na 19 původně k realizaci schválených projektů činil 141 mil. Kč. Po předčasném ukončení 3 projektů bylo celkem úspěšně v letech 2010 až 2014 realizováno 16 projektů za 128 mil Kč, z nichž v první polovině roku 2014 probíhala realizace ještě u 6 projektů.

- **Prioritní osa 2 OP LZZ – Aktivní politiky trhu práce**

V rámci oblasti podpory **2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti** bylo v 1. pololetí 2014 realizováno **pět národních individuálních projektů (NIP)** - „**Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti**“, který zahrnuje nástroje **VPP** a **vyhrazená SÚPM**, „**Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace**“ a na něj navazující

nový projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce**“ (realizovaný od 1. 6. 2013), který je zaměřen na rekvalifikace a poradenské činnosti. Inovativním prvkem v tomto projektu je především možnost **zvolených rekvalifikací a vyšší důraz na spolupráci s potenciálními zaměstnavateli rekvalifikovaných osob**. Výše uvedené projekty jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jako doplnění národní APZ.

V rámci projektu „**Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti**“, který je realizován od 1. 1. 2012, bylo do 30. 6. 2014 podpořeno cca 50 000 osob a vyčerpáno více než 3,5 mld. Kč. Za první pololetí roku 2014 bylo přitom podpořeno cca 15 000 nových osob a vyčerpáno téměř 1,2 mld. Kč. Tento projekt tak významnou měrou přispívá jak k plnění cílů aktivní politiky zaměstnanosti, tak plnění cílů čerpání OP LZZ.

V rámci projektu „**Vzdělávejte se pro růst! - rekvalifikace**“ (dále viz „VSPR! – rekvalifikace“), který byl realizován od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2014, bylo celkově podpořeno více než 25 000 osob a vyčerpáno cca 176 mil. Kč. Za první pololetí roku 2014 bylo přitom podpořeno cca 3 000 nových osob a vyčerpáno téměř 28 mil. Kč. Ve druhém pololetí roku 2014 budou aktivity tohoto projektu realizovány v rámci projektu „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“, kde je možné podporovat tytéž nástroje APZ jako v tomto skončeném projektu.

V rámci projektu „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce**“, který je realizován od 1. 6. 2013, bylo do 30. 6. 2014 podpořeno cca 18 000 osob a vyčerpáno téměř 194 mil. Kč. Za první pololetí roku 2014 bylo přitom podpořeno cca 12 000 nových osob a vyčerpáno více než 109 mld. Kč. V roce v 2014 se projevoval zvýšený zájem cílové skupiny o aktivity projektu, a to především o zvolené rekvalifikace, což vedlo k výraznému růstu počtu podpořených osob i čerpání v tomto projektu v roce 2014. Tento trend bude pokračovat i ve druhém pololetí roku 2014, a to i v důsledku toho že k 30. 6. 2014 skončila realizace projektu „VSPR! – rekvalifikace“.

Dále jsou také v realizaci projekty „**Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí (SEKO)**“, a „**Pracovní návyky jako komplex individuálního poradenství, cíleného zaškolení, aktivizace místních aktérů a rozvoje potenciálu (Pracovní návyky)**“, jejichž příjemcem je Fond dalšího vzdělávání.

Hlavním cílem projektu „**SEKO**“ je zvýšit šance klientů Úřadu práce ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje jejich socioekonomických

kompetencí, tedy finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. Celkově bude projektem podpořeno 35 000 osob. Součástí aktivit projektu je základní školení pro uchazeče o zaměstnání a dva typy rekvalifikačních kurzů, „Lektor dalšího vzdělávání“ a „Konzultant pro prevenci předlužení v osobních financích“ pro celkově 360 osob.

Projekt „**Pracovní návyky**“ je zaměřen na řešení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě nezaměstnaných ve vazbě na aktuální nedostatek pracovních míst. V rámci projektu je pilotována schopnost a potenciál lokálních komunit generovat pro tuto skupinu nezaměstnaných pracovní příležitosti v daném místě. Projekt vede k identifikaci místního rozvojového potenciálu a rovněž synergicky provazuje klíčové aktéry trhu práce.

Na těchto pět projektů je alokováno celkem 8 060,3 mil. Kč, celkem bylo k 30. 6. 2014 vyčerpáno 3 851,8 mil. Kč.

V rámci této oblasti podpory předkládá Úřad práce ČR **regionální individuální projekty (RIP)**. Akcentuje v nich problematiku daného regionu, a z tohoto důvodu má možnost vybrat do svých projektů potřebnou paletu nástrojů a opatření APZ. Jedná se o různé typy motivačních aktivit, poradenství pro uplatnění na trhu práce, přípravu na rekvalifikace, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání apod. RIP jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny osob nad 50 let, mladých bez vzdělání, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením, osob s nízkou kvalifikací apod. Všechny projekty z **první výzvy** (z roku 2008) byly již v prvním pololetí roku 2014 ukončeny. Celkem se jednalo o 80 schválených projektů s rozpočty ve výši téměř 3 194 mil. Kč. **Druhá výzva** (z roku 2010) byla prodloužena do 31. 12. 2014. Původní alokace na tuto výzvu byla stanovena na 1,466 mld. Kč, v červnu 2014 byla alokace navýšena na 3,228 mld. Kč. Výzva byla původně určena pověřeným úřadům práce (na rozdíl od první, v níž mohly projekty předkládat i okresní úřady práce). Od 1. 4. 2011 došlo ke změně, jediným příjemcem pro RIP se stal ÚP ČR, který předkládá žádosti prostřednictvím Krajských poboček ÚP ČR. Na základě této výzvy bylo předloženo celkem 76 projektů, z nichž bylo k 30. 6. 2014 v realizaci 71 projektů s celkovou alokací cca 3,138 mld. Kč (z toho 14 projektů jsou **Odborné praxe pro mladé do 30 let** s celkovou alokací 1,334 mld. Kč), 3 RIPy byly již ukončeny a 2 RIP byly staženy žadatelem.

Dne 1. 2. 2014 započal příjemce Fond dalšího vzdělávání realizaci národního individuálního projektu „**Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání II.**“, který navazuje na pozitivní zkušenosti s realizací předcházejícího projektu „**Stáže pro mladé**

zájemce o zaměstnání“, realizace by měla být ukončena 31. 8. 2015. Původní projekt s rozpočtem ve výši 71,2 mil. Kč, který končí svou realizaci k 31. 8. 2014, podpoří celkem 840 stážistů. Celkový rozpočet návazného projektu je stanoven ve výši 188 mil. Kč. Projekt by měl přinést okolo 2 000 nových stáží pro žáky a studenty posledních ročníků. **Cílem těchto projektů je řešit nezaměstnanost čerstvých absolventů škol na trhu práce. Žáci a studenti posledních ročníků mají šanci získat pracovní praxi ještě během studia a zvýšit tak svou uplatnitelnost na trhu práce po absolvování školy.**

V rámci oblasti podpory 2.1 bylo od začátku programového období do 30. 6. 2014 vyhlášeno pět výzev na **grantové projekty (GP)**. Žadateli v rámci výzev pro předkládání grantových projektů v této oblasti podpory jsou vzdělávací a poradenské instituce (fyzické nebo právnické osoby), organizace sociálních partnerů a neziskové organizace a od roku 2014 také Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj a regionální hospodářské komory těchto krajů (v rámci páté výzvy). Jedná se o regionální i nadregionální projekty zaměřené na podporu uchazečů a zájemců o zaměstnání, kterým se věnuje zvýšená péče na trhu práce.

V prvních čtyřech výzvách bylo podpořeno celkem 294 projektů a objem finančních prostředků určených na tyto projekty činí 1,453 mld. Kč. Ke dni 30. 6. 2014 bylo v realizaci ještě 79 projektů čtvrté výzvy, přičemž realizace těchto projektů musí být ukončena do 30. 6. 2015. Pátá výzva byla vyhlášena v dubnu 2014 a její alokace činila 175 mil. Kč.

V březnu 2014 byl zahájen projekt **Poradenství a koučink**. Projekt zahrnuje kombinaci individuálních poradenských aktivit se zprostředkováním zaměstnání prostřednictvím využití kapacit vzdělávacích zařízení a spolupráce veřejných služeb zaměstnanosti jako pilotní projekt, který v konečném důsledku může přispět v regionech s vysokou nezaměstnaností ke stabilizaci na trhu práce. Projekt bude realizován prostřednictvím vzdělávacích organizací s povolením ke zprostředkování zaměstnání ve formě dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) a c) zákona o zaměstnanosti, které ve spolupráci s místním pracovištěm Úřadu práce České republiky vyberou uchazeče o zaměstnání z cílové skupiny projektu, kterým poskytnou na své náklady školení, případně rekvalifikaci, individuální koučink založený na individuálních potřebách jednotlivých uchazečů o zaměstnání a v neposlední řadě jim zprostředkují zaměstnání.

V rámci oblasti podpory **2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj** probíhala v **1. pololetí 2014** realizace následujících **systémových individuálních projektů (SIP)**:

- Rozvoj Národní soustavy povolání a sektorových rad jako nástroje zaměstnavatelů k ovlivňování rozvoje lidských zdrojů v ČR (NSP II),
- Regionální sítě spolupráce v pracovní rehabilitaci (PREGNET),
- Call centrum Úřadu práce ČR (Call centrum ÚP ČR),
- Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR (Efektivní systém rozvoje),
- Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP), realizován od 1. 1. 2013,
- Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR (Řízení LZ ÚP ČR), realizován od 1. 5. 2013,
- Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince,
- Předvídání kvalifikačních potřeb (PřeKvaP), realizován od 1. 1. 2014
- Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (Volná pracovní místa), realizován od 1. 1. 2014,
- Koordinace dalšího profesního vzdělávání jako nástroje služeb zaměstnanosti (KOOOPERACE), realizovaný FDV, zahájen k 1. 9. 2013. Jeho cílem je přispět k rozvoji dalšího profesního vzdělávání jako významné oblasti politiky zaměstnanosti MPSV zavedením znalostního managementu do této oblasti a shromáždit, doplnit, vyhodnotit a kategorizovat informace o dalším profesním vzdělávání v ČR i zahraničí.

Na začátku roku 2014 byl ukončen jeden z výše uvedených projektů, a to „Rozvoj Národní soustavy povolání a sektorových rad jako nástroje zaměstnavatelů k ovlivňování rozvoje lidských zdrojů v ČR,“ (NSP II).

V 1. polovině roku 2014 byly zahájeny **projekty „Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst“** a **„Předvídání kvalifikačních potřeb“**.

Projekt **„Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst“** je zaměřen na rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst (VPM) poskytovaných ÚP ČR a posílení jeho činnosti směrem k zaměstnavatelům, projekt posiluje možnosti ÚP ČR navázat užší kontakt se zaměstnavateli a získávat potřebná data o trhu práce přímo v terénu, má za cíl zlepšení funkcí Integrovaného portálu MPSV

<http://portal.mpsv.cz>), které zabezpečí optimální podmínky pro zaměstnance ÚP ČR a zároveň vytvoří uživatelsky přívětivé prostředí pro zaměstnavatele a osoby hledající zaměstnání. V rámci projektu budou vytvořeny mobilní aplikace, které umožní využívat služby portálu veřejnosti používající mobilní zařízení. Rozpočet projektu činí 123 mil. Kč. K 30. 6. 2014 bylo vyčerpáno 4,8 mil. Kč. V důsledku dlouhého procesu hodnocení projektové žádosti (projekt schválen dne 26. 5. 2014) bylo pozastaveno čerpání financí. Finance byly čerpány pouze ve formě způsobilých osobních nákladů. V nadcházejícím období lze předpokládat čerpání financí dle stanoveného předpokladu.

Projekt „**Předvídání kvalifikačních potřeb**“ má za cíl vytvoření základů pro systém vyhodnocování a předvídání kvalifikačních potřeb v ČR zkvalitněním nástrojů, které zajistí pravidelnou a dlouhodobou tvorbu a využívání těchto informací cílovými skupinami. Souvisejícím cílem je poskytnout kvalitní a podrobné informace cílovým skupinám - především pracovníkům institucí služeb zaměstnanosti - v oblasti očekávaného vývoje trhu práce.

Projekt „**Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP)**“ se realizuje od 1. 1. 2013, bude ukončen k 30. 6. 2015. Rozpočet projektu je 320 647 538 Kč. Projekt je zaměřen na zvýšení kvality a rozsahu činností na úseku zaměstnanosti ÚP ČR. Tohoto cíle bude dosaženo personálním posílením úseků zaměstnanosti krajských poboček ÚP ČR a nastavením nové metodiky práce s klienty. Záměrem projektu je, aby se práce s klientem na ÚP ČR uskutečňovala pro klienta srozumitelným a jasným způsobem, na vysoké odborné úrovni, a aby probíhala standardizovaným a identickým způsobem na všech pracovištích ÚP ČR. V rámci projektu bude vyvinuta metodika, která bude představovat standardy pro individuální a komplexní práci s klienty a sjednotí procesy a činnosti na úseku zaměstnanosti. Metodiku práce s klientem vytvoří a bude aplikovat do praxe Metodické centrum, které vznikne pro potřeby projektu. V současné se době se metodika uvádí do praxe prostřednictvím kazuistických seminářů, a to v rámci 44 kazuistických témat. Současně je metodika postupně aplikována do praxe formou úprav řídicích aktů.

V 1. pololetí 2014 pokračují aktivity projektu „**Rozvoj poradenství poskytovaného ÚP ČR pro cizince**“. Smyslem projektu je zkvalitnění a podpora služeb poskytovaných Úřadem práce ČR v oblasti zahraniční zaměstnanosti. Projekt reaguje na stoupající počet cizinců s trvalým pobytem na území ČR. Tento trend

vyžaduje zvýšené úsilí v oblasti informovanosti a soběstačnosti cizinců za účelem eliminace rizik jejich sociálního vyloučení.

- **Prioritní osa 3 OP LZZ – Sociální integrace a rovné příležitosti**

V **oblasti podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce** bylo vyhlášeno šest výzev na **grantové projekty**. Projekty jsou převážně dvouleté (kromě poslední výzvy, kde jsou projekty maximálně jednoleté) a jsou zaměřeny na integraci sociálně vyloučených skupin na trhu práce.

Nejčastějšími aktivitami v projektech jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a tvorba pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v projektech oblasti podpory 3.3 jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce. K 30. 6. 2014 bylo v realizaci celkem 109 projektů a u 249 projektů již skončila realizace.

V rámci **první** termínované **výzvy** vyhlášené v listopadu 2008 bylo **schváleno 61** projektů v celkové výši 278,0 mil. Kč. Všechny 61 projektů již ukončilo realizaci. V této výzvě bylo podpořeno 6 814 osob a bylo vytvořeno 400 nových pracovních míst.

Druhá výzva z prosince 2009 byla z pohledu cílových skupin a oprávněných aktivit koncipována velmi podobně jako výzva předcházející. V rámci ní bylo výběrovou komisí **schváleno** k realizaci **48 projektů** s plánovanými náklady 218,4 mil. Kč. Jeden z úspěšných žadatelů od realizace odstoupil z organizačních důvodů ještě před podpisem právního aktu, realizováno tedy bylo celkem 47. V průběhu první poloviny roku 2013 skončila realizace u zbývajících 9 projektů. V této výzvě bylo podpořeno 2 966 osob a bylo vytvořeno 439 nových pracovních míst.

Třetí výzva z června 2010 byla rozšířena o možnost, kdy jeden žadatel směl předložit maximálně dva různě zaměřené projekty (v předchozích výzvách to mohl být pouze jeden projekt). Většina z **59** realizovaných projektů s plánovanými náklady za 291,5 mil. Kč vstoupila do realizace v průběhu druhé poloviny roku 2011. Jeden

projekt předčasně ukončil realizaci. Obsahové zaměření projektů je obdobné jako u předchozích dvou výzev. Během 1. pololetí roku 2014 byla realizace všech 59 projektů již ukončena. V rámci této výzvy bylo podpořeno 5144 osob a bylo vytvořeno cca 540 nových pracovních míst.

V rámci další **čtvrté výzvy** z roku 2011, bylo schváleno k realizaci **80** projektů s náklady za 394,3 mil. Kč. Zaměření výzvy se zásadním způsobem neliší od výzev předcházejících, v některých dílčích aspektech byla výzva upravena v návaznosti na výstupy fokusní skupiny a na základě požadavků Řídicího orgánu OP LZZ byla zdůrazněna tvorba nových pracovních míst jako jedné z podporovaných aktivit. Před podpisem právního aktu od realizace odstoupily tři projekty, které byly nahrazeny třemi projekty ze zásobníku. V průběhu 1. pololetí roku 2014 ukončily všechny projekty svoji realizaci.

Pátá výzva byla vyhlášena v roce 2012. Alokace prostředků na tuto výzvu činila v době jejího vyhlášení 335,6 mil. Kč, tato částka byla v listopadu 2012 ještě navýšena na 557,0 mil. Kč. Obsahově je poslední výzva zaměřena velmi podobně jako předcházející výzvy, pouze na základě závěrů fokusní skupiny a výsledků hodnocení předchozích výzev byla doplněna o přesnější vymezení cílových skupin a popis podporovaných klíčových aktivit. K realizaci bylo výběrovou komisí schváleno 112 projektů, 111 projektů zahájilo realizaci, a to převážně v březnu a dubnu 2013.

V průběhu 1. pololetí roku 2014 vstoupilo 109 projektů do druhé půle své realizace, 2 projekty již realizaci ukončily.

Poslední **šestá výzva** byla vyhlášena od 1. 4. 2014 do 30. 5. 2014. Její alokace činí 150 mil Kč. Vzhledem ke konci programového období OP LZZ byla maximální délka trvání grantového projektu (na rozdíl od předchozích výzev) stanovena pouze na jeden rok a maximální výše dotace na projekt na 4 mil. Kč. Věcné zaměření výzvy bylo obdobné jako v předchozích výzvách. Předloženo bylo 387 projektových žádostí, do věcného hodnocení zahájenému v červenci 2014 postoupilo 352 projektů.

V rámci oblasti podpory 3.3 byla v roce 2010 rovněž vyhlášena výzva č. 61 s alokací ve výši 100,0 mil. Kč pro příjemce – Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Probační a mediační službu. Celkem jsou v realizaci 3 individuální projekty:

- Projekt Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce (MO)

- Projekt Per Aspera (PMS) – projekt je zaměřen na podporu zaměstnávání OZP ve struktuře Probační a mediační služby
- Projekt Asistent prevence kriminality (MV).

Realizace projektu „**Asistent prevence kriminality**“ probíhá dle plánu a očekáváme bezproblémové dosažení jeho cílů ve stanoveném časovém harmonogramu. Realizace projektu „**Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce**“ probíhá dle harmonogramu, ale již z informací uvedených v monitorovací zprávě (MZ) za období 1. 1. 2013 – 30. 6. 2013 bylo zřejmé, že příjemce začíná mít problémy s naplňováním monitorovacích indikátorů (MI). Z tohoto důvodu požádal příjemce v prosinci 2013 o podstatnou změnu projektu, jejímž schválením došlo k úpravě klíčových aktivit projektu a k jeho prodloužení do 31. 8. 2015. MI sníženy nebyly a příjemce doufá v naplnění plánovaných hodnot. Realizaci projektu „**Per Aspera**“ bylo nutné ukončit před naplněním jeho cílů v souvislosti se změnou zákona o zaměstnanosti a nemožností realizovat zaměstnávání zdravotně postižených přes agentury práce, s čímž projekt počítal. Projekt byl ukončen k termínu 22. 4. 2013 s tím, že náklady vynaložené příjemcem a schválené v rámci předložených MZ byly posouzeny jako uznatelné, neboť v průběhu realizace bylo dosaženo alespoň částečných výsledků projektu. Navíc příjemce nemohl očekávat změnu zákona o zaměstnanosti a nemohl ji ani nijak ovlivnit. Závěrečná MZ byla schválena v září 2013 a změnový právní akt byl vydán 13. 6. 2014, čímž byla realizace projektu ukončena i formálně.

Dále je v realizaci individuální projekt MPSV „**Podpora pracovního uplatnění starších osob v souvislosti s vyhlášením roku 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity**“, který byl předložen v rámci výzvy vyhlášené dne 12. 10. 2011. Jeho realizace byla zahájena 1. 6. 2012, ale v jejím průběhu se vyskytlo několik problémů, které způsobily pozdější zahájení projektových aktivit, a na základě toho byla na žádost příjemce sloučena první dvě monitorovací období. V prvním pololetí 2013 byla podstatnou změnou prodloužena realizace projektu o 6 měsíců do 30. 11. 2014 tak, aby bylo možné dosáhnout plánovaných výsledků. Následně poté byla schválena druhá podstatná změna, kterou byla prodloužena realizace projektu do 28. 2. 2015 a také došlo ke změnám v harmonogramu a rozpočtu.

V rámci výzvy vyhlášené dne 30. 3. 2012 byl předložen projekt „**Reintegrace**“, jehož příjemcem je Vězeňská služba ČR. Jeho realizace měla být po změně harmonogramu zahájena 1. 3. 2013. Příjemce však neakceptoval Podmínky použití prostředků z OP LZZ a vlastní realizaci projektu nezahájil. Realizace projektu byla předčasně ukončena v říjnu 2013.

Dne 9. 8. 2013 byla vyhlášena výzva pro Ministerstvo vnitra, v jejímž rámci byla předložena žádost o finanční podporu z OP LZZ na realizaci projektu „**Asistent prevence kriminality II.**“, který přímo navazuje na úspěšný projekt realizovaný v rámci výzvy č. 61. Realizace projektu probíhá od 1. 10. 2013 do 31. 8. 2015.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) programovacího období 2007 – 2013

V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), je financován projekt „**Stáže ve firmách - vzdělávání praxí**“, který realizuje Fond dalšího vzdělávání. Stáže ve firmách jsou určeny především pro **absolventy bez praxe, nezaměstnané a osoby, vracející se na pracovní trh (např. rodiče po rodičovské dovolené)**. Realizace projektu probíhá od června 2012 a již bylo podpořeno přibližně 6 000 osob.

7. Vyhodnocení realizace aktivní politiky zaměstnanosti

V 1. pololetí 2014 došlo oproti stejnému období minulého roku k podstatnému navýšení finančních prostředků na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti. V souvislosti s tímto navýšením docházelo při realizaci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti k lepšímu cílení na rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání evidovaných na Úřadu práce ČR (dále jen „ÚP ČR“) a k větší efektivitě těchto opatření, v rámci poradenství a zprostředkování byl více uplatňován individuální přístup ke klientům ÚP ČR a dále probíhala intenzivnější spolupráce mezi ÚP ČR a zaměstnavateli.

Aktivní politika zaměstnanosti tak výrazně přispěla k postupnému zlepšování situace na trhu práce, kdy se meziroční rozdíly počtu uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP ČR postupně snižovaly a od června 2014 se začaly projevovat jejich meziroční úbytky, a zaměstnanost v České republice rostla. Podíl mladých uchazečů do 25 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se díky opatřením aktivní politiky zaměstnanosti meziročně snížil. Aktivní politika zaměstnanosti také přispěla k růstu volných pracovních míst, jejich průměrný počet v 1. pololetí 2014 meziročně vzrostl.

Zlepšení situace na trhu práce v ČR lze doložit i mezinárodním porovnáním, kdy zejména míra nezaměstnanosti mladých do 25 let výrazně meziročně klesla. Celková míra nezaměstnanosti je v rámci zemí EU 28 dlouhodobě podprůměrná, ve 2. čtvrtletí 2014 zaujímala ČR 5. nejnižší hodnotu.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropského společenství)⁹⁾, viz přílohy č. 21, 22 a 23. S ohledem na termín zpracování toho materiálu jsou použita data aktuální k 10. říjnu 2014.

Zatímco v roce 2012 **zaměstnanost EU 28** meziročně klesla o 0,2 %, v roce 2013 byl zaznamenán pokles o 0,3 %, v 1. pololetí 2014 již byl zaznamenán růst, ve **2. čtvrtletí 2014 vzrostla o 0,7 %**. V **ČR** naopak zaměstnanost plynule rostla, od stagnace v roce 2011, přes nárůst o 0,4 % v roce 2012 a 0,9 % v roce 2013. Ve **2. čtvrtletí 2014 vzrostla o 0,1 %**. V jednotlivých zemích EU 28 se zaměstnanost vyvíjela odlišně. Ve 2. čtvrtletí 2014 nejvíce vzrostla v Maďarsku, Maltě a Polsku, kde byl nárůst zaměstnanosti 1,5 % a vyšší. Naopak nejvyšší pokles zaměstnanosti byl patrný v Rumunsku (pokles 3,1 %).

Celková míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let (MZ) v **EU 28** v roce 2013 se meziročně nezměnila a činila 68,4 %, **ve 2. čtvrtletí 2014 následoval nárůst na 69,3 %**. V **ČR** v roce 2013 meziročně vzrostla o 1,0 p. b. na 72,5 %, **ve 2. čtvrtletí 2014 nárůst pokračoval, míra zaměstnanosti vzrostla na 73,3 %**. **Nejvyšší míru zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2014** naměřili ve **Švédsku (80,2 %)**, nejnižší v Řecku (53,3 %). Česká republika má 9. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU 28. V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %. Při zachování dosavadního tempa růstu hodnot MZ by měl být tento cíl splněn.

Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let v EU 28 v roce 2013 meziročně rostla stejným tempem jako v roce 2012, a to o 0,2 p.b. na 62,6 %. Ve **2. čtvrtletí 2014 vzrostla na 63,5 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele ve sledovaném období rostla rychleji než v EU 28, průměr za rok 2013 byl 63,8 % a ve **2. čtvrtletí 2014** byla naměřena míra zaměstnanosti **64,3 %**. Zatímco v roce 2012 měla Česká republika 16. nejvyšší míru zaměstnanosti žen v porovnání s ostatními členskými státy EU 28, v roce 2013 dosáhla již 13. nejvyšší míry zaměstnanosti žen v rámci EU 28

⁹⁾ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

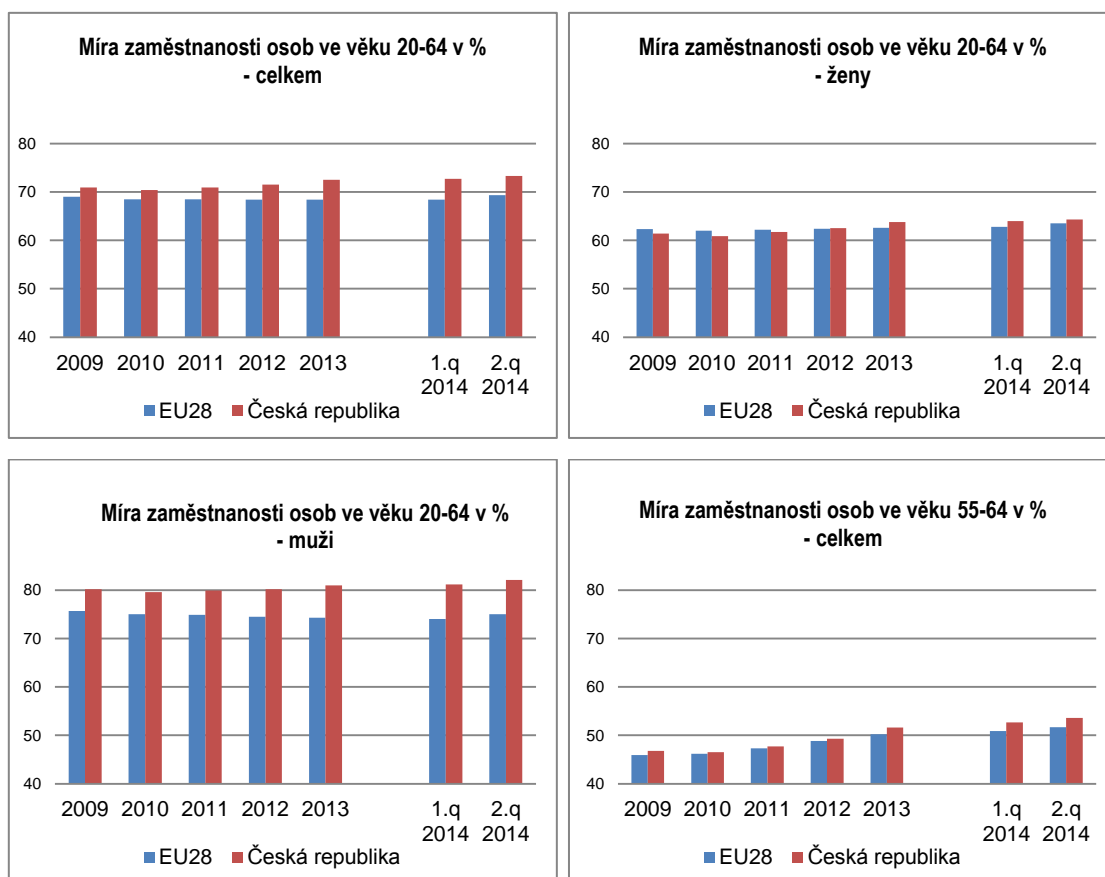
Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

a ve 2. čtvrtletí 2014 byla na 14. místě. V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na 65 %, který se s největší pravděpodobností podaří splnit. V EU 28 patří mezi státy s **nejvyšší mírou zaměstnanosti žen** Švédsko (77,9 %), Německo, Finsko (oba stejně 73,1 %) a Dánsko (72,1 %). Nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (44,2 %).

Trend **míry zaměstnanosti mužů** ve stejném věku byl za EU 28 i v ČR od roku 2011 do roku 2013 rozdílný, zatímco v EU 28 míra zaměstnanosti mužů klesala, v ČR naopak plynule rostla. Ve **2. čtvrtletí 2014 v EU 28 meziročně vzrostla** míra zaměstnanosti mužů na **75,0 %**. V **ČR vzrostla na 82,1 %** a po Švédsku (82,4 %) byla **2. nejvyšší v rámci EU 28**.

graf č. 20

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

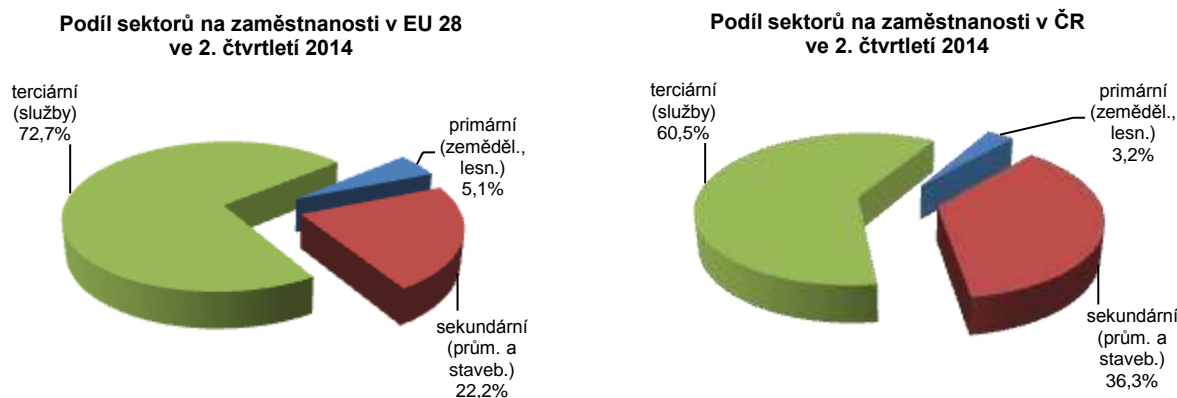

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let v EU 28 i v ČR od roku 2011 do roku 2013 plynule rostla. V EU 28 ve **2. čtvrtletí 2014** činila **51,7 %**. Míra zaměstnanosti starších osob v **ČR** je dlouhodobě vyšší než průměr za EU 28

ve **2. čtvrtletí 2014** dosáhla hodnoty **53,6 %**, což byla 10. nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob v rámci EU 28. V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na 55 %. **Nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob** byla ve 2. čtvrtletí 2014 naměřena ve Švédsku (74,4 %).

graf č. 21

Srovnání sektorové struktury

Přes probíhající **sektorové změny v zaměstnanosti** je v ČR ve srovnání s průměrem EU 28 stále vysoké zastoupení sekundárního a nižší zastoupení terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti. Ve velké většině členských zemí **EU 28** došlo v roce 2013 k meziročnímu **poklesu podílu sekundárního sektoru**, nárůst byl zaznamenán pouze v Litvě, Polsku a Rumunsku (data za Chorvatsko nebyly v době zpracování Analýzy k dispozici). Ve **2. čtvrtletí 2014** došlo na základě dostupných dat (data za 11 zemí nebyly v době zpracování Analýzy k dispozici) k meziročnímu nárůstu podílu sekundárního sektoru v Estonsku a Rumunsku. Ve 2. čtvrtletí 2014 dosahovala v **ČR** hodnota podílu sekundárního sektoru na zaměstnanosti **36,3 %**, což je **nejvíce v rámci EU 28**, před Slovenskem (31,0 %) a Polskem (30,0 %). Naopak mezi země s nejnižším podílem tohoto sektoru patří Řecko, Nizozemsko a Kypr. V **EU 28** tento podíl činil **22,2 %**. **Podíl terciárního sektoru v EU 28** v roce 2013 představoval 72,5 %, ve **2. čtvrtletí 2014** meziročně vzrostl na **72,7 %**. V **ČR** je zastoupení tohoto sektoru podprůměrné, a to 60,7 % v roce 2013, resp. **60,6 %** ve 2. čtvrtletí 2014. Nižší podíl než ČR byl zaznamenán pouze v Polsku, Bulharsku a Rumunsku, naopak nejvyšší podíl ve Velké Británii a v Nizozemsku. Zastoupení **primárního sektoru** se v **ČR** v roce 2013 se mírně snížilo na 3,2 %, ve 2. čtvrtletí 2014 se podíl nezměnil a zůstal na **3,2 %**. V **EU 28** se

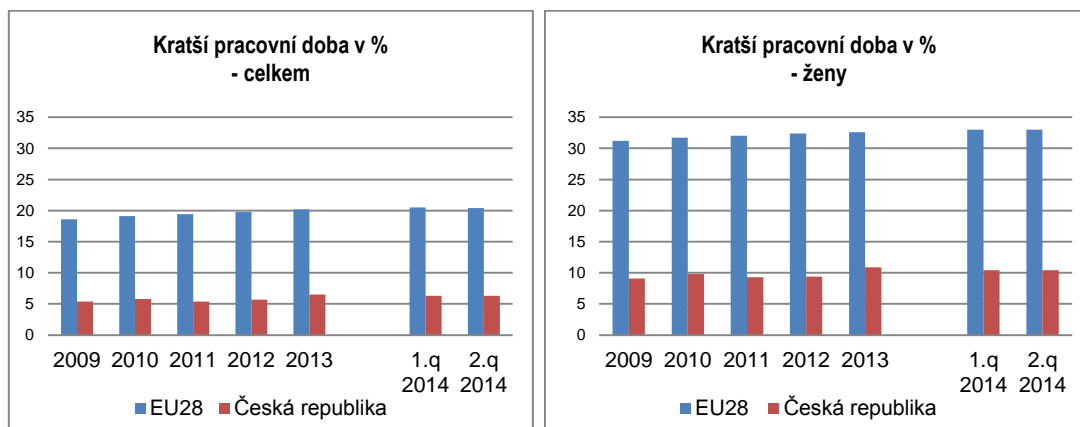
hodnota podílu primárního sektoru v roce 2013 mírně snížila (5,1 %), ve 2. čtvrtletí 2014 byla také naměřena hodnota **5,1 %**. Nejvyšší podíl tohoto sektoru připadá na Rumunsko a Bulharsko, naopak nejnižší podíl setrvává v Lucembursku, Velké Británii a Belgii.

V **EU 28** v roce 2013 pracovalo **na vlastní účet** (podnikatelé bez zaměstnanců, OSVČ) 15,4 % zaměstnaných. Ve **2. čtvrtletí 2014** jejich podíl klesl na **15,3 %**. **ČR** svým podílem 17,4 % v roce 2013 a **17,7 %** ve 2. čtvrtletí 2014 převyšuje průměr EU 28. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem stále zůstává Řecko a Rumunsko (více než 30,0 %), nejnižší podíl pak měli ve Švédsku, Dánsku, Lucembursku, Estonsku a Francii (nižší než 10 %).

Podprůměrný je v ČR podíl osob s **pracovními úvazky na dobu určitou**. Pracovní úvazky na dobu určitou mělo v **EU 28** v roce 2013 13,8 % zaměstnaných, ve **2. čtvrtletí 2014** podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou činil **14,1 %**. V **ČR** jejich podíl v roce 2012 činil 8,8 %, následně významně vzrostl v roce 2013 na 9,6 %. Ve **2. čtvrtletí 2014** již dosahoval hodnoty **10,2 %**. Největší podíl byl naměřen v Polsku, Španělsku a Nizozemsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě a Estonsku.

graf č. 22

Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

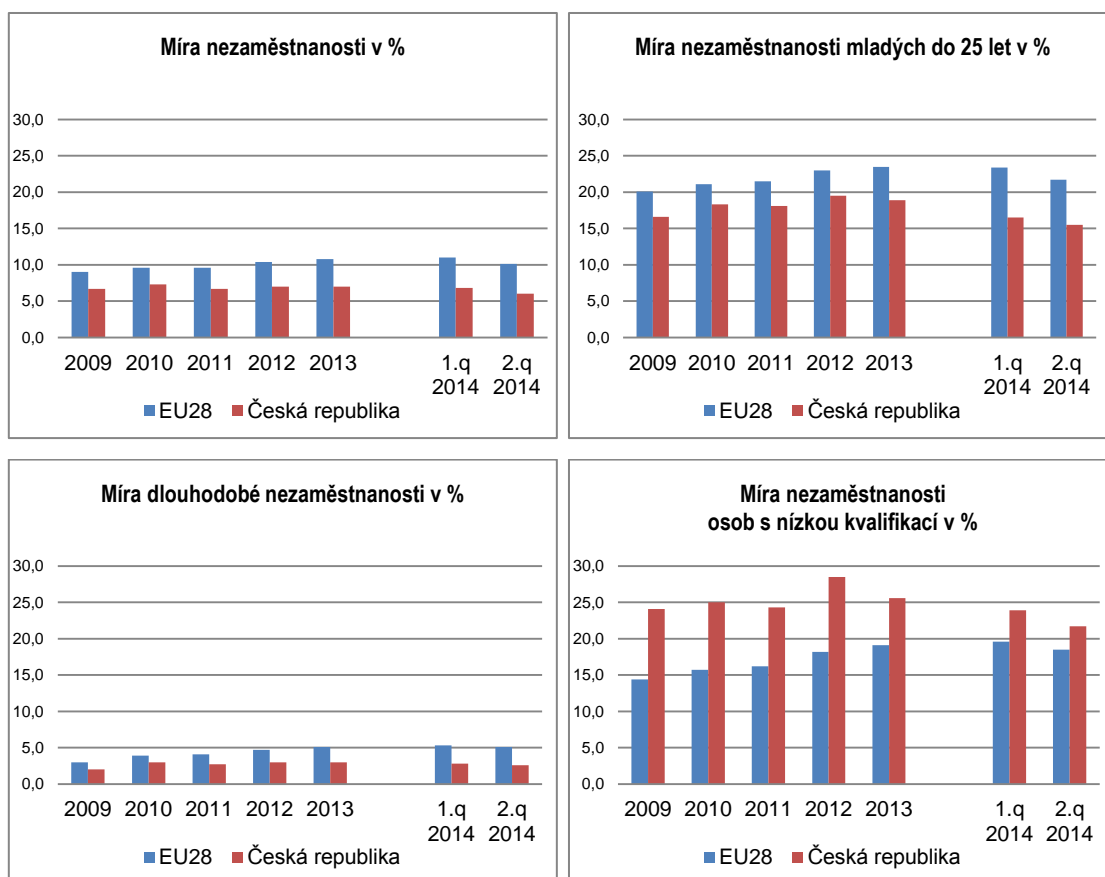

Ještě výraznější je rozdíl mezi průměrem EU 28 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku má v **EU 28** v posledních letech stoupající tendenci, v roce 2009 představovala 18,6 % zaměstnaných, v roce 2013 to bylo již 20,2 %. Ve **2. čtvrtletí 2014** tento podíl dosáhl hodnoty **20,4 %** (ženy 33,0 % a muži 9,8 %). V **ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,4 %, v roce 2012 vzrostl na 5,7 %, v roce 2013 dále rostl na 6,5 %. Ve **2. čtvrtletí 2014**

meziročně klesla hodnota tohoto ukazatele na **6,3 %** (ženy 10,4 % a muži 3,2 %). Aktuálně je v ČR 5. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 28, nižší podíl vykázalo Bulharsko, Slovensko, Chorvatsko a Maďarsko. Podíl vyšší než 27 % dosahují v Nizozemsku, Rakousku a Německu. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,6 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 77,1 %.

graf č. 23

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je dlouhodobě podprůměrná, v posledních třech letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. V roce 2011 hodnota MN meziročně výrazněji poklesla, zatímco MN EU 28 stagnovala, v letech 2012 a 2013 MN v ČR rostla jen mírně a poté stagnovala (**7,0 %** v roce 2013), v **EU 28** výrazně rostla v obou letech (**10,8 %** v roce 2013).

Ve **2. čtvrtletí 2014** míra nezaměstnanosti v **ČR** meziročně klesla na **6,0 %**, což byla 5. nejnižší hodnota v porovnání s ostatními státy EU 28. Průměr za **EU 28** činil **10,1 %**.

Nižší MN než ČR měli v Rakousku, Německu, na Maltě a v Lucembursku. Nejvyšší hodnota celkové MN byla ve 2. čtvrtletí 2014 v Řecku a Španělsku (více než 24 %).

Zatímco **MN žen v EU 28** má od roku 2009 plynulou rostoucí tendenci (**v roce 2013** činila **10,9 %**), **v ČR** po nárůstu v roce 2010 a poklesu v roce 2011 míra nezaměstnanosti žen rostla, **v roce 2013** dosáhla hodnoty **8,3 %**. Ve **2. čtvrtletí 2014** MN žen v **EU 28** představovala **10,2 %**, v **ČR** meziročně poklesla na **7,4 %**.

MN mužů v EU 28 vzrostla v roce 2013 na 10,8 %, ve **2. čtvrtletí 2014** dosáhla hodnoty **10,1 %**, **v ČR** v roce 2013 mírně klesla na 5,9 %, ve **2. čtvrtletí 2014** se meziročně snížila na **5,0 %**.

Vývoj **míry nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let** (vztažené k pracovní síle ve stejném věku) měl v posledních pěti letech v EU 28 i ČR podobnou tendenci, až **v roce 2013** došlo k odlišnému vývoji. V **EU 28** i nadále míra nezaměstnanosti mladých rostla, a to z 23,0 % na **23,5 %**. V **ČR** naopak došlo k jejímu poklesu z 19,5 % na **18,9 %**. Ve **2. čtvrtletí 2014** míra nezaměstnanosti mladých do 25 let v **ČR** meziročně klesla na **15,5 %**, průměr za země **EU 28** činil **21,7 %**. V rámci zemí EU 28 vykázala ČR 6. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých do 25 let. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří Španělsko a Řecko, jejichž MN je vyšší než 50 %, zatímco na hodnotě nižší než 10 % se nachází v Německu a Rakousku. V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na 12,2 %.

Pokud jde o **míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), situace v ČR je na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých výrazně horší než průměr EU 28. V **EU 28** dosáhla **v roce 2013** **19,1 %**, ve **2. čtvrtletí 2014** se meziročně snížila na **18,5 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele v **roce 2013** činila **25,6 %**, ve **2. čtvrtletí 2014** došlo k výraznému meziročnímu poklesu na **21,7 %**. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (40,5 %), v Litvě, Španělsku, Řecku, Bulharsku, Chorvatsku, Lotyšsku a Švédsku. Nejpříznivější situace byla v Lucembursku, Rumunsku, v Rakousku a na Maltě, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10 %. V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010, tj. na 18,8 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) z dlouhodobého hlediska v EU 28 plynule roste. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti za **EU 28** vzrostla z 2,6 % v roce 2008 na 5,1 % v roce 2013, ve **2. čtvrtletí 2014** se nezměnila a zůstala na **5,1 %**. V **ČR** byla v roce 2013 naměřena míra dlouhodobé nezaměstnanosti 3,0 % a ve **2. čtvrtletí 2014** klesla na **2,6 %**. Hodnota nad 10,0 % byla zaznamenána v Řecku a Španělsku. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna v Rakousku, Švédsku a Dánsku (1,2 % - 1,5 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2013 za **EU 28** hodnoty 1,5 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), ve **2. čtvrtletí 2014** míra volných pracovních míst v EU 28 se mírně zvýšila na **1,6 %**. Míra volných míst **v ČR** v roce 2013 dosáhla hodnoty 0,9 %, ve **2. čtvrtletí 2014** vzrostla na **1,2 %**. Z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, mělo nejvyšší míru volných pracovních míst v tomto období Německo (2,9 %), dále Švédsko, Estonsko, Maďarsko a Nizozemsko. Nejnižší hodnotu zaznamenalo Lotyšsko.

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28, naopak míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací je ve srovnání s průměrem EU 28 1,2 krát vyšší. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací se ale v posledním období zlepšovala, jejich míra nezaměstnanosti v roce 2013 a v 1. pololetí 2014 klesala.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Snížování výkonnosti ekonomiky z roku 2012 (pokles o 1,0 %) se v roce 2013 mírně zpomalilo (pokles o 0,9 %). V 1. pololetí 2014 došlo k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, HDP meziročně rostl v obou čtvrtletích, v 1. čtvrtletí 2014 o 2,6 %, ve 2. čtvrtletí 2014 o 2,5 %. Zaměstnanost v 1. pololetí 2014 dále meziročně rostla, což dokládají výsledky Výběrových šetření pracovních sil.

Základní informace o dalším vývoji na trhu práce podle Výběrových šetření pracovních sil za 3. čtvrtletí 2014 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem listopadu 2014 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až koncem prosince 2014).

Další vývoj na trhu práce zatím vykazují pouze výsledky z odvětvových statistik, podle nichž meziročně **vzrostl průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v srpnu o 1,7 %**, stejně jako v červenci 2014. **Průmyslová produkce** v červenci 2014 meziročně reálně vzrostla o 8,6 %, zatímco v srpnu 2014 reálně klesla o 5,2 %. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v červenci meziročně vzrostly 14,8 % (především díky tržbám z odvětví výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů), v srpnu meziročně klesly o 1,5 %.

Ve stavebnictví byl v červenci zaznamenán **meziroční pokles zaměstnanců** o 4,0 %, **v srpnu** také jejich počet klesl, a to o **3,4 %**. **Stavební produkce** klesla v červenci meziročně o 3,7 %, v srpnu se reálně snížila o 0,9 % (jednalo se především o pokles produkce pozemního stavitelství).

Z konjunkturálního očekávání ekonomické situace respondentů **v průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení celkové ekonomické situace v srpnu téměř nezměnilo, podobně jako hodnocení zahraniční poptávky i hodnocení celkové poptávky. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnné tempo výrobní činnosti a mírné snížení zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu v srpnu mírně zvýšila a je vyšší i v meziročním srovnání.

Ve stavebních podnicích se hodnocení současné ekonomické situace v srpnu nezměnilo, ale u celkové poptávky je vyšší. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce růst tempa stavební činnosti a mírné zvýšení zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví meziměsíčně i meziročně zvýšila.

V **odvětví obchodu** se hodnocení celkové ekonomické situace v srpnu oproti minulému měsíci snížilo, očekávání pro příští tři měsíce se mírně snížilo, pro příštích šest měsíců se mírně zvýšilo. Celková důvěra v obchodě se meziměsíčně snížila, v meziročním srovnání je vyšší.

Hodnocení celkové ekonomické situace ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v srpnu nezměnilo, hodnocení poptávky se zvýšilo, očekávání poptávky pro příští tři měsíce se téměř nezměnilo. Celkově je důvěra v těchto odvětvích oproti předchozímu měsíci i ve srovnání se srpnem 2013 vyšší.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů **Ministerstva financí ČR** (MF ČR) „Makroekonomická predikce ČR říjen 2014“ a **České národní banky** (ČNB) „Zpráva o inflaci IV/2014“ v roce 2014 předpovídá ČNB nárůst HDP o 2,5 %, MF ČR předpokládá nárůst o 2,4 %, v roce 2015 předpokládají ČNB i MF ČR nárůst HDP o 2,5 %. **MPSV** odhaduje v roce 2014 meziroční vývoj HDP v intervalu od 2,2 % do 3,2 %, v roce 2015 nárůst v intervalu 2,3 až 3,3 %.

MF ČR očekává v roce 2014 nárůst zaměstnanosti o 0,4 % a v roce 2015 zpomalení nárůstu na 0,3 %. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2014 růst zaměstnanosti o 0,4 %, v roce 2015 nárůst o 0,2 %. **MPSV** s ohledem na dosavadní vývoj odhaduje v roce 2014 nárůst zaměstnanosti o 0,4 % a v roce 2015 o 0,2 %.

Oživení ekonomiky pozitivně ovlivňuje vývoj na trhu práce, zvyšuje se počet volných pracovních míst a postupně klesá počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. Přesto stále převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní, poměr nabídky a poptávky na trhu práce ale postupně mírně klesá.

V 1. pololetí 2014 byl průměrný počet **volných pracovních míst** hlášených na ÚP ČR 41,7 tis. Ve 3. čtvrtletí 2014 počet volných míst plynule rostl, v červenci jich bylo hlášeno 51,1 tis., v srpnu 54,7 tis. a v září 56,6 tis. **Na jedno volné místo** připadlo v červenci 10,6 uchazečů o zaměstnání, tj. méně než v červenci 2013, v srpnu (9,8) a září (9,4).

V 1. pololetí 2014 dosáhl počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** průměrné hodnoty 592,5 tis., což bylo o 22,0 tis. více než v 1. pololetí 2013. Vzhledem k ekonomickému oživení v 1. pololetí 2014 a zpoždování vývoje na trhu práce za vývojem ekonomiky se meziroční úbytky počtu uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP ČR začaly projevovat až od června 2014. Počty uchazečů o zaměstnání v červenci 2014 (541,4 tis.), srpnu 2014 (535,2 tis.) a září 2014

(529,1 tis.) klesaly a jejich meziroční rozdílly se zvětšovaly (v červenci meziroční pokles o 9,7 tis., v srpnu o 16,5 tis. a v září o 28,0 tis.).

Nový ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu** (který od ledna 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti) dosáhl v 1. pololetí 2014 průměrné hodnoty 8,1 %. V červenci i v srpnu 2014 byla hodnota tohoto ukazatele shodně na úrovni 7,4 %, v září 2014 dále klesla na 7,3 %.

Očekáváme, že **průměrný podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2014** dosáhne hodnoty **7,7 %**, **v roce 2015** se nezaměstnanost bude pohybovat v intervalu **7,2 - 7,6 %**. **V roce 2014 MF ČR i ČNB odhadují hodnotu tohoto ukazatele 7,7 %**, **v roce 2015** předpokládá **ČNB** pokles na **7,5 %**, **MF ČR** očekává pokles na **7,2 %**. Pokles podílu bude zmírňován poklesem obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let), k němuž se při výpočtu tohoto ukazatele počet uchazečů o zaměstnání poměruje.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **učni**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor zahrnuje osoby bydlící v 0,6 % všech trvale obydlených bytů ČR (jedná se o necelých 51 tis. osob ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, t.j., během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 2. čtvrtletí 2014 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 565,9 tis. osob, z toho 550,3 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 318,6 tis. tis.) se tedy lišil o 247,3 tis. resp. o 231,7 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 2. čtvrtletí 2014 to bylo 43,4 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou

nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které neppracují, aktivně práci nehledají a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 2. čtvrtletí roku 2014 činil jejich počet 137,1 tis. osob, tj. o 10,1 tis. méně než ve stejném období roku 2013. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je schopno nastoupit 59,1 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro vytvoření **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15 – 64 let} = \frac{UoZ_{15-64 \text{ let}}}{P_{15-64 \text{ let}}}$$

$UoZ_{15-64 \text{ let}}$ – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

$P_{15-64 \text{ let}}$ – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada od roku 2005 (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MN	míra nezaměstnanosti
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
ÚP ČR - GŘ	Úřad práce České republiky - Generální ředitelství
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
PMS	Probačně mediační služba